

DEĞER

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINIDIR

YIL: 8 ■ NİSAN 2022 ■ ISSN 2687-3656

AYLIK KÜLTÜR VE
YAŞAM DERGİSİ

/cte.deger

cte.adalet.gov.tr

8. YIL

“Kahramanlar can verir
yurdu yaşatmak için...”

Şehit İnfaz ve Koruma Memuru **CENGİZ YİĞİT** Anısına
Rahmetle ve Minnetle...

08

PERSONELİMİZDEN
GELENLER

NİSAN YARASI

10

DEĞER

HAYAT İLE ÖLÜM
ARASINDA
SORUMLULUK

24

GEZİ

BELÇİKA

44

MANEVİYAT

EVLERİMİZİN NEŞESİ
ALLAH'TIN EMANETİ:
ÇOCUKLARIMIZ

DEĞER DERGİSİ 100. SAYISIYLA SİZLERLE

Sürekli gelişen ve geliştiren içerikleriyle Türkiye’de “Değerler Eğitimi”ni uygulayan tek yayın olan kültür ve yaşam dergimiz Değer, Nisan ayında 100. sayısıyl a okurlarıyla buluşuyor.

Ocak 2014’te yayımlanan ilk sayısından bugüne; edebiyattan sanata, spordan kültüre, tarihten müziğe, sağlıktan bilime kadar birçok konuya sayfalarında yer veren
Değer Dergisi, 100. sayısıyl a karşınızda...

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün bünyesinde yayımlanan Değer dergisinde; ceza infaz kurumlarından, denetimli serbestlik müdürlüklerinden, adliyelerden birçok personel ve hükümlü-tutuklunun makaleleri yer alıyor. Alanında uzman isimlerin yer aldığı dergimiz yayın kurulunun incelemesinden sonra yayımlanmaya başlıyor.

Aile, Çocuk, Tarih, Edebiyat, Spor, Kültür ve Gelenekler, Sağlık, Bilim, Araştırma, Gezi, Fotoğraf, Röportaj ve daha birçok konuda zengin içeriğiyle yayımlanan Değer dergisi Türkiye’de yayımlanan ender dergiler arasında. Ulusal düzeyde yayımlanan dergimiz her ay Turkcell Dergilik Uygulamasından da ücretsiz indirilebiliyor.

8. yılında 100. sayısını yayımlamanın haklı gururunu yaşayan dergimize nice yıllar diliyor, siz değerli okurlarımıza teşekkür ediyoruz.

Değerle kalın...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINIDIR.

SARISI

Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Adına
Yunus ALKAÇ
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Serdar SEZER
Yayın Kurulu Başkanı
Genel Müdür Yardımcısı

Barış ÖNER
Daire Başkanı

Dilek ŞİRİN
Tetkik Hâkimi

Hakan ERDEM
Yazı İşleri Müdürü ve Editör

YAZARLAR

A. GÜL AŞIK DÖNERGÖZ • Celal CEYLAN
Duygu ÇANKAYA ÇADIRCIÖĞLU
Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL
Ferhat ÇELİK • Gülden YARDIMCI • Harun HIZ
Hüseyin ÖZTÜRK • Muhsin KURT • Mehmet VARNALI
Muzaffer KARAGÜVEN • M. Recep KOLCU
Nevriye TOSUN • Ramazan SAĞIR
Suna ÖĞÜR • Sedat ERDOĞDU • Şirin Ceren
GÖMLEKSİZ • Yaşar İNCİ
Yasin YILMAZ

FOTOĞRAFLAR

Hüseyin ÖZTÜRK

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Hacı Bayram Mah. Ağah Efendi Caddesi
No:70/1 Altındağ/ANKARA

Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
E-posta: ctedeger@gmail.com

GRAFİK TASARIM

BrainTürk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BAŞKI

Ankara Açık ÇİK Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz / Ankara
Tel: (0312) 278 76 10 Faks: (0312) 278 25 68

MATBA-BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

27/05/2022

Editörün
Notu

Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Merhaba Değerli Okurlar,

Değer dergimizin nisan sayısında “Sorumluluk” değeriyle karşınızdayız.

Bir yetişkini çocuktan, aklı başında insanı bilinçsiz kimseden ayıran en temel özellik sorumluluk üstlenme ehliyetidir. Sorumluluk, insanın vazife edindiği görevlerde elinden gelenin en iyisini yapmaya ve gönüllü olarak hesap vermeye hazır olması demektir. Sorumluluktan kaçan ya da sorumluluk üstlenmeye korkan kişiler ister istemez ya başkalarına ya da koşullara bağımlı olurlar. Belirlenen koşulların üzerine çıkıp hayatlarına yön veremezler. Bunun sonucunda da sorumluluk almayan, sorumluluktan kaçınan kişiler, kendi hayatlarıyla ilgili karar verme yetkisinden feragat ederek sorumsuz bir kişilik sergilerler.

Hayatın zorlu süreci içerisinde insanlar başarılı olmak, sağlıklı olmak ve varlıklı olmak isterler. Ancak tüm bunlar, sadece istemekle gerçekleşebilecek şeyler değildir. Bu isteklerin gerçekleşmesi için bazı sorumlulukların yerine getirilmesi gerekir. Örneğin; sağlıklı olmak için beslenmeye dikkat etmeli, yürüyüş ve spor yapmalı, temizliğe önem vermeliyiz. Başarılı olmak için ise planlı ve programlı olmalı, emek sarf etmeli, fedakâr olmalıyız. Eğer üzerimize düşen bu sorumlulukları yerine getirmezsek istediğimiz hedeflere de ulaşamayız.

Gelişen ve değişen yaşam içerisinde çocukluğumuzdan bugüne kadar hayatımızda sürekli olarak yerine getirmemiz gereken görevler vardır. Sorumluluk duygusunun oluşması bağlamında yaşa ve yeteneklere göre değişen bu görevler, çocukken oyuncaklarımızı toplamaktan okulda ödevlerimizi yapmaya, yuva kurunca ailemizi geçindirmeye kadar gider. Bu görevleri hepimiz az ya da çok bir şekilde yerine getirmeye çalışırız. Bu görevleri yerine getirmek sorumluluğumuzdur çünkü. Bu tür sorumluluklar yerine getirilmediğinde hayatımızın zorlaşması ve hatta yaşanamaz hale gelmesi kaçınılmazdır.

Sorumluluk bilincinin bireysel olduğu kadar toplumsal boyutu da vardır. Toplumsal boyutta sorumluluk kavramı, erdemli bir hayat sürdürebilmenin ön şartı olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira toplumda tek başına yaşayamayan insanın, toplumu oluşturan diğer insanlara ve çevreye karşı gözetmek zorunda olduğu hak ve ödevleri vardır. Dolayısıyla sorumluluk bilinci, sosyal bir varlık olan insandan yansıyan davranışların toplum ve çevre üzerinde oluşabilecek etkilerini de dikkate almayı gerektirmektedir. Bu açıdan sorumluluk sahibi insan, ortaya koyduğu davranışların sebeplerini bilip sonuçlarının hesabını verebilen ve bu yönüyle birlikte yaşadığı diğer insanların da sorumluluğunu üstlenebilecek bir karaktere sahip olan kimsedir.

İÇİNDEKİLER

01 EDITÖRÜN NOTU

"Gelişen ve değişen yaşam içerisinde çocukluğumuzdan bugüne kadar hayatımızda sürekli olarak yerine getirmemiz gereken görevler vardır."

05 BAŞYAZI

"Neredeyse yaşamımızın her anını etkisi altına alan doğru ve uygun şekilde yararlanıldığında hayatımızı kolaylaştıran sorumluluk duygusu, yaşam içerisindeki çeşitli rollerimizde hep bizimle beraberdir. Önemli olan güzel ve çirkin duyguların kıyasıya mücadele ettiği ruh dünyamızda güzel olan duyguları beslemek ve davranışlarımıza yansımaktır."

06 23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI

08 PERSONELİMİZDEN GELENLER

NİSAN YARASI

10 DEĞER

HAYAT İLE ÖLÜM ARASINDA SORUMLULUK

12 HAYATIN İÇİNDEN

RAMAZAN BAYRAMI HEYECAN

13 AYIN ÖNEMİ

DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ

14 AİLE

PANDEMİ DÖNEMİNDE EBEVEYN TEKNOLOJİ VE ÇOCUK İLİŞKİSİ

17 ÇOCUK

MAVİ IŞIK YAKAN AİLELER

18 ASTROLOJİ

ASTROLOJİDE DÖRT ELEMENT

21 BİLİM

SANAL SANAT GALERİSİ NFT'LER

22 TARİHTE BU AY

NİSAN

24

GEZİ

BELÇİKA

32 FOTO DEĞER

Amasya-Kral Mezarları

34 SAĞLIK

DÜNYADA HER 5 ERKEKTEN VE HER 6 KADINDAN BİRİ KANSERE YAKALANIYOR

36 CANLILAR ALEMİ

TOPLUMCU DENİZ KUŞLARI: MARTILAR

38 ARAŞTIRMA

ALZHEİMER HASTALIĞI İLE İLGİLİ BİLİNMESİ GEREKENLER

**Siz neredesiniz
Derginiz orada!**

www.cte.adalet.gov.tr
adresinden dergimizin
arşivine ücretsiz ulaşabilir,
indirebilir, okuyabilirsiniz.

40 SPOR

ŞANS DEĞİL
SPOR42 KÜLTÜR VE
GELENEKLERDEĞİŞMEZ
GERÇEK:
ÖLÜM-II

44 MANEVİYAT

EVLERİMİZİN
NEŞESİ ALLAH'IN
EMANETİ:
ÇOCUKLARIMIZ

46 PSİKOLOJİ

BAĞIMLI
ANNE
SENDROMU

48 EĞİTİM

YETİŞKİN
EĞİTİMİ

50 SİNEMA

UMUDUNU
KAYBETME

52 KİTAP ÖNERİLERİ

- BİN MUHTEŞEM GÜNEŞ
- ACIMAK

53 MÜZİK

YILDIZLARIN
ÖTESİNDE

54 TARİH

OSMANLI DEVLETİ'NDE KUL
SİSTEMİ VE YENİÇERİ OCAĞI58 DEĞERLİ
ŞAHSİYETLERMOLLA
HÜSREV

"Fatih Sultan Mehmed'in hocalarından, İstanbul'un fethinin manevi mimarlarından hatta Sultan'ın, Asrın İmam'ı Azam'ı diyerek iltifat ettiği âlim, velî, şâir, hukukçu ve Osmanlı Devleti'nin üçüncü Şeyhülislamıdır."

63 DEĞER
BULMACA

DEĞER

Makalelerinizin ve Fotoğraflarınızın dergimizde yayınlanmasını ister misiniz?

**Değer dergisi eğitim, kültür ve yaşam alanı
gibi birçok farklı konuda makale içeren
tek dergi olarak 8. yılında kadrosunu güçlendiriyor.**

Turkcell Dergilik uygulamasında da yer alan Değer dergisi, her ay farklı bir insanlık değerini sayfalarına taşıyarak topluma karşı sorumluluk görevini yerine getiriyor. Siz de makaleleriniz ve fotoğraflarınızla bu güçlü kadroda yer almak isterseniz, özgeçmiş ve eserlerinizi ctedeger@gmail.com e-posta adresimize göndermeniz yeterli.

Merhaba Değerli Okurlar;

Değer dergimizde bu ay sorumluluk temasını işliyoruz. Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi olarak tanımlanan bu kavram, hiç şüphesiz kutsal kamu görevinin en iyi şekilde yerine getirilmesi için motivasyon kaynağıdır.

Öncelikle bu cennet vatanda yaşayan bireyler olarak ülkemizi, bayrağımızı, kültürümüzü korumak gibi hayati öneme sahip sorumluluklarımızın bilincinde olmamız ve yaşamımızı bu çerçevede şekillendirmemiz gerekmektedir. Bundan 102 yıl önce, bu amaç ile millet egemenliğinin bir tecellisi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisimiz kurulmuştur. Bu vesile ile Ülkemizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından dünya çocuklarına armağan edilen bu güzel ve anlamlı bayramımızı kutluyorum.

Neredeyse yaşamımızın her anını etkisi altına alan doğru ve uygun şekilde yararlanıldığında hayatımızı kolaylaştıran sorumluluk duygusu, yaşam içerisindeki çeşitli rollerimizde hep bizimle beraberdir. Önemli olan güzel ve çirkin duyguların kıyasıya mücadelesi ettiği ruh dünyamızda güzel olan duyguları beslemek ve davranışlarımıza yansıtmaktır.

Evlad olarak anne babamıza karşı sorumluluğumuz bulunurken, anne baba olarak evlatlarımıza karşı bir başka sorumluluk duygusu bize eşlik etmektedir. Sorumluluk öylesine kapsayıcı bir duygudur ki yerine getirilmediğinde sadece bizi zarara uğratmakla kalmaz başka bireylere daha da ötesi bir topluma bir ülkeye zarar verebilecek hale dönüşebilir.

Özellikle ceza infaz alanında çalışan bizler için sorumluluk duygusu, infaz sürecinin ideale en yakın şekliyle yerine getirilmesine katkı sunarken aksi durum büyük hatalara sebep olabilir.

İşte bu yüzden infaz sistemimizin temel yapı taşını oluşturan, tutuklu ve hükümlü vatandaşlarımızın yeniden topluma kazandırılması sürecinde önemle bir misyonu bulunan infaz ve koruma memurlarımızın sorumluluk bilinci ile görevlerini yerine getirmeleri son derece önemlidir.

Ceza infaz kurumu ve denetimli serbestlik çalışmaları; güvenlik ile iyileştirmenin eş zamanlı olarak yerine getirilmesi gereken görev, yetki ve sorumlulukların ortaklaşa paylaşıldığı, mesleki sınırlarının dışına çıkmadan sorumluluk alanı içerisinde yüksek saygı ve hassasiyetle görev yapılmasını kendisine şiar edinmiş bir adanmışlık gerektirir.

Ne mutlu bize ki kadim Türk kültürünün İslam medeniyeti ile taçlanmış yüksek ahlaki değerlerine sahip bir toplum olarak her zaman sorumluluk duygumuzu koruyabiliyor ve yaşatabiliyoruz. Ne mutlu bize ki bir şekilde sorumluluklarını yerine getirmemiş ya da getirememiş, Kanun'a aykırı davranış sergilemiş vatandaşlarımızın salıverilmeleri sonrasında hukuksal ve toplumsal normlara uygun davranışlar sergilemesi için mücadele ediyor, hayat boyu eğitim sürecini ceza infaz kurumlarımızda ve denetimli serbestlik müdürlüklerimizde kesintisiz sürdürüyoruz.

Elbette insan olmanın, insanla çalışmanın tüm zorluklarına rağmen bu değişim sürecinin olumlu sonuçlarını milletimizle paylaşmanın mutluluğunu da birlikte yaşıyoruz.

Kıymetli Okurlar, toplum içerisinde hangi rol ve görevi üstlenmiş olursak olalım yüksek bir sorumluluk duygusu ile yaptığımız her görev layıkıyla yerine getirilmelidir. Çünkü sorumluluk duygusu zayıf noktalarımızın farkında olmamızı, kendimizi geliştirmemizi, iyi ve doğru olana yönelmemizi sağlayacaktır.

Hukukun üstünlüğüne adanmış bir çalışma ruhu ile ceza infaz sürecinin en iyi şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan camiamız, her zaman harici ve dâhili terör saldırılarının da hedefinde olabilmektedir maalesef. Nisan ayı içerisinde Bursa ilimizde böylesine bir menfur saldırı gerçekleştirildi. Bu saldırıda şehit olan İnfaz ve Koruma Memuru Cengiz Yiğit kardeşimizi rahmetle anıyor, saldırıda yaralanan mesai arkadaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

İçerisinde bulunduğumuz bu kutsal ayda görev ve sorumluluklarımızın bilincinde bize emredildiği şekilde doğru olmak ve sorumluluklarımızın peşinde bir ömür sürmek dileğiyle Ramazan ayınızı ve Ramazan Bayramınızı tebrik ediyorum.

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI

Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin resmi bayramlarından biridir. Bu bayram Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından dünya çocuklarına armağan edilmiştir. TBMM'nin açılışının birinci yılında kutlanmaya başlanan 23 Nisan Millî Bayramı, **1 Kasım 1922'de** Saltanatın kaldırılmasıyla, önce 1 Kasım olarak kabul edildi. Sonra **1935'te** 23 Nisan Millî Bayramı'yla birleştirilen Hâkimiyet-i Milliye Bayramı ile Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin **1927'de** ilan ettiği ve ilki Atatürk'ün himayesinde düzenlenen 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın kendiliğinden birleşmesiyle oluştu.

Hâkimiyet-i Milliye Bayramı

(önceleri 1 Kasım, sonra 23 Nisan), Saltanatın kaldırılışını ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu gerçekleştiren TBMM'nin açılış egemenliği padişah'tan alıp halka vermesini kutlamak amacını taşıırken, Çocuk Bayramı savaş sırasında yetim ve öksüz kalan yoksul çocukları bir bahar şenliği ortamında sevindirmek amacını taşıymaktaydı. **Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, UNESCO'nun 1979 yılını "Çocuk Yılı" olarak duyurmasının ardından**, TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği'ni başlatarak, bayramı uluslararası düzeye taşımıştır. Günümüzde Bayram'a birçok ülkeden çocuklar katılmakta, çeşitli gösteriler hazırlanmakta, okullarda törenler ve

çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Ayrıca 1933'te Atatürk ile başlayan **çocukları makama kabul etme geleneği** günümüzde çocukların kısa süreliğine devlet kurumlarının başındaki siyasilerin ve memurların yerine geçmesi şeklinde devam etmektedir. 23 Nisan 1920 tarihinde kurulan TBMM tarihimizde çok önemli bir dönüm noktası olmuştur. O gün, **"23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı"** adı altında tüm dünya çocuklarına armağan edilmiştir.

"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözünden yola çıkarak milletimiz kendi kaderini kendi eline alarak var olmak ya da yok olmak mücadelesini egemenlik hakkını kullanarak kazandı. Bütün dünyaya kendi kendini yönetebilecek büyük bir millet olduğunu gösterdi.

Geleceğin doktorları, mühendisleri, milletvekilleri çocuklarımızdır. Atatürk de bunun bilincindedir. Büyük önder Atatürk hayatta olduğu yıllarda bu kutlamalara büyük önem göstermiş ve törenlerde bizzat kendisi yer almıştır. **23 Nisan'ın bize kazandırdığı cumhuriyet ve istiklalimizi gelecek kuşaklara emanet eden büyük önderimiz Atatürk, bu ulusal bayramımızı çok sevdiği çocuklara emanet ederek ona daha güzel bir anlam katmıştır.** Nisan'da dünyanın dört bir yanından gelen çocuklarla bayramımızı kutlanır. Bütün dünya çocuklarının kaynaşıp arkadaş olduğu ve insanlığın temelinin attığı gün; dostluk, kardeşlik

ve sevginin doyusıya yaşandığı 23 Nisan'dır. Mustafa Kemal Atatürk'ün bu muhteşem mirasına sahip çıkmak her **Türk ferdinin görevi olmalıdır. 23 Nisan'ı büyük bir coşku ile kutlayarak bu mirasa verdiğimiz önemi tekrar tekrar hatırlamalı ve hatırlatmalıyız.**

Çocuk, insanların ve insanlığın geleceğidir. Bu nedenle bütün milletler geleceklerine önem vermek mecburiyetindedir. Bu anlayışla 1924'te **"Uluslararası Çocuk Hakları Beyanamesi"** kabul edilmiştir. 1. Dünya Savaşı sonrasında kurulan Cemiyet-i Akvam'ın Cenevre bildirisi adını taşıyan beş maddelik belgesinin altında Mustafa Kemal'in imzası bulunmaktadır. Bu durum da Ülkemizin Çocuk Günü ve Çocuk Bayramı konusunda diğer dünya devletlerinden bir adım önde olduğunu göstermektedir.

Türkiye'de 1920'li yıllardan beri **Çocuk Günü ve Çocuk Bayramı** kutlamaları yapılmasına rağmen, batı ülkelerinde bu şekilde bir gün mevcut değildir. Batı ülkelerinde çocuk hakları konusunda yapılan çalışmaların başını çeken **Çocuk Esirgeme Kurumları Uluslararası Birliği**, 1953'te üyesi bulunan bütün kuruluşlara çağrıda bulunarak, her ülkede yılın belli bir gününün Çocuk Günü kabul edilmesini istemiştir. BM genel kurulu da 1954'te buna paralel bir karar alarak bütün ülkelerin kendine uygun bir günü **"Uluslararası Çocuk Günü"** olarak kabul etmelerini ve 1956'dan itibaren de bir program dahilinde kutlamalarını istemiştir. **UNICEF**, o günden itibaren üye kuruluşlarına bunu teşvik edici yayınlar göndermektedir. Bütün bu gayretlere rağmen 1979 Dünya Uluslararası Çocuk Yılı'na kadar fazla bir gelişme olduğu söylenemez. Yalnızca ülkemizde **"Çocuk Günü", "Çocuk Bayramı" ve "Çocuk Haftası"** kutlamaları köklü bir gelenek haline gelmiştir. Bu da Atatürk'ün *"Bu bayramı onlara armağan edeceğim. Gözüm arkada kalmayacak."* dediği 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'dır.

Kaynaklar

Veysi, A. (1997), 23 Nisan Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı'nın Tarihçesi:Pal. Eğitim Fak. Dergisi, (3), 1-6

NİSAN YARASI

Kan damlıyor yüreğimizden...

Terör bu kez de mesai arkadaşımızı kopardı bizden, ailesinden, evlatlarından, eşinden, annesinden, babasından, kardeşlerinden ve tüm sevenlerinden... En çok da üniformasında gururla taşıdığı bayrağından, havasını huzurla soluduğu ülkesinden, şerefiyle evlatlarının rızasını kazandığı işinden, aşından kopardı onu... Üç yavrusunun geleceği üzerine kurduğu hayalleri, umutları, duaları yetim kaldı bir 20 Nisan gününde.

Terör elbette kazanamadı ama insanlık, iyilik, güzellik, huzur, birlik, beraberlik ve güven namına ne varsa yine kaybetti. Terörü kendine yol belleyen, onu ekmeği aşı yapanın huyudur, arkadan vurur hep; en beklenmedik anda yakalar, en mutlu anını kollar. Güzel giden, huzur veren anlar, mutluluk katan her şey onun huzurunu kaçıır. Bir virüs gibi bir asalak gibi bir parazit gibi sızar huzurun içine ve onu mahvetmeden rahat edemez. Bazen pazarda yakalar kurbanını. Hamile eşiyle akşam yemeği için alışveriş yapıyordur. Arkadan sokulur, kalleştir çünkü yüz yüze yapamaz hiçbir eylemini. Silahını çeker ve ateş eder bir babaya ve bir evladı yetim bırakır daha doğmadığı dünyada.

Yolda yakalar başka bir kurbanını. Yanındaki çocuğuyla birlikte karakolda nöbetçi olan eşini ziyaretten dönüyordur. Döşediği mayını patlatır, bir baba evlatsız, bir eş yarensiz kalır bu dünyada.

Evinde yakalar bir başka evladı. Babasını bekliyordur camda. Bomba döşenmiş araç infilak eder en kabalık saatte... Bir baba hiçbir zaman dönemeyeceği, dönse bile bulamayacağı, bir daha sarılıp koklayamayacağı evlatlarına hasret kalır.

Terör, on bir ayın sultanı Ramazan'ın güneşle taçlandırıp, çiçeklerle bezediği bir bahar gününde işine gitmek için yola çıkan, ekmeğini şerefiyle yoğurup evladının sofrasına koyan infaz koruma memuru kardeşlerimizi kendine kurban seçer ve onlardan birisini aramızdan alır, üçünü yaralı

bırakır bu hayatta. Bir yerde terör varsa acı da gözyaşı da oradadır. Biz bu sefer taaa derinden hissettik sızıyı ve bu sefer nisan yağmurları hüzünle yağdı üzerimize.

Vatan; işini canı kadar sevmek gerektiğinde onun için canını gözünü kırpmadan vermek demektir. Ülkemize, taşına, toprağına olan sevgimiz bir kez daha kanıtlandı, bu coğrafyada soluduğumuz havanın bedeli bir kez daha peşin peşin ödendi. Bu toprakların neden ilelebet bize ait olduğu dünyaya gösterildi.

Vatanını en çok seven, vatani için en çok çalışandır. İnfaz ve koruma memurları olarak biz, daha içinden yeni yeni çıkabildiğimiz pandemi sürecinin en fedakâr kahramanlarıyız. Aylarca, hiçbir suçun faili olmadan "görev öyle gerektiriyor, vazifemiz namusumuzdur" diyerek babalar aneler evladına hasret, evlatlar babasına anasına hasret çalıştık. Özledik, yorulduk, üzüldük ama görevimizden bir nebze olsun taviz vermedik. Tam hasret bitmiş, anne babalar akşamları evlerine gitmeye başlamışken bu ayrılığın senaryosunda başrol oynayanlar muhakkak ki huzurun ayak seslerinden rahatsız oldular. Bu öyle bir rahatsızlıktır ki onlarca infaz ve koruma memuruna saldıracak kadar ileri gitmişlerdir. Çağ değişti, coğrafya değişti, hayat değişti, silah değişti ama hainin içindeki lanet hiç değişmedi ve hainliğinden hiçbir şey kaybetmedi.

Şehit Cengiz Yiğit

Terörün bizden aldığı arkadaşımız Cengiz Yiğit, üç çocuk babası, Ağrılı bir kardeşimizdi. Akşam dönmek üzere çıktığı evine bir daha dönemedi. Ezan sesinin verdiği huzurlu sabırsızlıkla orucunu hiç açamadı. Masada yerini boş bırakarak ama payına düşen ölümsüzlük şerbetiyle, gururla, başı dimdik yürüdü ölüme. Yüreğinde yaşanmamış, yarım kalmış bir ömrün burukluğu ama elinde sonsuza kadar ölmeyecek olmanın tezkiresiyle Hakk'a yürüyerek aramızdan ayrıldı.

Vatanına hizmet ederken ölenin yeri cennet vaatlidir. Peki ya Ramazan'da, oruçlu bir cana kıyacak kadar gözü dönenin, kana susayanın, mümine bomba yağdırmanın yeri neresidir? Hangi toprak kabul eder bu hainlerin kalles bedenini ve hangi din kapılarını açar onların haysiyetsiz ruhlarına?

Düşer de dizleri kanar diye evladına alacağı bisikleti aylarca erteleyen, evladının sesini duymadığı günleri yaşanmamış sayan, hayattaki tek dileği evladı acılanmasın olan bir anaya daha bir gün önce sesini duyduğu için bahtiyar olduğu evladının naaşını teslim etmeye sebep olmak, hangi hain planı temize çekip hangi misyonu haklı çıkarır? Hangi ahlaklı, namuslu, haklı mücadele içinde böylesi bir acıyı barındırır? Onlara kim inanır, kim destek verir? Bizim şerefiyle ekmeğinin peşinde koşan fedakâr arkadaşımızın ölümüne tanık olmuşken...

İçimiz kan ağlıyor, acımız büyük ama imanımız ve tarihimiz bu hainliğe ne şekilde karşılık vereceğimize en hakiki referanstır.

İhanetin nedeni yoktur; er ya da geç ama misliyle ödetilen bedeli vardır. Yüce Allah, İbrahim Süresi 13/42. Ayet-i Kerimede der ki: "Sen, o zalim-

lerin işlediklerinden sakın Rabbinin habersiz olduğunu zannetme! O, sadece onları, dehşetinden gözlerinin donup kalacağı bir güne ertelemektedir." Yine Peygamber Efendimiz der ki o mukaddes hadis-i şerifte, "Canı yanan sabretsin. Can yakan da canının yanacağı günü beklesin."

Ödeyecek bedeli olan hainler, hesap gününü beklesinler. Bizim mesleğimize, şerefimize, şanımıza, emeğimize yapılan hakaret ve canımıza edilen kast karşılığını bulacaktır mutlaka. Şehidimizin arkasından yetim kalan o üç günahsız evladımız bize şehidimizin en kıymetli hatırasıdır. Emaneti başımızın üstünde, yüreğimizin en derin yerinde bakidir.

Şehidimizi rahmetle, minnetle, saygıyla anıyoruz. Yaralılarımıza tez zamanda şifalar diliyoruz. Dualarımızdalar....

HAYAT İLE ÖLÜM ARASINDA SORUMLULUK

Hayat insana bir defa veriliyor ve ölüyor insan mutlaka bu hikâyenin sonunda. Öldükten sonra başlayan bir hayat daha var ve bitmiyor o hayat, ölmüyor insan öldükten sonra bir daha. O hayatta halimizin ne olacağının tespiti için veriliyor dünyadaki ömrümüz. Ölümü ve hayatı bunun için yarattım diyor yaradan. Önce ölümü zikrediyor ve hayat boşa düşüveriyor bir anda. Ölmek yaşamaktan daha gerçek bir şey oluveriyor. Her insan ölür ama bazı insanlar gerçekten yaşar desek yanlış olmayacak.

"İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar." buyuruyor Peygamber Efendimiz. **Hayat bir rüyadan başkası değil** yani. Bu dünyadaki en büyük dert, en kavga edilecek mevzu, en elde edilesi nimet, daha en'le ifade edilesi ne varsa hepsi birden o rüyanın içinde; uyanınca yok olacak, yalan olacak musallaya uzandığımız anda. Yalana ömür vermek için gelmedik dünyaya, gerçeği görmeye geldik ölmeden önce.

Cenaze defnedilmiş, insanlar son vazifelerini yapıyor, fatihalarını okuyup dağılacaklar birazdan. **Hasan-ı Basrî** (r.a.) kalabalıktan birine yaklaşıyor ve bir soru soruyor:

-Bu kişi şayet dirilecek olsaydı ne yapardı?

Adamcağız şaşkın, ilk aklına geleni söylüyor ama cevap güzel, belli ki evvelden tefekkürü var:

-Allah'ın emirlerine daha fazla riayetkâr davranır, yasaklananlardan kaçınma hususunda daha fazla ihtimam gösterir, daha çok ibadet eder, iyilik ve ihsanda bulunur, günahlarına tevbe ederdi.

Hasan-ı Basrî (r.a.) her birimizin şu mübarek günlerde kulağına değil, kalbine küpe yapması gereken muhteşem bir cevapla mukabele ediyor:

-Bu söylediklerin ondan geçti; senden geçmeden dediklerini yap!

Hepimizden geçecek bir gün, hepimiz bir gün o yoldan geçeceğiz. Toprağın altına girdikten sonra pişmanlık fayda vermeyecek. Dönsek dünyaya, bir imkan daha verilse neler neler yapmazdık ki diye düşüneceğiz belki de. Günah işleyen, ibadetlerini aksatan, kulluğun zevkine eremeyenler, "*Bir hakkım daha olsa, bir daha gelsem dünyaya, günahlardan uzak dururdum, ibadetlerimi kamilen yerine getirmeye gayret ederdim*" diyecek. Ömrünü Allah'a kullukla geçiren, emir ve yasaklara hassasiyet gösteren kimseler dahi pişman olacaklar. Keşke diyecekler, keşke daha çok ibadet etseydim, iyilik ve ihsanı biraz daha artırsaydım, gafletle geçen zamanların da hakkını verseydim keşke...

Arifler, ömrün hayırlı ve uzun olanını istemiş, toprağın altı üstünden hayırlıdır diye düşünürlermiş. İyi insanlar yaşamaya devam ettikçe iyiliklerini arttırma imkanına sahiptirler. Fenalık edenlere gelince, onların da son nefesi vermeden evvel Hakk'a dönme, tevbe etme, iyi bir insan olma imkanları hâlâ vardır.

O günün ne zaman geleceği belli değil. Rahmet olsun Üstad **Necip Fazıl Kısakürek'e**;

"Büyük randevu bilsem nerede saat kaçta

Tabutumun tahtası bilsem hangi ağaçta." diyor.

Gününü bilmiyoruz ama o günün bir gün mutlaka geleceğini biliyoruz. Bir şeyler yapmalı! İnsanoğlu gafildir buyrulmuş, kendisine kabir hazırlar da kendisini kabre hazırlamaz! Kabre hazırlanmalı! "*Şimdi değilse ne zaman?*" diyor Fransızlar, güzel söz. Hazırlığa başlamanın tam vaktidir, çünkü mevsim **Ramazan**.

Niyaz ederek başlamalı işe. Cân-ı gönülden yakarmalı, kendimizin bile tenhasına çekilerek. Yâ Rabbi demeli, sana kulluk etmem için beni gönderdiğin bu dünyada senin muradını gerçekleştirebilmem hususunda bana yardımcı ol. Sen dilemezsen ben dileyemem. Kulluk derdini düşür gönlüme, senin rızanın ehemmiyetini fark ettir bana. Rızı olduğun işleri işleyebilmem için bana kuvvet ver, gayret ver, aşk ver. Rızanın olmadığı şeylerden kaçınmam için bana dirayet ver, sabır ver, tahammül ver.

Gökleri galeyana getirecek bir yakarıyla, gözyaşlarını niyazımıza katık ederek, kalbimizin sızısıyla mayalayarak dualarımızı, el açmalı Ramazan'ın Rabbine.

Sen değil misin bu mübarek ayın gecelerinde yok mu isteyen istediğini vereyim buyuran? Af dileyen yok mu onu affedeyim diyen sen değil misin? Geldim işte, kapına geldim. Sen kuluna bir şey vermeyi murad ettin mi evvela onun kalbine o şeyin sızısını düşürürsün. Sızı gönlüme düştü Rabbim, ben yola düştüm, tut ellerimden. Açılır bir de bakmışsınız kapılar, çünkü mevsim **Ramazan**.

İnsan yeter ki niyet etsin, yeter ki istesin insan. Buyurmuşlar ki: "*İnsan Allah rızası için bir şey isterse Allah-u Teâlâ onu ona mutlaka verir.*" Rızası için istenecek şeyler arasında O'nun rızasından daha kıymetli bir şey var mıdır, bilmem.

Düşünün bir an o cenazede sizin yanınıza yaklaşıyorsa Hasan-ı Basrî (r.a.) ve size sorsaydı o soruyu ne cevap verirdiniz? Vereceğiniz cevabı da bilmem ama bildiğim o ki; cevabınızın hakkını vermenin tam da zamanıdır şimdi **çünkü mevsim Ramazan...**

RAMAZAN BAYRAMI HEYECANI

İçi içine sığmıyordu Ali'nin. Yatağına yatmış, bir o yana bir bu yana dönüyordu. Kafasına yorganı çekip uyumaya çalışıyor, sonra yorganı açıp yanında duran kıyafetlere bakıp bakıp seviniyordu. İçi kıpır kıpırdı. Çünkü yarın bayramdı. Sabah günün ilk ışıklarıyla uyanacak, bir güzel hazırlanacaktı. Yatağının hemen yanına bayramlıklarını hazırlamıştı. Bir an önce sabah olmasını istiyor ancak heyecandan uyuyamıyordu. Konuşurlarken duymuştu. Büyüklerin sabah erkenden nereye

gittiklerini merak ediyordu. Kimdi bu bayram, yoksa erkenden onu almaya mı gidiyorlardı. Kaçırmamalıydı onu. Herkesten önce uyanmalı, bayramı almaya o da gitmeliydi. Bir de harçlık verildiğini duymuştu. Onu da çok merak ediyordu. Acaba yarın en fazla harçlığı kim verecekti? Dedesi? Yok, yok kesin amcasıydı en çok harçlığı verecek olan. Ne de olsa Almanya'dan gelecekti. Bu düşüncelere dalmışken uyukaldı Ali. Tam da istediği saatte kalktı. Babasının yanına gitti, "Ben de geleceğim

bayramı almaya" dedi. Babası düşündü. Ali haklıydı. Bayramı alıp evlerine getireceklerdi ne de olsa. Ali, babası, amcası ve dedesiyle birlikte evden çıkarken komşularının da geldiğini gördü. Demek ki kalabalık gitmek gerekiyormuş diye düşündü içinden. Büyük bir caminin önünde durdular. Demek ki bayramı buradan alacağız dedi. Ama neredeydi bayram, bu kalabalıkta nasıl görecekti onu? Ali, tüm dikkatiyle etrafı izledi, büyüklerin bayramlaştıklarını görünce, bayramın düşündüğünden farklı bir şey olduğunu anladı. Nasıl olsa dedesinden öğrenirdi bunu. Hep birlikte eve döndüklerinde güzel bir bayram sofrası karşılamıştı onları. Annesine heyecanla bayramı da alıp geldiklerini söyledi Ali. Dedesi başta olmak üzere büyükten küçüğe sıraya geçilmişti. Sırayla el öpen yerini alıyordu. Ali sıranın en sonundaydı. Sevinçten havalara uçuyordu. Ne de olsa hiçbir anı kaçırmamıştı. Hayalimdeki bayram bu kadar güzel olamaz diye düşünüyordu. Bayram tüm ailenin o sofrada oluşuydu. Bayram paylaşmaktı, huzurdu, birlik ve beraberlikti...

Bayramlar hem sosyal açıdan hem de psikolojik açıdan bizlere iyi gelen anlardır. Bayram günlerinde mutluluk, hoşgörü ve paylaşım vardır. Bu nedenle kendimizi iyi hissettirir.

Aile bağlarını kuvvetlendiren, birlikteliği hissettiren yanı da vardır bayramların. Sevdiklerimiz ile hoşça vakit geçirmek, bayram kahvaltısını beraber yapmak, kahveyi beraber yudumlamak bayram sabahlarına özgü çocuksu bir neşe uyandırır içimizde. Bir tür psikolojik terapi süreçleridir bayramlar. Rahatlatır, bizi biz yapar.

Bayramı düşündüğümüzde hepimizin zihninde bayram anına dair güzel bir sahne vardır. **Çocukluğumuzda bayramlıklarımız yanı başımızda uyandığımız sabahlar**, büyüklerimizin elini öpüp kucaklaşmalarımız, alacağımız harçlıkları hesaplamaktan gece uyuyamamak, sıcacık çay tadında demli muhabbetler, uzun süren kahvaltı sofraları, hatırı unutulmayan kahve muhabbetleri ve daha niceleri... "Nerede o eski bayramlar?" Küçükken çok duyardım bu

sözü. Neden söylenildiğini de hiç anlamazdım. Neyi vardı ki şimdiki bayramların. Gayet güzeldi oysa. Yaşça küçük olanlar bile şimdi bu sözü kullanıyorlar. Bayramlar güzeldir çünkü bayramları güzel yapan hep beraber olmak; mutluluğu, sevgiyi, soframızı paylaşmaktır. Nerede o eski bayramlar demeyin, bayramları eski bayramlar gibi yaşayın. Ve unutmayın, bayram içinizdeki mutluluktur.

Bayram tadında günler diliyorum.

DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ

2Nisan, tüm dünyada otizm konusunda farkındalık yaratarak, otizmden kaynaklanan sorunlara çözümler üretmek amacıyla 2008 yılında Birleşmiş Milletler tarafından “Dünya Otizm Farkındalık Günü” olarak ilan edildi. Her yıl, “Otizm Farkındalık Ayı” olan nisan ayı boyunca dünya genelinde otizmin sorunları ve çözümleri konuşuluyor, araştırmaların teşvik edilmesi ve erken teşhisle tedavinin yaygınlaştırılması hedefleniyor.

Otizm spektrum bozukluğu, hayatın ilk yıllarında ortaya çıkan bir nöro-gelişimsel farklılıktır. Erken teşhisi ve erkenden özel eğitimle desteklenmesi ile otizm belirtilerinin yaklaşık %50’sinin kontrol altına alınabildiği veya azaltılabildiği belirtilmektedir.

Atipik Otizmin Belirtileri Nelerdir?

- Göz kontağı kurmazlar. Gözleri nize baksalar bile kısa sürelidir veya sizden uzaklara bakıyormuş gibidirler.
- Huzursuz görünürler.

- Sözel veya sözel olmayan (yüz ifadesi gibi) birtakım ifadelere tepki vermeyebilirler. (Seslenildiğinde duymuyormuş gibi davranırlar.)
- Bazıları birtakım ses, koku, ışık veya dokunuşa aşırı hassastırlar.
- Bazıları ise sıcak, soğuk veya herhangi bir acıya karşı oldukça duyarsızdır.
- Etraftaki birtakım değişikliklere stresli bir tepki verirler. Bazı çocuklar ev veya oda düzenlerinin bozulmasına karşı aşırı tepki gösterirler. (Örneğin, evdeki eşyaların yerleri değiştirilmişse, eşyalar eski yerlerine konana kadar kendilerini yerden yere vurup ağlayabilirler.)
- Rutin olarak görmeye ve yapmaya alıştıkları şeyleri severler. Zihinlerinde yaşadıkları ortamın bir haritasını gezdirirler ve yapılan en küçük değişiklik çocuğun daha fazla stres yaşamasına neden olur.
- Bazı çocuklar çok saldırgan olurlar. Kendilerine, başkalarına ya da eşyalara zarar verebilirler.

- Tehlike ve korku hissetmezler. (Örneğin; korkusuzca trafiğe çıkabilir, ateşle oynayabilirler.)

Atipik otizmde erken tanı ve teşhis hayati önem taşımaktadır. Erken tanının hemen ardından ebeveynlerin yapması gereken, çocuklarının yoğun ve sistematik eğitim almalarını sağlamaktır. Yapılan araştırmalara göre, haftada 30 saatin üzerinde uygulamalı davranış analizine dayalı eğitim alan çocukların %40’ı kaynaştırma eğitimine devam edebilmektedir. Otizmlili çocukların toplumsal hayata katılımlarını sağlayabilmek için kanıtlanmış tek etkili yol yoğunlaştırılmış bireysel eğitimidir.

Değerli Okurlar, otizm eksiklik değil, farklılıktır. Farklılıkları birlikte fark edelim ve onların sevgi dolu enerjilerini hissedelim. “Farklı farklı renkleriyle bütün çocuklar hep birlikte el ele” diyerek otizme mavi ışık yakalım. Herkesin dünya otizm farkındalık gününü kutluyorum.

Kaynak

<https://basamakozelegitim.com/atipik-otizm>

PANDEMİ DÖNEMİNDE EBEVEYN TEKNOLOJİ VE ÇOCUK İLİŞKİSİ

“Çocuklarınız sizin çocuklarınız değil,
Onlar kendi yolunu izleyen Hayat’ın oğulları ve kızları.
Sizin aracılığınızla geldiler ama sizden gelmediler
Ve sizinle birlikte olsalar da sizin değiller.
Onlara sevginizi verebilirsiniz, düşüncelerinizi değil.
Çünkü onların da kendi düşünceleri vardır.
Bedenlerini tutabilirsiniz, ruhlarını değil.”

dizeleri ile **Halil Cibran** ne güzel anlatmış çocuk yetiştirmeyi.

Değerli Okurlar, dünya hızla değişiyor. Bu değişim yaşamımızın her alanını etkiledi. Bu hızlı değişim sürecine bir de salgın hastalık **Kovid** damgasını vurdu. Kovid hastalığı ile pandemi sürecine giren tüm insanlık kendisini sorguladığı bir süreç yaşadı. **Eve kapanma, yakınlarımızdan ve sevdiklerimizden uzak kalma, artan insan ölümleri, hastane-de hastalıkla mücadele etmeye çalışanlar** gibi maddi, manevi ve toplumsal birçok olay ile karşı karşıya kaldık.

Pandemi birçok anlayışımızı değiştirdi. Dünyaya bakış açımızda dönüşümler yarattı. **Online dersler, online farklı eğitimler, online alışverişler gibi süreçler; hem okul ve eğitim anlayışımızda, hem de hayata dair bakış açılarımızda değişikliklere sebep oldu.** Teknolojinin pandemi süreci ile hayatımızdaki önemi hız kazandı. Uzaktan eğitim anlayışı ile eğitimciler ve ebeveynler yeni eğitim sistemine adapte olmaya çalıştılar. İnsanların uzaktan birçok şeyi yapabiliyor olması, ulaşması güç birçok alana ulaşabilmesi yaşamını daha az enerji ve zaman harcayarak geçirmesini sağlarken, diğer taraftan kültürümüze çok uzak olan insani ilişkilerden uzaklaşma, bireyselleşme, yalnızlaşma, başka hayatlara özenme süreçlerini de beraberinde getirdi

Pandemi döneminde teknoloji, ebeveyn ve çocuk ilişkisi süreci nasıl işledi?

Pandemi dönemi öncesinde çocuklarımıza *"Televizyon izlediğin yeter? Hadi içeri gir artık? Çizgi film izlediğin yetmez mi?"* diye seslenirken, pandemi döneminde *"Yeter artık elindeki bilgisayarı ya da tableti bırak ta biraz çizgi film izle"* demeye başladık. Bu kurduğumuz cümle ile geçirdiğimiz süreç aslında her şeyi ortaya seriyor. Bu değişen süreç içerisinde **pandemi ebeveynlere, çocuklara seçim hakkı tanımadan zorunlu bir şekilde teknolojiyi hayata kattı.** Hazır olma durumu gerçekleşmeden insanlar kendini yoğun teknolojik sürecin içerisinde buldu. Bu kadar hızlı ve kontrol dışı gelişen süreci takip edemez hale

geldik. Çünkü bizim teknolojiyi kullanma şeklimiz bilgiyi doyurma ve o noktada kalmak ile sınırlı değil maalesef.

Teknoloji ürünleri, ebeveynlerin çocuk yetiştirmede sıklıkla kullandıkları bir metot. Ödevini yapmayan çocuğa ebeveynin, *"Ödevini yaparsan 1 saat tablette oyun oynamana izin vereceğim"* ya da *"Deneme sınavından iyi puan alırsan seninle 1 saat playstatiton oynayacağım"* demesi, yemeğini yemesi için eline telefon verilmesi, sofrada dizi izlemesine müsaade edilmesi gibi... Bütün bu davranışlar ebeveyn tarafından çocuğa sunuldu. **Çocuk için sürekli bir koşul var;** yemeğini yerse, ödevini yaparsa, iyi puan alırsa, odasını toplarsa.... **Burada çocuğun özgür iradesi ile seçim yapamadığı, ebeveyn tarafından çocuğa sunulan bir seçimden bahsediyoruz.** Aslında çocuğun hayatına teknolojiyi zorunlu olarak ebeveyn katmış oluyor. Bu dönem ile uğraş içinde iken bir de pandemi süreci ile online eğitimler başladı ve süreç daha da zorlu bir hale geldi.

Çocuğun özerklik anlayışını geliştirmeyen, **seçme hakkının olmadığı ve ebeveyni tarafından ona**

dayatılan koşullar içinde olması, çocuğun teknolojiye bağımlı hale gelmesine neden oluyor. Çocuk, özerk olduğu dünyaya teknoloji dünyasına yöneliyor. Çünkü orada seçme hakkını ona sunan bir dünya var. Örneğin; bilgisayar veya tablet oyunlarına bakalım: *"Oyunda çocuk karakterleri seçiyor, oyunun akışını kendisi seçiyor, oyunda nelerin olup olmayacağını o belirliyor."* Çocuğun özerklik anlayışını teknoloji doyurduğu için zamanını bilgisayar başında geçirmeye başlıyor. O halde ebeveynlerin sorması gereken soru şu: *"Bu çocukların motivasyonlarını neden düşürüyoruz? Neden çocuklara özerklik tanımıyoruz?"* Burada özerklik ile kastettiğimiz *"bırakın istediklerini yapsınlar, istedikleri gibi davransınlar"* değil elbette. **Özerklik, çocuğun seçme hakkının olması gerektiği gerçeğidir.** Ödevini zaten yapması gereken, onun sorumluluğu olan çocuğunuza bilgisayar ya da başka herhangi bir şeyin alternatif, ödül ya da ceza yöntemi olarak kullanılmaması sorumlulukları konusunda çocuğu bağlayıcı nitelik taşır. Çünkü **özerk olan çocuk, kararlı, güçlü karakterli, doğru ile yanlış ayırt edebilen, kontrol mekanizması gelişmiş bir birey olma yolunda ilerler.**

Hata Nerede?

Hata, ödül verme şeklimizde. Şöyle bir örnek verelim; başı ağrıyan insan ağrı kesici içtiğinde baş ağrısı geçer. **Ödül**, özerklik olmayan bir evde ağrı kesicidir. Seçme hakkı verilmeden çocuğa seçme hakkının olmadığı yaptırım sunulur. Ödül de ardından gelir. Yani ödül ağrı kesici gibidir. “Ödevini yaparsan, bilgisayarını açarsın?” ödev yapmak çocuğun zaten asıl sorumluluğu, bu bilinci vermek yerine teknoloji ile ödüllendirmek, sadece sanal bir ağrı kesici olmaktan öteye gitmiyor. Bu şekilde **teknoloji ile başa çıkmakta ebeveyn açısından zorlaşıyor**. Çünkü çocuk her sorumluluğu olan ya da yapması gereken davranışta ağrı kesici olmadan davranışı gerçekleştirme yoluna gidemiyor.

Ne Yapmalı?

Ebeveynler, kendini değiştirmekle ve dönüştürmekle işe başlamalıdır. Öncelikle **ebeveynlerin teknolojiyi kullanma şeklini, nerede durması gerektiğini bilmesi ve öğrenmesi ile süreç başlamalıdır**. Bilgiyi doyurma amacı ile kullanımı dışında kullandıklarının fark edilmesi durumunda, bunu kontrol altına alması

gerektiğini anlaması ile işe başlaması iyi bir başlangıç olabilir.

Ebeveynler harika işler başaran, her sorumluluğu söylemeden yapan, düzenli çocuklar istiyorlar. Çocuklardan doğuştan bu bilişle doğmalarını ve bunu her daim devam ettirmesini bekliyorlar. **Çocuğun okuldan geldikten sonra hiç uyarılmadan dersine başlaması, test çözmesi, uyuması gereken vakitte gidip uyuması bekleniyor**. Kendi kafalarındaki ideali görmek istiyorlar. Çocuğun bunu tek başına başarmasını istiyorlar. Peki, yetişkinler olarak soralım: “*Biz bu kadar düzgün ve düzenli mi yaşıyoruz her günü? Onların da bir birey olduklarını neden her defasında unutuyoruz?*”

Korku ve sevgisizlik ile büyütülen çocuklar tehlikeli bir düşünce yapısının ürününden beslenir. **Teknoloji, çocuğun yaşamındaki birey olma davranışlarına koşul olarak koyulduğunda o çocuk yaşamındaki sorumluluklarını almamayı, almayı öğrenir**. Güvensizliği hisseden çocuk, kendisini güçsüz olarak algılar. Aşırı kontrol ve manipülasyon (değişimlemeye çalışmak) çocukların güven duvarlarına zarar verir.

Bu gerçeklikleri bilerek yol almalıyız. Hoşgörü ve toleranslı olmak, hata yapabileceğimizi, çocukların hata yapabileceklerini kabullenmek ile yol almak gerekir. Çünkü teknoloji sonsuz ve sınırsız bir yapı. İçerisinde kirli bilgiyi de barındırıyor. Bu yüzden kontrolü elde tutup, teknolojiye sınır koymalıyız. **Teknolojiyi doğru ve yerinde kullanma şeklini önce ebeveyn uygulayıp, model olarak çocuğuna öğretmelidir**.

Özerklik kazanan çocuğun kontrol edilmesine dahi gerek kalmaz. **Çocuk, kurallara uyabilen bir birey haline gelir, seçme hakkı olduğunu bilir. Bu nedenle çocuğunuzun pusulası siz olmalısınız**. Bu bilinci kazandırmalısınız. Model olma davranışı sergileme, ailenin kendini geliştirmesi ve dönüştürmesi, iletişim becerilerini geliştirmesi ile her şey mümkündür. Sonuç olarak; **çocuklar bize benzemek zorunda değil, onların bir birey olduğunu, ruh taşıdıklarını, hata yapma özgürlüklerinin olduğunu kabul edersek işimiz çok daha kolay olacaktır**.

Kaynak

<https://www.antoji.com/cocuklariniz-sizin-cocuklari-niz-degil-2-siiri>

MAVİ IŞIK YAKAN AİLELER

Anne baba rolünü seçerken herkesin beklenti ve hayalleri birbirinden farklıdır. **Ebeveynlik rolü** kişilere hayatında bilmedikleri bir kapı açar, o kapının ardında olup bitenler bazen hayal edilenden daha farklı hatta biraz da zorlayıcı olabilir. Bu zorlayıcı durumlardan bir tanesi de her yıl nisan ayında farkındalık çalışmalarıyla dikkat çekilmeye çalışılan “**otizm**” tanısıdır. Doğuştan gelen ve genellikle yaşamın ilk üç yılında fark edilen “**Otizm Spektrum Bozukluğu**” her 54 çocukta 1’inde görülebilen gelişimsel bir farklılık olarak bilinmektedir. Öyle ki, gelişimsel bir farklılığa sahip olarak dünyaya gelen bir çocuğun ebeveyni olmak da kolay değildir.

Ebeveynlerin bu gelişimsel farklılık karşısında ne yapacaklarını bilmemelerinden de kaynaklı olarak kaygılandıklarını görebiliriz bu da çok normaldir. Ailenin içinde bulunduğu bu durum karşısında öfkelenildiğini, yıprandığını, bocaladığını ve yalnız hissettiğini de gözlemleyebiliriz. Bu beklenilmeyen durum ebeveynlerin yaşadıkları şok etkisi nedeniyle **durumu kabullenmekte zorlanmalarına sebep olabilmektedir**. Aile üyeleri bu yeni durumu kabul etmeyeceği gibi adapte olabilmeleri

de zaman alabilir. Bu süreçte çocuk odaklı bir tedavi benimsenirken ebeveynlerin yaşamış olduğu zorlayıcı duygular ikinci planda kalabilmektedir. Oysaki çocuğun tedavisi ve eğitiminin daha sağlıklı bir ortamda gerçekleşebilmesi için **ailelere de psikolojik ve sosyal destek sağlanması önemlidir**. Yakın çevresi ve sevdiklerinden anlayış, kabul, destek, ilgi ve yakınlık göremeyen **ebeveynlerin kendilerini yaşadıkları durum karşısında çaresiz hissetmeleri** çok normaldir. Sosyal destek alamadığını düşünen ailelerin bir süre sonra daha tahammülsüz, sinirli, panik bir şekilde davranış geliştirdiklerini gözlemleyebiliriz.

Anne babaların diğer çocuklardan farklı olarak dünyaya gelen çocuklarının gelişimi için **iletişim, davranış ve zeka alanında verdikleri mücadele insanların ön yargılı ve anlayışsız tutumları karşısında sekteye uğramaktadır**. Ailelerin yaşamın diğer alanlarında da sınırlandığı sosyal hayatlarının ve iş alanlarının da bu anlamda olumsuz etkilenmesinden dolayı aile üyeleri daha hassas ve duygusal bireyler haline gelebilirler. Öyle ki yapılan bir araştırmada ebeveynlerin kendilerine ve çocuklarına karşı nasıl bir yaklaşım ve tutum

içerisinde olmalarına ilişkin görüşleri şu şekilde olmuştur:

“Yani bana daha anlayışlı olurlarsa, en azından çocuğumun durumunu ben biliyorum. Bilmeyen de var. Nasıl bir çocuk bu, ses yapmasın, gürültü yapmasın dedikleri zaman üzülüyorum.”

“Yolculukta çok zor oluyor, arkalarını dönüp dönüp bakıyorlar yolcular. Sürekli bu çocuk niye böyle panik içinde, niye böyle diye sorduklarında sorunlar yaşıyorum. Aile içinde fazla şey yaşamıyorum bildikleri için.”

“Yaşam şeklimizi nasıl etkiledi? Mesela çok gezen bir aileydik. Küçükken bir yerlere giderdik. Sinemaya giderdik, yemek yemeye giderdik, artık gidemiyoruz. Daha çok çocuklara yönelik yaşıyoruz.”

Otizm Spektrum Bozukluğuna sahip çocuğu olan ailelerin yaşadıkları bir diğer kaygının da çocuklarının gelecekle ilgili olduğu biliniyor. Örneğin; **pek çok aile kendi başlarına bir şey gelirse çocuklarına ne olacağı endişesi ile baş edemediklerini ifade etmektedirler**. Yapılan araştırmada, ebeveynler tüm zorluklara rağmen çocuklarıyla ilgilenmekten mutlu olduklarını dile getirmiştir. Özellikle de çocuklarının konuşmaya çalışması, dışarıdan bir yardım almadan kendi başına bir şeyler yapması, gülümsemesi, ufak da olsa iyileşme belirtileri göstermesinin onları en mutlu eden şeyler arasında olduğunu belirtmişlerdir. Çocukları için her şeyi yapmaya hazır olan bu ailelerin zaten zorlu olan bu yolculuğunda **toplum olarak bizlerin de üzerine düşen elbette pek çok sorumluluk bulunmaktadır**. Her şeyden önce bu aileleri anlamaya çalışmalı, onlara yalnız olmadıklarını hissettirebilmeliyiz. Otizmlili çocuklarımızın da sevgi dolu bir ortamda çocukluklarını yaşamalarına yardımcı olabilmeliyiz. Öyle ya insan olmak da bunu gerektirmez mi?

Kaynaklar

1. Top Üstüner F. Otistik Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşadıkları Sorunlar ile Ruhsal Durumlarının Değerlendirilmesi: Niteliksel Araştırma, Çocuk Dergisi 9 (1):34-42,2009

2. www.tohumotizm.org.tr

ASTROLOJİDE DÖRT ELEMENT

Dünya var olduğundan beri insanlık süre gelen bir uyum ve denge içerisinde yaşamını sürdürmektedir. Doğada bulunan **ateş, toprak, hava ve suyun** insan mizaçlarına yansımaları yaşam yolumuzda önemli rehberlik etmektedir. Uyum ve denge, insanın yaşam kalitesini etkileyen yegâne etkidir. Bu denge içerisinde **dünyamız jeosantrik konum itibarıyla bulunduğu güneş sisteminde; çeşitli gezegenler, yıldızlar ve asteroitlerden etkilenmektedir.** İyonosferden süzülen elektro manyetik etkiler yeryüzünde bulunan canlı ve cansız tüm varlığa etkisini göstermektedir.

Astrolojide **burçlar** isimlerini takım yıldızlarından almıştır. Doğduğumuz anda gökyüzündeki gezegen kombinasyonları bizim kişiliğimizi yansıtır ve doğum haritamızı (*horoskopu*) oluşturur. Doğum haritası parmak izi gibidir ve kişiye özeldir.

Babiller-kaldeliler döneminden bu yana astrolojide; **ateş elementi** *koç, aslan, yay* burçlarıyla; **toprak elementi** *boğa, başak, oğlak* burçlarıyla; **hava elementi** *ikizler terazi ve kova* burçlarıyla; **su elementi** ise *yengeç, akrep ve balık* burçlarıyla ilişkilendirilir. **Güneş**, yaşam kaynağı ve öz benliğimizi ateş elementiyle oluşturur. Ünlü psikanalist **Carl Gustav Jung** ateş elementini, "*ilham dolu kendiliğinden harekete geçen enerjinin çekirdeği*" olarak nitelemiştir. **Ateş elementi ID** (*alt bilinç*)'le ilintilidir. Ateşin birden parlaması dürtüselliğin en büyük kanıtlarındandır. **Öfkemize hâkim olamadığımız anlarda alt bilincimize yenik düşeriz.**

İlk çağlardan bu yana **ateş, uygarlığın, gelişimin ve ataklığın sembolü** olmuştur. Ateş ile yemeğimizi pişirir, bir şeylere şekil verir, hayati ihtiyaçlarımızı destekleriz. Vücudumuzun

bile harekete geçmesi için belli bir sıcaklığa ulaşması gerekir. Sporcuların çoğunda ateş elementi yüksektir. Cam ateşte üflenir, demir ateşte şekil alır, kesici ve delici çoğu alet ateşin karşısında eğilir ve yeni bir forma kavuşur. Toplumsal hayatta ataklık ve çevikliği ile bilinen asker, polis gibi üniformalı meslekler ateş elementiyle sembolize edilir, ateş diğer elementler gibi yaşam kaynaklarından biridir. Ateşin fazla harlanması sonucu yıkıcı ve yok edici etkisi olduğu gibi horoskopumuzda bulunan ateş elementinin fazla kullanılması da bedensel ve ruhsal olarak bizi yakar. Fazla çaba sarf ettiğimizde ya da düşünmeden ani öfke patlamalarımızda yaşadığımız büyük pişmanlıklar, içimizdeki küllere baktığımızda gördüğümüz hüsrandır.

Ateş elementindeki burçlar (*koç, aslan, yay*) içimizdeki çocuksuluğu da sembolize eder. İlkbahardan yaza geçerken havaların yavaş yavaş ısınmasıyla uyuyan benliğimizin yeni yetme bir tohum gibi canlandığına şahit oluruz. Cesaretimiz de içimizde bulunan ateş elementiyle ilintilidir.

Astrolog Carles Carter, ateş elementinin fazla vurgulandığı kişilerde bu gücün kontrol dışına çıkacağını vahşi, kavgacı ve abartıya eğilimli, hiddetli ve düşüncesiz, ilkel özellikler ve belirgin bir ego güçlenmesi, tantana ve ihtişam sevdasına sahip olabileceğini belirtir.

Haritasında ateş elementi eksik kişiler ise harekete geçmekte zorlanan miskin, soluk benizli, yaşama karşı güvensiz, iyimserlikten uzak bir yapıda olabilir. Fiziksel egzersizler bu kişileri harekete geçirebilir, haritasında ateş elementi eksik kişilerin spor yapması da tavsiye edilir.

Ay dünyamıza yakınlığı sebebi ile dünyamızı çevreleyen bulut ve gaz tabakasından kaynaklı su etkisindedir. Özellikle bazı dolunay ve yeni ay zamanlarında denizlerde gel-git hareketlerinin oluşması,

ayın dünyamızda su elementi üzerinde ne denli bir etki yaptığı-
nın somut örneğidir. **Su akışkan
ve uyum sağlayan** hassas yapısı
sebebiyle duygularımızı temsil
etmesiyle bilinir. Devrim Dölen ve
Devrim Yılmaz'ın temel seviye 1
kitabında **su elementi burçlarla**
(yengeç, akrep, balık) ile ilgili
şöyle der: *"Kendisinden yaşamın
filizlendiği ana rahmi su doludur,
su aynı zamanda hissetmedir.
Hiçbirimiz anne karnında evren-
sel olarak da ilk yaratı anında,
neler olduğunu artık hatırlamıyo-
ruz. Dışarı çıktıktan sonra oraya
bağlantımız kalmıyor, ancak yine
de hissi şekilde hepimiz biliyoruz
ki suyla irtibat halindeyiz."*

Su elementi aynı zamanda şifa
ve temizlikle ilintilidir. Yapılan
araştırmalarda yıldız haritası su
elementinde gezegen eksikliği
bulunan kişilerin sık zehirlendiği
tespit edilmiştir. Suyun donma-
sı ve katılaşması durumu gibi
duygularımızın da katılaşması,
hissizlik yaşanılması ihtimali her
zaman vardır. **Su duygudur;**

üzüldüğümüzde, sevindiğimizde,
duygusal anlarımızda, gözümüz-
den bir damla yaş gelir. Damarla-
rımızdaki akan kan su gibi sıvıdır.
"Su rahmettir" der büyüklerimiz.

Doğum haritasında su elementi
(yengeç, akrep, balık) eksik kişiler
duygusal yaratımdan mahrum,
hayal dünyası kısıtlı ve empa-
tiden yoksundur. Buna karşın
horoskopunda su elementi fazla
baskın kişiler ise hayal dünyasın-
da yaşayan gerçeklerden kaçan,
aşırı duygusal ve pasif kişiler
olabilir.

**Ay ve güneş, insanlık için baş-
lıca ışık ve yaşam kaynağıdır,
güneş (ateş) olmadan parlamayız,
ay (su) olmadan duygularımızı
besleyemeyiz.**

Merkür güneş sistemi üzerindeki
en hızlı gezegen olması itiba-
riyle hareketli yapısı düşünce
yapımızı nasıl ifade ettiğimizle
alakalı olmakla birlikte etkisini
bulunduğu göksel konuma göre
değiştirmektedir. **Hava bizim**

**iletişim kabiliyetimizdir. Hava
haberleşmemizdir.** Sözcükler
havada uçuşur, bakışlar havada
kalır, düşünceler zihinde dola-
şır, hava varlığı iletişim kurarak
sosyalleşmemize sebep olur.
Kızıldilleriler havaya süzülen
dumanla haberleşmişlerdir. Orta
Çağ'da insanlar gökyüzüne
salınan posta güvercinlerini ulak
olarak kullanmışlardır. Günümüz
teknolojisinde iletişimimizi sağ-
layan uydular havada asılı durur.
İçimizdeki su (duygu) ve ateşi
(benlik) harlayan havadır. **Hava
elementi kulağa fısıldananlardır;
dedikodular, jest ve mimikler,
ellerimizi ve kollarımızı kullan-
ma becerimiz hava elementiyle
alakalıdır.**

Stephan Arroyo, "Astroloji Psiko-
loji ve Dört Element" kitabında
hava elementi burçlarla ilgili
şunları kaleme almıştır; **Hava
burçları (ikizler, terazi ve kova)**
kendilerini günlük yaşamın anlık
deneyimlerinden soyutlama
yeteneğine sahiptirler, böylece
yaptıkları her şeyde belirli bir

perspektiften nesnel ve mantıklı olabilirler. Bu mesafe koyabilme kapasitesi nedeniyle her türlü insanla verimli çalışabilirler, çünkü kendilerini diğer insanın endişeleri ve duygularıyla yoğun şekilde uğraşmak zorunda hissetmezler. Aslında **hava burçları tüm burçlar arasında en sosyal olanıdır, çünkü diğer insanların düşüncelerini kendi öznel düşüncelerinden bağımsız ve nesnel olarak değerlendirebilirler.**

Doğum haritasında **hava elementi** aşırı baskın kişiler, düşünce dağılmalarına müsait, hayalî ve ayağı yere basmayan fikirlere sahip olmakla birlikte bunu fanatizme kadar götürebilirler. Alaycılık, dedikoduculuk, düşüncelerini abartma eğiliminde olabilirler. Haritasında hava elementi az kişiler ise ikili ilişkiler kurmakta zorlanma, öğrenme ve algılamada kısıtlanma, yanlış anlaşılma hissiyatı ve mantıklı düşünmekten uzak bir yapıya sahip olabilirler.

Toprak; dayanıklılığımızı, sebatımızı ve sabrımızı sembolize eder. Bir ağacın köklenmesi gibi ideallerimize sıkı sıkıya sarılıp meyve vermeyi bekleriz. **Oğlak, boğa ve başak burcu** etkisindeki toprak elementi bizim sabrımızı, dürüstlüğümüzü ve sadakatimizi sınar, ahir dünyada ne kadar başarılı olduğumuz toprak elementiyle alakalıdır. **Toprak, elle tutulan maddiyatı sembolize ettiği gibi parasal değerlerimiz, kıtlık bilincimiz ve koruma içgüdümüz de içimizde barındırdığımız toprak elementiyle ilişkilidir.** Ev

kuracağımız zaman yıkılmaması ve yıllara meydan okuması için toprağın ne kadar sağlam olduğuna bakarız. İdeallerimizi ve toplum önünde dik duracak, sarsılmaz kimliğimizi de toprak elementiyle sabitlemeye çalışmak şüphesiz ki istikrar eksikliğimizi kapatacaktır.

Toprak, geçmişle bağlantılıdır. **Fosiller, geçmiş uygarlıklara ait eserler hep topraktan çıkar. Toprak bize meyve verir, barınma verir, yaşamamız için imkânlar sunar.** Toprak elementini verimli kullanan kişiler eninde sonunda ödülleri kavuşur. Öte yandan toprak elementi sınırlarımızı sembolize eder, hayat koşuşturmacasında fânî bedeninin varacağı yer kara topraktır, bu bağlamda toprak elementi bize dur demeyi ve sınırlanmayı öğretir.

Doğum haritasında **toprak elementi aşırı baskın kişiler inatçı, dar görüşlü, cimri, kıskanç, melankolik olabilir, doğum haritasında toprak elementi eksik kişiler ise istikrardan yoksun, sorumsuz, sabırsız ve savurgan olabilir.**

Sonuç olarak; yaşamımızda bu dört elementi dengeli ve idareli kullandığımız takdirde gerçek kimliğimize ulaşır ve kendimizi tamamlanmış hissederiz. Bol enerjili, keyifli günler...

Kaynaklar

1. Gezegenler ve elementler/Devrim Yılmaz-Devrim Dölen/Zodyak Yayıncılık/İzmir/2015
2. Astroloji Psikoloji ve Dört Element/Stephen Arroya-1975/Türkçesi Banş İlhan-2000/Banş İlhan Yayınevi

NFT
Non-fungible
token

SANAL SANAT GALERİSİ NFT'LER

NFT yani (*non-fungible token*) takas edilemez token anlamına gelir. Dijital bir sembolün, varlığın değiştirilemez, tek olduğu anlamını onaylayan bir dijital defterce depolanan veri birimidir. NFT'ler bir kripto para birimi gibi birbirinin yerine geçebilecek ürünler değildir. Genellikle NFT ürünler arasında **müzik, fotoğraf, resim, illüstrasyon ve dijital anlamda benzersiz olabilecek şeyler** sayılabilir.

NFT'nin kopyalanmasını imkansız kılan dijital bir imzası vardır. Ancak bir NFT ürününü satın aldığınızda onun telif hakkını almış sayılmazsınız. Sadece o dijital ürünün sahibi olduğunuz anlamına gelir. Örneğin; gerçek hayatta Mona Lisa resmi her yerde kullanılıyor ama onun bir sahibi varsa aynı şekilde NFT'ler de bu mantıkla çalışmaktadır.

NFT Teknolojisi Neden Önemli?

NFT teknolojisi, farklı alanlarda kullanılmaya başlansa da günümüzde

en çok **dijital sanat eserlerinin oluşturulmasında** ve satılmasında tercih edilmektedir. Bu nedenle de modern zamanın müzeleri olarak kabul ediliyor. NFT'lerin milyonlarca dolarlık bir pazar olmasının temel sebebi geleneksel sanat koleksiyonculuğundan çok daha güvenilir bulunması ve daha fazla kişiye ulaşabilir olmasından kaynaklanmaktadır. Sanatçılar için müzayede veya galeri kullanmadan sanat eserlerini dijital biçimde, doğrudan web sitesi ile bir alıcı kitlesine satabilmek, satışlardan elde ettikleri kârın büyük bölümünü ellerinde tutmalarını sağlar. Yani aradaki komisyonculuk oranı en aza indirilir. Ayrıca, telif hakları dijital sanat eserine dönüştürülebildiği için sanatçı, **eser her el değiştirdiğinde satış karı yüzdesi almaya devam eder**. Ülkemizdeki örneği; dijital sanatçı **Refik Anadol'un "Machine Hallucinations"** adlı NFT koleksiyonunun düzenlenen açık artırmada 5,1 milyon dolara satılmasıdır.

Dünyada NFT'lerin kullanım alanı dijital koleksiyonculuğun ötesine geçmiştir. **Taco Bell** gibi küresel markalar, kâr amacı gütmeyen yardım faaliyetlerindeki bağışları toplamak için kendi **NFT Art** varlıklarını oluşturmuştur. Dakikalar içerisinde tükenen bu dijital varlıklara rekor oranda teklifler gelmiştir.

Peki, biz dijital NFT'lerimizi yapabilir miyiz?

NFT kulağa çok komplike bir işlem gibi gelse de aslında dijital olarak oluşturabileceğiniz bir nesneyi kolayca koleksiyon haline getirebilirsiniz. Bunu yaparken de ağırlık, güvenli ve destekleyici blok zincirlerini seçmelisiniz. Daha sonra web sitesine üye olup, NFT'ye dönüştürmek istediğiniz resmi veya dosyayı yükleyerek siz de bir NFT'i koleksiyonu oluşturabilirsiniz.

NFT hakkında önemli bilgiler;

- Müzisyenler, NFT'leri kullanarak blok zincirleri üzerinde proje üretebilirler. 3 Mart 2021'de rock grubu **Kings of Leon**, ilk albümünü bir NFT olarak yayınlamayı planladığını duyurdu.
- 13 Mart 2021'de Adam Benzine'nin Oscar adayı belgeseli **Claude Lanzmann: Spectres of the Shoah**, Rarible platformu aracılığıyla bir NFT olarak basılan ve açık artırmaya çıkarılan ilk sinema filmi, belgesel ve Akademi Ödülü adayı film oldu.
- 2019'da **Nike**, blok zinciri teknolojisinin kriptografik olarak güvenli dijital varlıkları NFT'ler şeklinde **"Cryptokicks"** adı altında bir çift spor ayakkabı gibi fiziksel ürünlere eklenmesine izin veren bir patent aldı.

Kaynaklar

1. <https://www.logo.com.tr/blog-detay/nft-nedir-nft-nasil-yapilir>
2. <https://tr.wikipedia.org/wiki/NFT>

NİSAN

Türk Tarih Kurumu

16 Nisan 1948

Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü (OECD) kuruldu. Türkiye 2 Ağustos 1961 tarihinde OECD üyesi oldu. Türkiye kurucu ülkeler arasındadır.

26 Nisan 1986

Çernobil faciası meydana geldi. Yaklaşık 7 milyon kişi radyoaktif kirlenmeye maruz kaldı.

19 Nisan 1971

İlk uzay istasyonu Salyut 1, Sovyetler Birliği tarafından fırlatıldı.

6 Nisan 1920

Türk Kurtuluş Savaşı hakkındaki haberleri duyurmak amacıyla Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla Anadolu Ajansı kuruldu. Bugün 102 yaşında olan Anadolu Ajansı; 41 merkezde ofis ve 100 ülkede temsilcilik bulundurmakta, 142 uyruktan 3 binden fazla çalışan ile 13 farklı dilde yayın yapmaktadır.

30 Nisan 1919

Mustafa Kemal Paşa, Dokuzuncu Ordu Müfettişliğine atandı.

30 Nisan 1975

Kuzey Vietnam birlikleri Saygon'daki Bağımsızlık Sarayı'na girdi ve 15 Mayıs'ta Vietnam Savaşı'nı bitirdi.

5 Nisan 1897

Yunanistan ile Osmanlı Devleti arasında, "Otuz Gün Savaşı" olarak adlandırılan savaş başladı. Yaklaşık bir ay süren savaş, Osmanlı ordusunun kesin zaferiyle sonuçlandı ve 20 Mayıs 1897'de İstanbul Antlaşması imzalandı.

Belçika'nın Başkenti ve en büyük şehri Brüksel'dir. Yaklaşık 10 milyon kişilik nüfusu ile federal bir devlet yapısına sahiptir. Batı Avrupa'da yer alan Belçika, birçok tarihi esere ev sahipliği yapmaktadır. Belçika'ya gitmeyi planlıyorsanız, tarihi ve kültürel gezilere doymaya hazır olun. Ayrıca kırsal kesimlerde gezinti yapabilir, kumsallarda güneşlenebilirsiniz.

Kaynaklar

1. <https://islamansiklopedisi.org.tr/belcika>
2. <https://www.neoldu.com/belcikada>
3. <https://blog.biletbayi.com/belcikada-ne-yenir-ne-icilir.html>
4. <https://tr.travelsafenotsorry.com>

1830'daki Hollanda Devrimi - Gustaf Wappers

Tarihi

Günümüzdeki Belçika toprakları MÖ 57'de Sezar tarafından Roma İmparatorluğu'na katılmadan önce **Kelt ve Germen asıllı** toplulukların elinde bulunuyordu. Ülke Roma hâkimiyetine geçince bu imparatorluğun üç Galya'sından biri olan Belçika Galyası'nın bir kısmını teşkil etti. Belçika Galyası, Kuzey denizinden Cenevre gölüne, bir taraftan da Ren nehrinden **Paris** havzasına kadar uzanıyordu ve merkezi **Reims** şehri idi. Milattan sonra V. yüzyıl başlarında sona eren Roma hâkimiyetinin ardından **Frankların** istilâsına uğrayan ülke, en parlak dönemlerinden birini **Karolenj sülâlesi** zamanında yaşadı. Fakat bu sülâlenin çökmesi ve arkasından gelen **Norman akınları** ülkede karışıklıklar dönemini başlattı. X ve XI. yüzyıllara doğru mahallî idareler karışıklıklardan ve merkezi idare yokluğundan faydalanarak geniş muhtariyet sağladılar ve böylece çeşitli prenslikler, dukalıklar ve kontluklar oluştu. Mahallî idarelerin bağımsızlığı, XIV. yüzyıl sonlarında **Bourgogne Dukası Philippe'in** bu topraklardan bir kısmını bir evlenme sonucu ele geçirmesine kadar sürdü.

XV. yüzyılın başlarında Belçika ve Hollanda'nın birçok toprağı Bourgogne Dukalığına dâhil oldu. Bourgogne hâkimiyeti sırasında ülke, ekonomi ve sanat alanında da yüksek bir seviyeye erişti ancak daha sonra Avusturya'nın **Habsburg** hanedanına ait topraklara katıldı. **İmparator V. Karl** döneminde, imparator ülkeyi o sırada İspanya kralı olan oğlu **II. Felipe'ye** bıraktı. II. Felipe, koyu bir Protestan düşmanı olduğundan kuzey illerinde büyük bir ayaklanma başladı (1576). Çok uzun süren savaşlardan sonra 1648'de **Hollanda Cumhuriyeti** kuruldu ve günümüzdeki Belçika topraklarının büyük bir kısmı bu cumhuriyetle birleşti; yalnız güney bölgesi **İspanya** hâkimiyetinde kaldı. 1713'teki **Utrecht Antlaşması'yla** Avusturya'ya geçen Belçika, Fransa devrim savaşları sırasında da **Cam-poformio Antlaşması'yla** Fransa'ya katıldı. Aslında bu antlaşmadan iki yıl önce Fransa 1795'te **Liège** bölgesi de dâhil olmak üzere bütün Belçika'yı topraklarına katmıştı. Avusturya 1797'deki Campoformio Antlaşması'yla bu durumu resmen tanımış oldu. **1815 Viyana Kongre-**

si'nde alınan kararlardan birisiyle ülke yeniden Hollanda ile birleşti.

1830 Ağustosunda Belçikalılar Hollandalılara karşı ayaklandılar. Hollanda'nın başında bulunan **I. William** ayaklanmayı bastırmak için çok gayret sarfettiyse de başarılı olamadı. Bunun üzerine geçici bir hükümet kuruldu ve bu hükümet Belçika'nın bağımsızlığını ilân etti. 1830 Aralık ayında toplanan Londra Konferansı da yeni Belçika Devleti'ni tanıdı. Fakat Hollanda Kralı I. William Londra Konferansı'nın bu kararını ve dolayısıyla da Belçika'nın bağımsızlığını tanımadı. Ancak Belçika üzerine gönderdiği ordu başarı sağlayamayınca **1839 Londra Antlaşması'yla** bağımsız Belçika'yı tanımak zorunda kaldı. Bu antlaşmayla aynı zamanda Belçika'nın tarafsızlığı da garanti altına alınmış oluyordu. Fakat Almanlar **I. Dünya Savaşı'nda** Fransa'ya girmek için bu tarafsızlığı dikkate almadan Belçika topraklarından geçtiler ve kısa bir süre sonra da bu ülkeyi işgal ettiler. Savaş sonunda imzalanan **Versailles Antlaşması'yla** Belçika tekrar istiklâline kavuştu ve daha da kârlı çıkarak Almanya'dan Malmédy ve çevresini aldı.

Belçika **tarih öncesi dönemlerde** Kelt kabileler tarafından yönetiliyordu. Bunlardan en önemlileri **Menapii** idi. Roma zamanında Güney Hollanda, Belçika, Kuzey Fransa ve

Belçika Federal Parlamentosu

Batı Almanya'nın bazı bölümlerinde yerleşik olan Kelt Kabileler "**Belgae**" olarak adlandırılıyorlardı.

Bölge, Orta Çağ'da derebeyliklerine bölünmeden önce Roma İmparatorluğu'na bağlıydı. Orta Çağda (*bugünkü bilinen Belçika*), Fransa ve Alman İmparatorluğu arasında bölündü. **Schelde** akarsuyu bu iki imparatorluğun arasında sınır olarak kabul ediliyordu. Bugünkü Belçika bölgesi 15. yüzyılda **Habsburgların** eline geçti ve 18. yüzyılın sonlarında Fransızlar tarafından işgal edildi.

Napolyon Bonapart'ın 1815'teki yenilgisinden sonra Belçika, Fransa'ya karşı bir tampon bölge oluşturmak için Hollanda Birleşik Krallığı'na iltica etti. 21 Temmuz 1831 tarihinde Hollanda'dan ayrılıp, bağımsızlık ilan ederek meşruti monarşi yönetime geçmiştir. **Belçika'nın arma simgesi**, "*Birlikten Güç Oluşur*" anlamını taşımaktadır. Bu birlik 1831'de 9 ilin birleşmesinde başarılı oldu ve bu dokuz ilin arması ülkenin arma levhasında temsil edildi.

Belçika I. ve II. Dünya Savaşı sırasında Almanya tarafından işgal edildi. Kuzeyde Felemenkçe konuşan **Flamanlar** ve güneyde Fransızca konuşan **Valonlar** arasındaki gerginlik son yıllarda anayasal değişikliklere sebep oldu. Böylece **Belçika, üç bölgeli ve üç topluluklu bir federal devlet haline geldi.**

Bouillon yakınlarındaki Semois

Kuzey Denizi

Fizikî ve Beşerî Coğrafyası

Kuzey ve kuzeydoğuda **Hollanda**, doğuda **Almanya**, **Lüksemburg**, güney ve güneybatıda **Fransa** ile komşu olup, kuzeyde **Kuzey deniziyle** 65.5 kilometrelik bir kıyıya sahiptir. Yüzölçümü 30.518 kilometre kare olan Belçika'nın yüzey şekilleri birbirinden farklı üç coğrafi bölgeye ayrılır. Belçika'da Batı Avrupa okyanus ikliminin değişik bir tipi hüküm sürer. Yaz ve kış mevsimleri daha belirgin olup, en sıcak aylarla en soğuk aylar arasındaki fark fazladır. Kıyıya olan uzaklığa ve yüksekliğe göre iklimde bazı değişiklikler görülür. İç kesimlerde yaz sıcaklıkları daha yüksek, **Ardenler'de** kışlar daha soğuktur.

Tarım modern makinelerle yapılmakta ve yüksek verim elde edilmektedir. En verimli tarım alanları kıyı gerisinde uzanan **Flandre** bölgesindedir. Başlıca tarım ürünleri buğday, arpa, patates ve şeker pancarıdır. Dikili alanlarda sebze bahçeleri yer alır. Seralarda meyvecilik yapılmaktadır. Tarım alanlarının üçte birinden fazlası hayvancılığa ayrılmıştır. Çayır ve meralarda modern hayvancılık faaliyetleri sürdürülmektedir.

Grand Place (Büyük Saray)

Aziz Michael ve Aziz Gudula Katedrali

Belçika'nın Tarihi ve Turistik Yerleri

Grand Place (Büyük Saray)

Kentin kalbinde şehrin belediye sarayı, müzesi gibi önemli kurumlarına ev sahipliği yapan Grote Meydanı'nda bulunan şahane saray, Belçika'nın en önemli yapılarından biridir. Tarihi saray UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır ve önündeki 1800 metrekarelik çiçek desenli dev halıyla tanınmaktadır. Avrupa'nın en şaşalı saraylarından biri olarak bilinen Büyük Saray, Belçika'nın turistik yerlerinden biridir.

Aziz Michael ve Aziz Gudula Katedrali

Belçika'nın başkenti Brüksel'de yer alan Roma Katolik Kilisesi'dir. 11. yüzyılda yapımına başlanan ibadethane 1519 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır. Yaklaşık 300 yılda yapımı tamamlanan kilise, Gotik mimari stiliyle oluşturulmuştur. Her biri 64 metrelik iki muazzam kuleye sahip olan ibadethane, başkent Brüksel'in manevi sembollerinden biridir. Kilise 1962 yılında katedral statüsü elde etmiştir. Günümüzde de ibadete açık olan katedral, Belçika'nın tarihi yerlerindendir.

Müzik Enstrümanları Müzesi

Brüksel'in merkezinde bulunan enstrümanlara adanmış bir müze-sidir. Bu kurum kraliyet, sanat ve tarih müzesinin kollarından biridir. 8 binden fazla nesne içeren müze,

Grote Markt Meydanı

dünyaca ünlü koleksiyonlara sahiptir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra müzeye çok sayıda müzik aleti bağışı yapılmıştır. İçinde antik ve modern tarzda birçok müzik aletini barındıran müze, turistlerin ilgi odağı haline gelmiştir.

Grote Markt Meydanı

Brugge kentinde bulunan tarihi bir kent meydanıdır. 'Pazar' olarak da adlandırılan meydan, yaklaşık 1 hektarlık alanı kaplamaktadır. 1995 ve 1996 yılında yeniden inşa edilen meydan taksi ve tur otobüsleri ha-

ricinde araç giriş-çıkışlarına kapalıdır. Meydanın çevresindeki binalarda popüler kafeler, restoranlar, oteller ve diğer işletmeler bulunmaktadır. Günün her saatinde hareketli olan meydan, Belçika'nın gezilecek yerlerinden biridir.

Pairi Daiza

Belçika'nın Hinault ilinde bulunan hayvan ve botanik bahçesidir. 55 hektarlık alanı kapsayan bu bahçe ilk olarak 1993 yılında bir kuş bahçesi olarak açılmıştır. Hatta dünyanın en büyük kuş kafesi bu hayvanat

Müzik Enstrümanları Müzesi

Puri Daiza

bahçesinde yer almaktadır fakat daha sonra diğer hayvanlara da ev sahipliği yapmış ve hacmi genişletilmiştir, şimdi ise bu hayvanat bahçesi, içerisinde 4 binden fazla hayvan türünü barındıran büyük bir oluşum haline gelmiştir.

Aziz Bavo Katedrali

Belçika'nın Gent kentinde bulunan tarihi katedral 942 yılında inşa edilmiştir. Aynı zamanda kentin baş-piskoposluk merkezi olarak faaliyet gösteren manevi yapı Gotik tarzında oluşturulmuştur.

Aziz Bavo Katedrali

Meryem Ana Katedrali

Leuven Belediye Binası

1038 yılında Romanesk tarzda genişletilmiştir. En yüksek noktası 89 metre olan Aziz Bavo Katedrali, Avrupa'nın en önemli kutsal yapılarından biri olarak yerini alır. Belçika seyahatinde, Gent'in sembolü haline gelen katedral en çok ziyaret edilen yerler arasındadır.

Meryem Ana Katedrali

Belçika'nın Anvers kentinde yer alan bir Roma Katolik kilisesidir. 1352 ve 1521 yılları arasında inşa edilen kutsal yapı, Gotik mimari tarzıyla oluşturulmuştur. 123 metre yüksekliğindeki katedral, tam 25 bin kişi kapasitelidir. Katedralin çan kulesi UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunmaktadır. 120 metre uzunluğundaki manevi yapı 75 metre genişliğe sahiptir.

Leuven Belediye Binası

Kentin Grote Markt Meydanı'nda Aziz Peter Kilisesi karşısında bulunan yapı, 1448 ile 1469 arasında inşa edilmiştir. Geç Gotik mimari usulüyle oluşturulan yapının mimarı Jan van der Eycken'dir. Nişler ve konsolları ile göz dolduran belediye binasında 236 adet heykel bulunmaktadır. Leuven'in simgesi haline gelen yapı, 1794 yılından bu yana kentin belediye başkanlarının portrelerine de ev sahipliği yapmaktadır.

Gravensteen Kalesi

Bu yapı şehrin Orta Çağ döneminden kalma kalelerinden biridir. 1180 yılında inşa edilen kale Haçlı Seferle-

Gravensteen Kalesi

ri'nin ardından oluşturulmuştur. Asırlara meydan okuyan şaşalı kale, 1885 yılında aslına uygun biçimde restore edilerek daha da sağlamlaştırılmıştır. Gent turizmine hareketlilik getiren Gravensteen Kalesi, bölgenin simge yapılarından birisi olup kentte muhakkak ziyaret edilmesi gereken mekânların başında gelmektedir.

Bizim Leydi Kilisesi

13 ve 15. yüzyıllar arasında şehirde inşa edilen en büyük kiliselerden biridir. Aynı zamanda kulesinin yüksekliği yaklaşık olarak 122 metredir. Bu yükseklik kulenin yeryüzünde

tuğladan inşa edilen en yüksek ikinci kule olmasını sağlamıştır. Gotik tarzda inşa edilen manevi yapı Roma Katolik Kilisesi olarak hizmet vermektedir.

Bourse de Bruxelles (Borsa Binası) Günümüzde Avrupa Borsalar Birliği tarafından kullanılmaktadır. 1873 yılında antik yunan mimarisiyle yapılmıştır. 13. yüzyıldan kalan bir manastırın kalıntıları üzerinde yükselen tarihi bir yapıdır. Ticari işlemler dışında yılın belli dönemlerinde geçici bir müzeye dönüştürülmektedir.

Belçika'nın Yöresel Lezzetleri

Çevresinde ülkelerden esintiler taşıdığı kadar onları da etkileyen Belçika, kültürünü ve mutfağını koruyup paylaşmayı başarmıştır. Ülke mutfağı, deniz ürünlerinden hafif tatlılara, nefis ana yemeklerinden sokak lezzetlerine geniş bir yelpaze sunuyor.

Boulettes

Ülkenin ana yemekleri başlığı altında ilk akla gelen lezzetlerden olan Boulettes, bir çeşit köfte yemeğidir. Belçika'ya özgü bir domates sosuyla hazırlanan bu yemek, hemen hemen her restoranda karşınıza çıkabilir. Enerji depolamak ve güzel bir öğün denemek istiyorsanız. Boulettes sipariş edebilirsiniz.

Caricoles

Caricoles, Brüksel ya da Brugge'de, keyifli bir gezinti sırasında deneyebileceğiniz sokak lezzetlerinden biri olabilir. Belçika'da ne yenir sorusuna lezzetli bir yanıt veren bu atıştırmalık deniz salyangozundan yapılıyor ve baharatlı bir sosla servis ediliyor. Genelde sandviç ekmekleri arasında tüketiliyor ama farklı şekillerde de hazırlatabilirsiniz.

Choux de Bruxelles (Brüksel Lahanası)

Belçika'da ne yenir? sorusuna verilebilecek en basit yanıtlardan biri Brüksel lahanasıdır. Belçika'ya gidip de Brüksel lahanası tatmadan dönülmez. Özellikle kaz yağında pişirilerek hazırlanan lahanayı mutlaka denemelisiniz.

Belçika Çikolatası

Ülkenin simgeleşmiş tatlarından biri olarak çikolatayı söyleyebiliriz. Tüm dünyaca lezzeti bilinen Belçika çikolataları, farklı aromalarda ve formlarda marketlerde ve büfelerde satılmaktadır. Seyahatinizi daha neşeli ve renkli kılaçak çikolata çeşitleri arasında seçim yapmakta zorlanabilirsiniz. Ancak yine de dostlarınıza ve kendinize birkaç kutu almayı unutmayınız.

Boulettes

Belçika Çikolatası

Moules Frites

Midye, seveni kadar sevmeyeni de olan bir yiyecektir. Eğer sevenlerdenseniz Belçika'da mutlaka Moules Frites'i denemelisiniz. Patates kızartmasıyla beraber servis edilen midyeleri, hem sokak satıcılarından hem de restoranlardan temin edebilirsiniz.

Stoemp

Tarihi bir yemek sayılacak kadar eski olan Stoemp, Belçika'da ne yenir? endişesini ortadan kaldıran bir lezzettir. Patates püresine havuç ve pırasa eklenerek yapılıyor. Patatesin her halini sevenlerdenseniz mutlaka bir porsiyon Stoemp sipariş veriniz.

Waffle

Waffle'nin doğduğu ülke olan

Belçika'dan bu nefis atıştırmalığı yemeden dönmeyin. Kuzey Amerika'da yapılanın aksine daha zengin ve yoğun olduğunu göreceksiniz. Ülkede en çok tüketilen yiyeceklerin başında waffle gelmektedir.

Gri Karides Krokett

Bu deniz ürünleri aynı zamanda klasik Belçika yemeklerinden biridir. Çoğu deniz ürünleri restoranında sıfırdan yapılan gevrek bir lezzettir. Dışarıdan gevrek ve erimiş yapısı içeriden sızmaya neden olur. Mükemmel bir atıştırmalıktır.

Waterzooi

Tavuk veya balık, sebze, krema ve yumurta ile yapılmış bir güveç veya çorbadır. Bu yemek, Belçika yemek turunuzda Belçika konfor yemekleri arasında sayılmaktadır.

Amasya-Kral Mezarları

DÜNYADA HER 5 ERKEKTEN VE HER 6 KADINDAN BİRİ KANSERE YAKALANIYOR

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2018 yılı verilerine göre küresel bazda 18.1 milyon kanser vakası saptanmış durumda. Hastalığa bağlı olarak yaklaşık 9.5 milyona yakın ölüm gerçekleştiği bildirilmektedir. Her 8 erkekten birinin ve her 11 kadından birinin de kanser nedeniyle hayatını kaybedeceği tahmin edilmektedir.

Kanser nedenlerinin yüzde 90'ı değiştirilebilir faktörler

Aslında kanserden korunmak, kanser tedavisinden çok daha kolaydır. Çünkü aslında hastalığın yaklaşık sadece %10'unun genetik yani değiştirilemez bir faktör olduğu görülmektedir. Bunun anlamı **aslında kanser vakalarının %90'ına önlenabilir nedenler sebep olmaktadır**. Bunlar arasında en yüksek riski **sigara** kullanımı taşımaktadır. Sigara neredeyse tüm kanserler için önemli bir risk faktörüdür. Bunun yanında sigara dışındaki tütün ve tütün ürünlerinin kullanımı, alkol tüketimi, aşırı kilolu olmak, sağlıklı ve dengesiz beslenmek de riski artıran diğer önemli faktörlerdir. Bu faktörler dışında **obezite** de kansere davetiye çıkaran nedenler arasındadır. Başta meme, pankreas ve prostat kanseri olmak üzere birçok kanser türünde obezitenin önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu faktörler ortadan kaldırıldığı takdirde yani sigara kullanımı bırakılırsa, obeziteden korunulursa, alkol tüketimi sınırlandırılırsa ve beslenme sağlıklı yapılsa kanser hastalığının yarısına yakınının engellenebileceği bilinmektedir.

Türkiye'de akciğer ve kolon kanserinin yanı sıra prostat ve meme kanseri sık görülüyor

Türkiye'de kadınlarda en sık görülen ilk 3 kanser sırasıyla; meme, akciğer ve kolon (bağırsak) kanseri. Erkeklerde bu sıralama; akciğer kanseri, prostat kanseri ve kolon kanseri şeklindedir. Dikkat çekilmesi gereken nokta ise iki cinsiyette de akciğer ve kolon kanserinin ilk 3'te olmasıdır.

Bedeninizle Konuşun

Kanserlerin çoğu önemsemediğimiz bazı işaretlerle ve düşündüğümüzden çok daha uzun bir zaman dilimi içerisinde, sinsi gelişiyor. Biraz uyanık olan, bedenini dinlemeyi bilen insanlar biraz daha şanslılar. Örneğin; giderek belirginleşen "halsizlik ve yorgunluklar", durup dururken ortaya çıkan "kilo kayıpları", nedeni anlaşılamayan ama tekrarlayıp duran uzun süreli "hafif ateş", vücudun herhangi bir yerinde inatçı bir şekilde varlığını sürdüren "ağrılar" herhangi bir kanserin ilk işareti olabiliyor. Ayak tabanında, avuç içinde ya da tırnak uçlarında önemsenmeyen bir "ben", özellikle büyümeye ve renk değiştirmeye başlamışsa ciddi bir cilt kanserine işaret edebiliyor.

Covid endişesi nedeniyle kanser taramalarınızı ihmal etmeyin!

Artık ülkemizde birçok kanser türü için tarama programları yaygın

olarak uygulanmaktadır. Örneğin; kolon kanseri için erken tanı anlamında tarama programları mevcuttur. En önemlisi akciğer kanseri için de artık bir tarama programı bulunmaktadır. Özellikle çok yoğun sigara kullanan ve 55 yaşın üzerindeki hastalarda yılda 1 defa çekilen düşük dozlu bir akciğer tomografisi akciğer kanserinde erken teşhis konmasını sağlayabilmektedir. Son yıllarda meme kanserinde de erken tanı anlamında çok büyük kazanımlar elde edildi.

Covid enfeksiyonunun hayatımıza girmesiyle maalesef tarama programlarında aksamalar meydana geldi. Birçok hasta ve hasta adayı kişiler taramalarını ihmal etti. Hatta bu sebeple son dönemlerde özellikle meme kanserinde geç teşhislere daha sık rastlanmaya başladı. Bu nedenle erken tanı için tarama çok önemlidir diyebiliriz. Meme kanserinde mutlaka 40 yaşın üzerinde yılda 1 defa mamografi ve ultrasonografi erken tanı için kullanılmaktadır. Rahim ağzı kanseri de önemli bir diğer problem, rahim ağzı kanseri için de mutlaka yılda bir jinekolojik muayene ve sürüntü testi, erken tanı adına önemli adımdır. Bununla birlikte rahim ağzı kanseri de artık önlenabilir kanserler arasına girmiştir. Rahim ağzı kanseri aşısı erken yaşlarda yapıldığında hayat boyu bu kanser türünden korumaktadır. Bu nedenle rahim ağzı kanseri aşısı önerilmektedir. Bunlara ek olarak prostat kanseri için prostat spesifik antijen adı verilen basit bir kan testi de 50 yaşın üzerindeki erkeklere önerilmektedir.

Cilt kanseri de azımsanmayacak derecede ciddi bir problemdir. Cilt kanseri için riskli sayılabilecek benleri olan kişilere mutlaka bir dermatoloji kontrolü önerilmektedir. Özetle; her hastalıkta önemli olan ama kanserler için vazgeçilmez hale gelen o bildik cümleyi gelin yeniden hatırlayalım: **"Erken Teşhis Hayat Kurtarır."**

Kaynaklar

1. <https://www.memorial.com.tr>
2. <https://www.hurriyet.com.tr>

TOPLUMCU DENİZ KUŞLARI: MARTILAR

Süzülüşleriyle denizlerimizin eşsiz güzelliğine güzellik katan, sesleriyle deniz kıyılarını çınlatan, bembeyaz görüntüsüyle içimizi ferahlatan martılar bu ayki canılar âleminin konuğu oluyor. Onlar, İstanbul'un yedi tepesini, tarihi yapılarını, boğazın eşsiz manzarasını kuş bakışı seyreterek bizleri imrendiren deniz kuşları...

Çöller Ve Kutuplar Hariç Her Yerdeler

Martı, martigiller familyasını oluşturan deniz kuşlarının ortak adıdır. Familya üyeleri bütün dünyada yaygındır. **Yalnızca çöllerde ve kutupların donmuş kesimlerinde görülmezler.** Martılar büyük kuşlardır, genellikle gri veya beyaz renkte olurlar ve başlarında siyah işaretler bulunur. Ülkemizdeki en yaygın büyük martı Gümüş Martı'dır.

Sürüler Halinde Yaşarlar

Boyları 25-80 santimetredir. Cesurdurlar, uzunca bir **gagası ve perdeli ayakları** vardır. İri, hantal gövdeli kuşlardır. **Kanatları**, oldukça uzun ve uçları sivri olup, iyi uymasını sağlar. **Gagaları** ortasına kadar düz, sona (ucuna) doğru kanca gibi aşağı kıvrılmıştır. **Kuyrukları** çoğunlukla catallıdır. **Ayaklarının ön parmakları**

perdeli, arka parmağı ise serbesttir. Bu sayede suda yüzebilirler. **Çok iyi bir yüzücü olan martı**, çok kötü hava şartlarında bile deniz üzerinde rahatlıkla yüzebilir ve dinlenebilir. **Suya dalma özellikleri yoktur.** Deniz kenarlarında büyük sürüler halinde yaşarlar.

Tipik Kıyı Kuşlarıdır

Besinlerini çoğunlukla yumuşakçalar, **yengeçler ve küçük balıklar** oluşturur ama hemen hemen her şeyi yerler. Martılar denizin üzerindeki her şeyi besin zannederek yemeye çalışırlar. Özellikle denize atılan **plastik parçalar** bu tür için ölümcüldür. Ölü bulunan pek çok martının midesinde plastik parçacıklar tespit edilmiştir. Martıların midesi plastiği sindiremediği için midelerindeki plastik onlara sürekli bir tokluk hissi vererek açlıktan ölmelerine neden olur. Tipik kıyı kuşlarıdır, nadir birkaç

türü haricinde **denizden uzakta yaşamazlar.** Besinlerini deniz yüzeyinden ve kıyılardan temin ederler. Doymak bilmeyen bir iştahları vardır. Çöpleri yemeleri sebebiyle insanlara faydalı olurlar. Çöpü bol olan büyük limanların çevresinde çok bulunurlar.

4-6 Haftalıkken Uçmaya Başlarlar

Kalabalık olarak yaşadıkları **göl, bataklık ve deniz kenarlarında yuva yaparlar.** Yuvaları yosunlarla örtülü olup, muntazam değildir. Ayrıca martılar yuvalarına da bağlıdırlar.

Martılar **tek eşli kuşlardır.** Bu yüzden her zaman aynı çiftle çiftleşirler. Yıl boyunca birlikte kalmamalarına rağmen üreme mevsimi geldiğinde birbirlerini ararlar ve aynı yerde yuva yaparlar. Dişi normalde iki veya üç yumurta bırakır ve kuluçka dönemi 26 ile 28 gün arasında sürer. Yumur-

tadan çıkan yavrular esmer renklidir. Yumurtadan çıkmış yavruların üzeri grimsi hav tüylerle kaplıdır. **4-6 haftalıkken uçmaya başlarlar.** Her zaman yırtıcıların yaklaşmaması için yuvayı koruyan bir yetişkin martı vardır. Yavru martı, açlığını anne ve babasının gagasındaki belli noktaya vurmak suretiyle haber verir. Büyük türlerde yavrular dört yılda erişkin bir kuş olurken bu süre küçük martılarda iki yıl kadardır.

Toplumcu Martılar

Martılar bütün faaliyetlerinde toplumdur. **Hep birlikte avlanır, dinlenir, leş arar ve kavga ederler.** Çoğu birlikte yuva yapmayı tercih eder. Bazen geniş koloniler kurarlar. Martılar, becerisi üst düzey olan, zeki kuşlardır. Bir grupta olmaktan zevk alırlar ve genelde sahillerde, göllerde

veya plajlarda bulunurlar. **Tehlikenin olduğu yerde ve çevrede yemek olsa bile birbirlerini ikaz ederler.** Yırtıcı kuş ve diğer davetsiz misafirlere karşı saldırganlardır.

Uçuşundaki Zarafet

Martılar **gürültücü kuşlardır.** Çığlık şeklinde bir sese sahip olan martılar dünyanın hemen her yerinde, özellikle çöpü bol olan büyük limanların çevresinde çok miktarda bulunur. Özellikle üreme dönemlerinde şehirlerde apartman çatıları ve benzeri yerlerde yuva kurabilirler, bu zaman zarfında sesleri ile etrafı rahatsız edebilirler. **Uçuşundaki zarafet bazı edebi eserlere ve şiirlere konu olmuştur.** Fotoğrafçılar ve ziyaretçiler martıların kanat açışı ile İstanbul'un o güzel manzarasını aynı fotoğraf karesinde yakalamak isterler.

ALZHEİMER HASTALIĞI İLE İLGİLİ BİLİNMESİ GEREKENLER

Herkesin korktuğu ancak kendine bile itiraf edemeyeceği birçok şey var bu hayatta. Bunlardan biri de aile büyüklerinin alzheimer hastalığına yakalanmasıdır. Günlük hayatımızın yoğun iş temposu içinde gerek fiziksel, gerek zihinsel, gerekse psikolojik sebeplerle çeşitli şeyleri unutabiliyoruz. Unutkanlık, genellikle stres ve yorgunluğa bağlı oluşsa da üstünde durulmayan unutkanlıklar uzun süredir meydana geliyorsa, kişinin günlük hayatını devam ettirmesini zorlaştıran demans (bunama) hastalıklarının belirtisi olabiliyor.

Alzheimer hastalığı, unutkanlığa bağlı oluşan hastalıkların %60 ile 80'ini oluşturan, en sık görülen demans çeşididir. Yapılan son araştırmalar, alzheimer hastalığının günümüzde görülme sıklığının 65 yaş üzerinde %10, 85 yaş üzerinde %50 olduğunu göstermektedir. Her unutkanlığın Alzheimer hastalığına işaret etmeyeceği göz ardı edilmemelidir. Emeklilik, uzun yıllardır alışılmış çevreden taşınma gibi faktörler ilerleyen yaşlarda psikolojik sorunlara da yol açabildiği için kesin tanı ancak doktor kontrolünde yapılacak testler sonucu konulabilir.

Alzheimer Hastalığı

Alzheimer, beyindeki nöronları etkileyen ve kalıcı hasar veren protein birikmesi nedeniyle; erken evrelerde unutkanlık ve hafıza kaybı, ilerleyen evrelerde ise zihinsel fonksiyonlarda azalma, öksürme, yutkunma gibi refleks fonksiyonları dahi yerine getirememesi gibi sonuçları olan, erken tanıda ilerlemesi belli bir oranda yavaşlatılabilen ancak günümüzde hala tedavisi bulunmayan çok ciddi bir hastalıktır.

Alzheimer Kendini Belli Ediyor

Alzheimer, özellikle 65 yaşından sonra ortaya çıkıyor olsa da uzun dönem süregelen unutkanlıklarla kendini belli edebiliyor.

Alzheimer hastalığının belirtilerini genel olarak ele almak gerekirse;

- Yakın döneme ait anıları ve insan isimlerini hatırlayamama,
- Günlük yapılacak alışveriş, yemek pişirme gibi işleri yapmada güçlük çekme ya da unutma,
- Tarihleri hatırlayamama,
- İyi bilinen yollarda kaybolma,
- Konuşurken kelime hatırlamakta güçlük çekme,

- Çabuk duygu değişimleri (aniden sinirlenme veya ağlama),
- Yemek yemeyi unutma veya tokluğun farkına varılamaması ile aşırı yemek yeme,
- Çevresindeki insanlara karşı kuşkuçuluk ve içe kapanma,
- Pratik düşünme ve karar verme yetilerinde azalma...

Günümüzde tamamen iyileşme sağlanamayan Alzheimer'ın ilerleme hızını azaltmaya veya mümkünse ilerlemenin durdurulmasına yönelik ilaç tedavileri mevcuttur. Bu durum erken tanıyı hayati kılmaktadır. Hastalık ne kadar erken evrede fark edilip tedavisine başlanırsa, beyinde oluşan hasar da o kadar az olacaktır.

Hastalığın Teşhisi

Hastalığın teşhisi için öncelikle hasta yakınlarının anlattığı öykü dinlenir. Ardından fizik ve nörolojik muayene uygulanır. Bu muayenelerde kısa süreli hafızayı ölçen standart testler yapılır. Hafıza kayıpları ve unutkanlığın diğer tıbbi durumlarla ilişkili olup olmadığıyla ilgili olarak hormon testleri, biyokimyasal testler yapılır

ve karaciğer fonksiyonları incelenir. B12 vitamin düzeyine bakılır. Alzheimer depresif hastalıklarla da karıştırılabileceğinden psikometrik testlerin de yapılması gerekir. Son olarak tanıyı desteklemek adına son bir yıl içerisinde yapılmamışsa BT ve MR istenebilir. Alzheimer teşhisi bu testlerin sonucu değerlendirilerek konulur.

Alzheimer'ın Önlenmesi

Alzheimer hastalığını önleyici bir ilaç henüz geliştirilebilmiş değildir. Ancak, sağlıklı beslenme alışkanlıkları, düzenli fiziksel aktivite, iyi bir sosyal yaşamı olan kişilerin hastalığa yakalanma oranlarının düşük olduğuna dair araştırmalar yapılıyor. Şu an için sadece bulguların kötüleşmesini yavaşlatmak, davranış bozukluklarını düzeltmek ve komplikasyonların önlenmesine yönelik ilaç tedavileri uygulanmaktadır. Uygun ilaç tedavisi, hastalığın teşhisi sonrası seviyeye bağlı olarak doktor kontrolünde uygulanmaktadır.

Kaynaklar

1. <https://www.sencard.com.tr>
2. <https://www.memorial.com.tr/hastaliklar/alzheimer-nedir-belirtileri-ve-tedavi-yontemleri-nelerdir>
3. <https://www.tavsiyediyorum.com/makale>

ŞANS DEĞİL SPOR

Dart oyunu, **okçuların** savaşırken yakın tehlikelere karşı kendilerini savunmak için kullandıkları, yaklaşık **25 cm boyundaki küçük oklara** dayanır. Dart, okçular için bir eğitim oyunu vasfı taşımaktadır. **Ayakta satranç oynamak olarak adlandırılan dart sporunun ortaya çıkışının 1500’lü yıllara kadar dayandığı, sporun şimdiki şeklini ise 1800-1900’lü yıllarda aldığı bilinmektedir.** Dartın bu yıllar içinde bir spor dalı olup olmadığı tartışmaları sonucunda, dartın bir spor dalı olarak kabul edilmesi insanların dart sporuna bakış açısını değiştirmiştir. Dartın spor olarak kabul edilmesiyle birlikte oyuncuların daha düzenli ve örgütlü bir şekilde faaliyet göstermesi ise 20. yüzyılın başlarından itibaren gerçekleşmeye başlamıştır. **Dart sporunun tarihi serüveninde en ilginç olay 1908 yılında İngiltere’de yaşanmıştır.** İngiltere’de publarda **şans** oyunlarının yasaklandığı bir dönemde bir pub sahibi olan **Anakin**, dartı bir şans oyunu olarak mekânında oynatıyor olmasından dolayı mahkemeye verilir. Bunun üzerine **Anakin** mahkemede kurdurduğu bir dart tahtasına atışlar yaparak bunun bir şans değil **beceri ve antrenman işi** olduğunu kanıtlaması ile mahkemenin düşmesi darta bakış açısını geniş ölçüde değiştirmiştir.

Dart sporu 1970’den itibaren dünyada büyük bir beğeni kazanmaya başlamış ve hızla gelişerek önemli spor dalları içerisinde yerini almıştır. Bu sporu oynamak için gerekli olan spor malzemelerinin diğer oyunlara göre daha az masraflı olması dart oyununun sevilmesinde önemli bir etken olmuştur. Dart sporu diğer spor oyunları gibi geniş, açık ya da kapalı alan ayrımı olmaksızın küçük bir oda içinde dahi gerekli ekipmanlarla oynanabilmektedir. Bu sporu yapmak için **özel bir fiziksel yapı, belli bir yaş ya da cinsiyet özelliği aranmamaktadır.** 7’den 70’e her yaş grubuna hitap eder. Zayıf ya da kilolu, uzun ya da kısa olmanız bir dezavantaj oluşturmaz.

Dart bir konsantrasyon sporudur. Sonuca gitmenin en önemli gerekliliği dışsal etkilerden zihni arındırıp hedefe odaklanmaktır. Bu oyun kişiye **sakin kalmayı, duygularını kontrol etmeyi, stres ile başa çıkabilmeyi, stresi kontrol altında**

tutabilmeyi öğretir. Bununla birlikte saatlerce süren karşılaşmalar güçlü bir fiziksel bünneyi ve dayanıklı bir sinir sistemini zorunlu kılar.

Dart sporu, bireylerin sosyalleşme ihtiyacını karşıladığı gibi aynı zamanda sporculara paylaşmayı, dürüst oynamayı, rakibe saygıyı ve sporun etik ilkelerini de öğretmektedir. Bu spor ruhsal ve bedensel yararların ötesinde **yoğun bir zihinsel faaliyettir.** Dart oyununda çok kısa sürede karar verilmeli, kararın nasıl uygulanacağına dair strateji geliştirilmeli ve bir sonraki atış zihinde kurgulanmalıdır. Oyun boyunca zihinden sürekli bir matematik işlemi yapılır. Bu yönüyle dart sporu satranca benzetiliyor ve **“ayakta satranç oynamak”** olarak da tarif ediliyor. Matematiksel zekânın gelişimine olağanüstü katkı sağlayan oyun, başta Almanya olmak üzere Avrupa’da bazı ülkelerde **ilköğretim okullarında destek dersi** olarak uygulanmaktadır.

Dart oyunu temelde ikiye ayrılır:

1. **Çelik uçlu dart:** Bitki kökünden yapılmış dart tahtasında ve çelik uçlu oklarla oynanır.
2. **Elektronik dart:** Elektronik dart tahtasında oynanır ve plastik uçlu oklar kullanılır.

Dart tahtasında **20 sayı dilimi** var olup, bu sayılar karışık olarak dizilmiştir. Her sayı diliminin *single* (tek), *double* (çift) ve *triple* (üç katı) alanı vardır. **Çift katı alanı**, sayı diliminin en dışında yer alan ve kırmızı ya da yeşil olarak renklendirilmiş alandır. **Üç katı alanı**, sayı diliminin ortasında yer alan ve kırmızı ya da yeşil olarak renklendirilmiş iç çemberde yer alan alandır. Merkezde ise yeşil olarak renklendiren **single** bölge (25 puan) ve **double** bölge/iç merkez (50 puan) bulunur.

Dart oynamak zihinsel bir etkinlik olarak satranç oyununa benzer. **Oyun; 301, 501, 701 gibi sayılardan düşerek ve sıfırlamak suretiyle bitirilir.** Özel bir kural konulmamışsa **çift katı hal-kası** (sayı dilimlerinin dış halkası) vurularak oyun bitirilmelidir. Bu nedenle oyuncular **170 sayıya kaldıktan itibaren zihinsel olarak 3 okla bitirme stratejileri geliştirirler.** (170 sayısı 3 okla sıfırlanabilecek en yüksek sayı/ bitiridir. İlk ok 20'nin üç katı, ikinci ok 20'nin üç katı ve son ok çiftli/iç merkez) dolayısıyla bitiş stratejilerinde sonsuz sayıda kombinasyonlar gündeme gelmektedir. Oyuncu devamlı olarak zihinsel açıdan devam eden atışlarında oku nereye atacağını, atışta tam isabet sağlayamaması halinde hangi alternatifleri üreteceğini düşünmelidir. Bunun dışında tahta üzerinde sonsuz sayıda oyun üretilebilir.

Dart tahtasının iç merkezi yerden 1,73 m yüksekliğindedir. Dart tahtası ile atış çizgisi arası ise **2,37 m** olup, ayaklar atış çizgisini geçmemelidir. **Tahtanın çapı yaklaşık olarak 45 cm'dir.**

Dart sporunda başarılı bir atış yapmak için;

- Atış yapılacak tahtanın, hedefin tam olarak nerede olduğunu zihinde canlandırılmasıdır.
- Diğer spor oyunlarında olduğu gibi dart sporunda da müsabaka öncesinde ısınma hareketlerinin yapılması, özellikle kol ve parmak kaslarını ısıtmak başarılı atış yapmak adına önemlidir.
- Bir dartçının zihnini sakinleştirerek kalp atışlarını yavaşlatması gerekmektedir.

- Sinirli olmak ve heyecanlanarak hızlı nefes almak motor reflekslerinin zayıflamasına ve kontrolün kaybedilmesine neden olmaktadır. Bu nedenle sakin kalmak ve atışa odaklanmak gerekir.
- Kendine güvenerek atışlar yapmak başarının en önemli anahtarıdır.
- Endişelenmeye yol açacak olumsuz düşüncelerden arınmak ve fazla düşünmeden otomatikleşmiş atışlar yapmak isabet oranını artıran etkenler arasındadır.

Türkiye'de Dart

Türkiye'de dart oyununun tarihi oldukça yenidir. Dart sporu 2000 yılında alınan bir kararla **Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki Atıcılık ve Avcılık Federasyonuna bağlanarak**, resmi bir spor branşı haline gelmiştir. Temmuz 2002'de Barselona'da gerçekleştirilen Dünya Şampiyonası'na katılan **Türkiye Takımı dünya beşinciliği** kazanmıştır. 2004 yılında ise **Bocce Bowling ve Dart Federasyonu'nun kurulmasıyla** birlikte kendi federasyonuna kavuşmuştur.

Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu

tarafından genel müdürlükler, üniversiteler, ilk ve orta dereceli okullar, Kredi ve Yurtlar Kurumu, Adalet Bakanlığı ve birçok diğer kamu kuruluşlarında projeler uygulanmış ve başarılı sporcuların ortaya çıkmasına zemin hazırlanmıştır.

Kaynaklar

1. Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu
2. TRTSPOR nedir nasıl oynanır?
3. dartokulu.tr

DEĞİŞMEZ GERÇEK: ÖLÜM - II

Anadolu Türklerinde ölüm ile ilgili inanç ve uygulamalar, değişen coğrafya ve ortamdan etkilenmiş, ancak bir takım noktalarda kendisini koruyacak ortamı da bulmuştur. Anadolu'daki inanç coğrafyasının ve ortamının ağırlığını şüphesiz İslam dini oluşturmaktadır. Bu durumla ilgili geleneksel Türk inanç ve uygulamalarının, İslam'ın vermiş olduğu ruhsatlar sayesinde kendisine bir yer bulabildiğini söyleyebiliriz. En azından ölüm ile ilgili deyim ve kavramlar İslamleştirilmiştir: "Ruh, ecel, vade, ahiret, cennet, cehennem, defin, sırat köprüsü, Azrail, Münker-Nekir" vb. ad ve kavramlar bunlardan bazılarıdır.

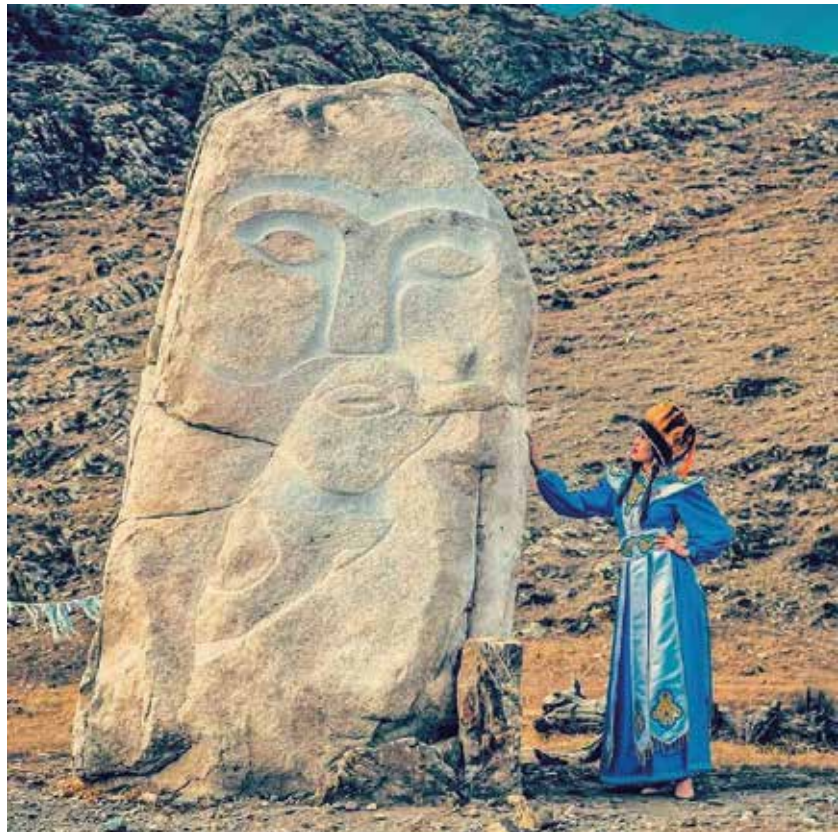
Coğrafi ve doğal etkenler çerçevesinde gelişen uygulamalar, ölen kimsenin defin işleminde de kendisini göstermiştir. O dönemde defin işlemi her zaman yapılmaz, yılın belirli dönemlerinde gerçekleşirdi. İlkbaharda ölenleri sonbaharda, kışın ölenleri ise ilkbaharda defnederlerdi. Ölüm ve defin arasındaki zaman içerisinde çoğunlukla defin merasimine yönelik hazırlıklar yapılırdı. Cenaze ve defin törenleri arasında belli bir zaman geçtiği anlaşılmakta fakat cenaze ve defin törenlerindeki birbirine benzer uygulama ve ritüeller dikkat çekmektedir. Bu nedenle bu törenleri cenaze sonrası ve defin sonrası şeklinde ayırmak yerine bir bütün olarak algılamak ve değerlendirmek gerekmektedir. Çin kaynakları da Türklerde cenaze ve defin törenleri arasında belli bir sürenin geçtiğini belirtmekte fakat bu süreyi günlük veya aylık değerlendirmeye değil, mevsimsel değişimlerle izah etmektedirler. Kaynaklar da bu durum; "Göktürklerde eğer biri ilkbahar ya da yaz ayında ölmüşse çimenlerle ağaçlardaki yapraklar sararınca kadar bekleniyordu. Şayet sonbahar ya da kış aylarında ölmüş ise bitkilerin tohumlanması

ve açma mevsiminin gelmesi gerekiyordu." şeklinde ifade edilmiştir.

Göktürklerin defin töreni hakkında Çin kaynakları daha detaylı malûmat veriyorlar. Tan sülâlesi tarihi VI. yüzyıl vukuatından bahsederken Göktürklerin defin törenini şöyle tasvir etmektedir: "Ölüyü çadıra korlar. Oğulları, torunları, erkek-kadın başka akrabaları, atlar ve koyunlar keserler ve çadırın önüne sererler. Ölü bulunan çadırın etrafında at üzerinde yedi defa dolaşırlar. Kapının önünde yas tutup ağlarlar. Yüzlerinden yaş akar. Bu töreni yedi defa tekrar ederler. Sonra muayyen bir gününde mezara gömerler. İlkbaharda ölenleri sonbaharda, otların ve yaprakların sarardığı zamanda gömerler. Kışın veya güzün ölenleri çiçekler açıldığı

zaman (ilkbaharda) gömerler. Defin gününde ölünün akrabası, tıpkı öldüğü günde yaptıkları gibi at üzerinde gezer ve ağlarlar. Mezar üzerinde kurulan yapının duvarlarına ölünün ve ölen kişinin hayatında yaptığı savaşları resmederler. Bir adam öldürmüş ise mezar üzerine bir taş koyarlar."

Kazılardan çıkan buluntular sayesinde elde edilen bilgiler, mumyalama işlemi yapıldığına da işaret ediyor. Mumyalama işlemi ölüm ve defin arasındaki sürede cesedin bozulmaması için yapılırdı. Bu işlemin dini bir nedeni bulunmamaktaydı. Ölüm ve gömme âdetleriyle ilgili olarak şu bilgileri aktarıyor: "Eski Şamanist Türklerin ve diğer Orta Asya uluslarının defin törenleri hakkında verilen ilk bilgilere Çin kaynaklarında rastlanır. Bu kaynaklarda Hunların defin törenine dair bilgiler, İsa'dan önce III. yüzyıla aittir. "Hunlar ölülerini tabut içine koyarlardı. Bu tabut iki katlı olup, iç ve dış tabutlardı. Bu tabutları altın ve gümüş işlemeli kumaş ve kürklerle örterlerdi. Ağaçlar dikilmiş mezarlıkları ve matem elbiseleri yoktu." der.

Ölü kimi zaman toprağa gömülmüş, kimi zaman yakılmış, kimi zaman da yakılıp gömülmüştü. Ölünün yakılması veya gömülmesi durumunda yapılan defin töreni geleneklerinde bir değişiklik görülmüyordu. Ölüyü yakarak toprağa gömme adetini özellikle Göktürkler uyguluyordu. Ateş, arınma ve temizlenme anlamları taşımaktaydı. Kimi zaman ölüden korkmuş ve kötü ruhların kendilerini rahat bırakmayacağını düşünmüşlerdi. Bu düşünce ile ölünün eşyaları hatta atı bile yakılırdı. Böylece bir arındırma gerçekleştirilirdi. En yaygın defin şekli olan doğrudan toprağa gömme işleminde ölü, kurgan olarak adlandırılan mezar yapıları içine gömülmekteydi.

Orkun vadisindeki Göktürk beylerinin tapınakları, Tuva'daki Göktürk devri ata tapınakları gibi âbidelerde ölümle ilgili âdetlerin kalıntıları görülür. Göktürklerin genellikle mezar üzerine bir ev yaptıkları ve evin duvarlarına ölünün resimlerini çizdikleri görülür. Göktürk kitabelerinde de Çin kağıdı için saraya ait ressam veya oymacıları getirildiği ve bir ev (bark) yaptırıldığı, bu evin içinin dışının bezendiği kaydedilmektedir.

XIII. yy. Kıpçak Kuman boyları, mezarlar üzerine yüksek tepe yaparlar, tepenin üzerine de bir heykel koyarlardı. Bu heykellerin yüzü doğuya bakardı. Zengin

adamların mezarı üzerine "ehram" (piramit) şeklinde bir ev yaparlardı.

Balbal Taşları

Balbal heykel olmayıp öldürülen düşmanlar için dikilmiş taşlardır. Resimli olanlar ise mezara gömülen Türkleri temsil eder. Mezar üzerinde birçok taş bulunur, fakat balbal bir tanedir. Balballar ünlü kahraman kişilerin mezarı üzerine bir anıt mezar taşı gibi dikilmekte ve yüzdeki vakur ifade ve üstteki eşyalar (hançer vb.) bunu teyid etmektedir. Ayrıca bu âdeti sadece bir kavme inhisar ettirme temayülünde ihtiyatlı bulunmak gerekmektedir.

Afet İnan'a göre, balbal olması muhtemel olan heykellere Şamanistlerce kurban kesmek gibi dinî saygı gösterildiği bilinmektedir. Orta Asya'da, Hunların ve Göktürklerin egemenliği devirlerinde, daha iptidaî basamaklarda bulunan boylardan bazıları ölümlerini tabutlara koyup ağaçlara asarlardı.

Müslüman Türk destanları arasında Şamanizm unsurlarını en çok muhafaza eden Manas Destanı'nda üç yerde defin töreninden bahsedilmektedir. Bunlardan biri Han Köketey'in defin törenine ait rivayettir ki Tarihçi Çokan Valihanov tarafından 1858'de tespit edilmiştir. Buna göre ölüm yatağında yatan Han Köketey, halkına vasiyetlerini şöyle anlatıyor: "Halkım, ilim! Gözlerim yumulduğu zaman vücudumu kızımla yıkayınız, (etimi)

keskin kılıçla sıyırınız, zırhımı giydiniz, deriye sarıp beyaz kefenimi başımın altına koyunuz. Başımı doğuya yöneltiniz! Kızıl buğralara (erkek deve) kızıl çuha (kumaşlar), kara buğralara kara kadifeler yükletiniz. Kırk buğradan kurulmuş bir kervan ile benim çatma haneme (kütüklerden yapılan evime) böyle geliniz! Küme küme kadınlar gelir, onlara kumaşları dağıtınız. Kervanbaşı kara sart seksen kecinin yağıyla karıştırıp tuğla hazırlasın. Büyük ve küçük yolların kavşaklarında aya benzer ak saray, göğe benzer gök saray yapınız. İlim, halkım! Bana hizmette kusur etmeyiniz." Yine Türkolog Vasili Radloff tarafından tespit edilen Manas'ta ölüyü dokuz gün yatırıp doksan kısırak, altı gün yatırıp altmış kısırak kesme âdeti de bugünkü Şamanistlerde tespit edilmiş değildir. Buradaki dokuz ve doksan, altı ve altmış, sırf aliterasyon icabı söylenmiş ise de definin önce ölü için birçok hayvanların kesildiği muhakkaktır. Şimdiki Müslüman Kırgızlar dahi defin töreni gününde birkaç hayvan keserler. Bu âdet şüphesizdir ki eski Şamanlık kalıntısıdır.

Kaynaklar

1. Abdulhalük Çay, Anadolu'da Türk Damgası Koç Heykel Mezar Taşları ve Türkler'de Koç Koyun Meselesi, Ankara 1983, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay.
2. Abdülkadir İnan, Eski Türk Dini Tarihi, İstanbul 1976, Kültür Bakanlığı Yay.
3. Bahaeddin Ögel, İslâmiyetten Önce Türk Kültür Tarihi, Ankara 1991, Türk Tarih Kurumu Yay.
4. Hikmet Tanyu, Türklerde Taşla İlgili İnançlar, Ankara 1968, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fak. Yay.

EVLERİMİZİN NEŞESİ ALLAH'IN EMANETİ : ÇOCUKLARIMIZ

"Çocuk, ana baba elinde bir emanettir. Kalbi, kıymetli bir cevher gibi temizdir. Mum gibi her şekli alabilir. Bütün yazı ve şekillerden uzaktır. Temiz bir toprak gibi olup hangi tohum atılırsa büyür. İyilik tohumu ekilirse, din ve dünya saadetine kavuşur."

Hiz. Muhammed (sav)

"Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık" ilahi fermanı gereği hepimiz bir ana-babanın vesilesiyle hayat yolculuğuna başladık. Doğum ilk başlangıçtı. Hayat boyu bitmek bilmeyen mücadelenin başlangıcı... Kat edeceğimiz yolların ilk durağıydı... Çocuktuk, evlerin bereket ve neşe kaynağıydık.. Her an sevgi ve ilgiye muhtaç, anne babaya zorlu bir sınav olmakla birlikte aile kurumunun güçlü bir bağıydık. Allah'ın emanetiydik üzerine titrenen ve gözü gibi bakılması, korunması gereken bir emanet...

Evet, çocuklarımız bizler için emanettir. **Anne baba olarak bizler bu emaneti en güzel şekilde yetiştirmeli, onları büyütürken, okuturken, rızıklarını temin ederken Yüce Allah'ın rızasına göre hareket etmeli-**

yiz. Zaten Rıza-i İlahi doğrultusunda yapılmayan her iş bereketsizdir, sorumluluğu ağırdır. İnsan yetiştirmek zorlu olduğu kadar onurlu bir iştir. Çünkü anne baba kendilerini gururlandıran bir evlat yetiştirmekle üzerlerine düşen vazifeyi yapmanın verdiği huzuru tatmış olacaklardır. Nitekim **Allah Resulü** bir Hadis-i Şerifinde "Kim üç kız çocuğunun geçimini üstlenir, onları terbiye edip evlendirir ve onlara güzel davranırsa, ona cennet vardır" buyurur. **Çocuğu tüm ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirmenin mükâfatını cennet olarak açıklayan Rasulullah (s.a.v)** onlarla ilgisiz kalmanın hüsrana dönüşen birçok kez teyit etmiştir.

Çocuk eğitiminde ilk öncelik, çocuğun doğuştan elde ettiği **insan olma vasfına saygı göstermektir.**

Çocuğuna değer vermeyen ve kişiliğine saygı duymayan anne babanın çocuk eğitiminde başarılı olması mümkün değildir. **Sözleri dinlenen, fikirlerine değer verilen, ihtiyaçları dikkate alınan bir çocuğun, sağlıklı iletişim halinde olduğu ve kendisi için yapılan her türlü emeğe olumlu tepkiler verdiği gözlenir.** Konuyla ilgili en büyük rehber peygamberimizdir. O her zaman çocuklarla yakından ilgilenir, onlara selam verir, hatırlarını sorar ve tıpkı bir büyük gibi yaklaşarak onları muhatap alırdı. Peygamberimizin çocuklara böyle içten ve samimi davranışı çocuk eğitimine vermiş olduğu önemi göstermektedir.

Çocuğun gönlünde yer etmenin yolu, onu sevdiğini söylemekten geçer. Kuran çocuklarına karşı merhametli davranan anne babaları insanlığa örnek olarak anlatır. Kardeşlerini kuyuya atarak hata eden çocuklarını bağışlayan ve Allah'ın bağışlaması için çok dua eden **Hiz. Yakup**, ölmeden önce dahi onlara en güzel sözlerle nasihat etmiş, tufanda ölümün sıcak nefesini hissetmesine rağmen babasına inanmayıp peygamberliğini inkar eden oğluna kıyamayan Nuh (a.s), "Yavrucuğum, bizimle beraber sen de (gemiye) bin, inkarcılarla birlikte olma" diye seslenmiş, **Hiz Lokman** oğluna öğüt verirken "yavrucuğum" şeklinde tatlı ve samimi ifadelerle konuşarak, biz anne babalar için çocuklarımızla nasıl iletişim kurmamız gerektiği hususunda yol göstermişlerdir.

Çocuk, her ne kadar bugün yaşıyorsa da aslında bugünden çok yarına aittir. Ona verilen emek, yarının insanını yetiştirmek yani geleceğin toplumunu şekillendirmek demektir. Sevgili Peygamberimizin, "Çocuğunun senin üzerinde hakkı var!" buyurarak uyardığı baba ve annelerin, evlâtlarına eksiksiz teslim etmeleri gereken hakların başında ise onlara güzel bir terbiye vermek gelmektedir. **Çocuğun sosyal ve kültürel gelişimi, bedensel ve zihinsel eğitimi, ahlâkî ve dinî terbiyesi anne kucağında başlayacak, baba ocağında sağlanacaktır.**¹

Çocuk büyütmek onları geleceğe hazırlamak çok meşakkatli ve zordur. Aile içinde anne baba çocuğunu terbiye ve ahlak üzere yetiştirmesi önemlidir. Bunu yaparken kesinlikle şiddete başvurmamalı ve **disiplinle şiddeti özdeşleştirmemelidir**. Peygamberimiz (s.a.v) bir hadisi şerifinde şöyle buyuruyor; *“Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen bizden değildir”*. Bu hadisi şerif bize gösteriyor ki **merhamet ve saygı Müslüman olmanın vasıflarındandır. Peygamber Efendimiz** başka bir hadisi şerifinde ise şöyle buyuruyor; *“Bir baba, çocuğuna iyi terbiyeden daha değerli bir hediye vermemiştir.”* Bu hadis-i şerifte de, çocukların insani değer ve davranışları aile içerisinde görerek öğrendikleri gerçeğine de vurgu yapılmaktadır.

Hiç şüphesiz, çocukların öğrendikleri değerleri ve davranış modellerini gerçekten benimsemesi ve içselleştirerek hayat boyunca bunlara sahip çıkması, her şeyden önce aile içindeki saygı ve muhabbet ortamına bağlıdır. Buna karşın, sevgi ve saygıdan mahrum bir çocukluk devresi geçiren kişilerin, genellikle toplumsal hayata uyum sağlayamayan, kendisiyle ve çevresiyle barışık olmayan, nefret, şiddet ve suça eğilimli bireylere dönüştüğünü üzülerek müşahade etmekteyiz. **Ailede, sevgi ve merhamet merkezli iletişimden**

mahrum bir şekilde yetişen çocukların, ileriki yaşlarında kendilerine sahte sevgi gösterilerinde bulunan odaklar eliyle arzu edilmeyen mecralara savrulmaları, göz ardı edilemez bir tehliktir.

Bunun önüne geçebilmenin en etkili ve gerçekçi yolu ise bize eğitim ve ahlak noktasında evrensel ve ölümsüz değerleri miras bırakan Sevgili Peygamberimizin izinden gitmektir. Dolayısıyla çocuklarının istikamet üzere yaşamaları, hayatlarında huzur ve mutluluğa ulaşmaları ve nihayetinde de ahreti elde etmeleri için her ebeveynin vazgeçilmez sorumluluğu, bu kutlu yolu benimsemektir. ²

Her çocuk, ergenliğe erişene dek yaptıklarından dolayı hesaba çekilmeyecek kadar masum; yaptığı hatalar yazıcı melekler tarafından kaydedilmeyecek kadar günahsızdır. Bir gün gelip yetişkinler arasına katılacak ama çocukken yaşadıklarının etkisini bir ömür üzerinde taşıyacaktır. **Şayet anne babası onu haklarına riayet ederek hayata hediye etmişlerse, emeklerinin karşılığını eksiksiz alacaklardır.** Peygamber Efendimiz, arkalarında bıraktıkları bu güzel eserin duaları sayesinde, öldükten sonra bile amel defterlerinin kapanmayacağını ebeveyne

müjdelemektedir. Anne ve baba, cennette, *“Ya Rabbi, bu yüce derceye nasıl eriştim?”* diyecek kadar şaşırdıklarında alacakları cevap bir ömre bedeldir: *“Evlâdının senin için bağışlanma dilemesi ile!”*

Unutmayalım ki çocuğa gösterilen sevgi ve ilgi, verilen ahlak ve değer eğitimi dünya ve ahiretimiz için en hayırlı yatırımdır. Allah bu mesuliyetli ama ulvi görevi hakkıyla yerine getirmeyi nasip etsin ve geleceğimiz, yarınlarımız olan çocuklarımızı vatana, millete ve devletine hizmette hadim eylesin.

Bu yıl Nisan ayı, dini anlamda **Ramazan ayının** güzelliklerini yaşadığımız, manevi atmosferiyle kalplerin huzura erdiği, iftar sahur zekat ve fitre gibi vecibelerin ifa edildiği müstesna bir zaman dilimi olarak karşımıza çıkıyor. Milli anlamda ise dünyada eşi ve benzeri olmayan **23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının** kutlandığı heyecan ve gurur duyduğumuz bir ay.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin kuruluşunun 102. yıldönümünde başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bu vatan için canını feda eden aziz şehitlerimiz ve kahramanlarımızı rahmet, minnet ve şükranla yad ediyoruz. 23 Nisan aziz milletimize ve bilhassa çocuklarımıza kutlu; yarınlarımız hep mutlu ve umutlu olsun.

Kaynaklar

1. Hadislerle İslam 4. Cilt Sayfa 150
2. Hz. Peygamber ve çocuk Prof. Dr. Ali Erbaş
3. Hadislerle İslam 4.cilt Sayfa 140

BAĞIMLI ANNE SENDROMU

Ebeveynlikteki yanlış tutumlar bazen çocuklarda anne bağımlılığına diğer ismiyle “bağımlı anne sendromuna” yol açabiliyor. Böyle bir durum çocuğun ilerideki hayatını etkileyerek farklı sıkıntılara neden olmakta aynı zamanda doğru yönlendirmede bulunulmadığında çocukta farklı problemlere de yol açabilmektedir. Bu makalemizde anne bağımlılığından yola çıkarak, bu bağımlılığın nelere sebep olduğuna ve bundan sakınmak için neler yapabileceğimize yer vereceğiz.

Öncelikle bağımlı anne sendromu ve etkilerine başlamadan önce bağlanma kuramına bakalım.

Bağlanma Kuramı

Bağlanma Kuramı, **John Bowlby** ve **Marry Ainsworth** (1991) tarafından oluşturulmuştur. Bowlby tarafından 1969 yılında ilk olarak tanımlanan bağlanma kuramı, Ainsworth ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Ainsworth; güvenli (*secure*), kaygılı-kararsız (*anxious-ambivalent*) ve kaçınmacı (*avoidant*) olarak üç bağlanma biçimi geliştirilmiştir.

Bowlby (1969), 2 yıl boyunca çocukların ebeveynlerinden uzak kaldıklarında nasıl tepkiler verdiğini incelemiş ve etkileri sonucunda da bu kuramı geliştirmiştir. Bu teoriye göre bağlanma, uyum sağlama değeri yüzünden gelişmiştir çünkü bebeğin yakınında olan ve ona bakım veren anne baba sayesinde hayatta kalma şansı artar. Bağlanma Kuramı, çocukluk ve bebeklik dönemine odaklanır, bağlanmanın o dönemde başladığı savunulmaktadır. Bu kurama göre yeni doğan, hayatta kalabilmek için özellikle birincil bakım veren ile duygusal bir bağ kurar.

Bağımlı Anne Sendromu Nedir? Nasıl Oluşur?

Doğumdan sonra anne sevgisinin daha da güçlenerek bazı çocuklarda aşırıya kaçması durumuna “**bağımlı anne sendromu**” (*anneye bağımlılık*) adı verilir.

Çocuğun **3-4 yaşlarına kadar** sosyalleşme anlamında becerileri oluşur ve çocuk anneden kısmen de olsa ayrılarak bağımlı olmaya devam eder. Bu süreçten sonra bir bağımlılık söz konusu olup çocuk kendi içinde özerktir. Fakat çocuk 3-4 yaşlarına geldiğinde anne çocuğun yapabileceği şeylere izin vermez ve hepsini kendisi yaparsa çocukta anne bağımlılığı gelişebilir. 4. yaşta anneye bağımlılık gibi durumların altında annenin çocuklarıyla iletişim hataları yatıyor. Bu davranış, erkek ya da kız çocuğunda fark etmiyoruz.

Anne bağımlılığına sebep olan faktörlerden bazıları;

- Anne ve babanın yanlış tutumları (annelerin çocuğa aşırı koruyucu ya da uzak olması)
- Çocuktan ayrışma sürecinin tam olarak yapılamaması
- Çocuğun kendi başına yapabileceği işlere fırsat vermemek özellikle özerklik dönemi olan 2 yaş döneminde çocuğu desteklememek
- Çocuğun yapabileceğine dair ona gerekli özgüveni verememek

Anneye bağımlı çocukların özellikleri nelerdir?

- Okula uyum sorunu
- Özgüven eksikliği
- Utangaçlık
- Arkadaş edinmekte sorun yaşamama
- Aşırı çekingenlik
- Okul fobisi

Anneye Bağımlı Çocuklara Nasıl Davranmalıyım?

Çocuğun anneye aşırı düşkünlüğü çok zor bir durum olarak görülmektedir. Bu dönemde çocuğa güven verip, onu rahat hissettirmek önemli fakat aşırı korumacı olup, gelişimini baskı altına almamaya da dikkat etmek gerekiyor. Bu süreç ebeveyn için zor bir süreç olsa da zamanla sevgiyle birlikte özgüven desteği sayesinde, annenin yanından güvenle uzaklaşmaya başlayacaktır.

Çocuklar duygularımızı çok kolay bir

şekilde hissedebilir. Eğer çocuktan ayrılırken kaygılıysak çocuk bunu hisseder, huzursuz ve kaygılı bir duygu durumuna kapılabilir, ayrılık kaygısı ve korkusu yaşayabilir. Bu sebeple çocukla sakin bir ses tonunda konuşarak onu bu kaygıdan uzak tutabiliriz.

3 yaş çocuğu için saklanma oyunları oynanabilir. Kısa bir süre annenin saklanıp nerede olduğunu sorması ve ardından geri gelmesi çocuktaki ‘geri gelecek’ algısının yaratılmasını sağlayabilir.

Çocuğun tek başına oyun kurmasını sağlamak da bu süreçte çok önemlidir. Gereğinden fazla çocukla yan yana olmak, yanından ayrılmamak çocuğun kendi kendine kalmasını, kendine oyunlar bulmasını, ayrışmasını zorlaştırabilir.

Çocukla kaliteli zaman geçirebilmek de bu noktada çok önemlidir. Onunla beraber kitap okumak, şarkı söylemek, özellikle fiziksel temasta bulunarak çocuğa bu sevgiyi ve ilgiyi hissettirmek güven duygusunu arttırarak çocuğun yalnız başına kalabilme yeteneğini geliştirecektir.

Unutmayalım ki **çocuğun annesiz kalma korkusu, onun gelişiminin bir parçasıdır**. Bebeklerde anneye bağımlılık, çocukluk dönemine göre daha tolere edilebilir bir durumdur. Ancak, çocukluk dönemine geçişle bu durumun halen devam ediyor olması annenin ve babanın yanlış davranışlarından kaynaklanıyor. Ebeveynler, her ne olursa olsun çocuğuna karşı anlayışlı olmalıdır.

Tüm denemelere rağmen yine de bu sorun çözülmiyorsa anneye bağımlılık tedavisi için uzman desteği almak mutlaka gereklidir.

Kaynaklar

1. Murkoff, H., Hathaway S., Arlene Eisenberg. Çocuğunuz Büyürken Sizi Neler Bekler? Dile Tunalı (Çev.). İstanbul: Epsilon Yayınları, 2005
 2. Bowlby J. Attachment and Loss, 1st Ed. London, Hogarth Press, 1969
 3. Bowlby, J. (1973). Attachment And Loss, Vol. 2: Separation: Anxiety And Anger. New York: Basic Books
- Bretherton, I. (1992). The Origins Of Attachment Theory: John Bowlby And Mary Ainsworth. Developmental Psychology, 28(5), 759–775. Doi:10.1037/0012-1649.28.5.759

YETİŞKİN EĞİTİMİ

Eğitimin bir süreç olduğu gerçeğinden hareketle sadece okullarla sınırlı kalamayacağını ifade edebiliriz. Kaynaklarda eğitim, formal ve informal olarak sınıflandırılmıştır. Formal eğitim planlı, programlı, kazanımları önceden planlanan eğitim türü olmakla birlikte örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki türde gerçekleşirken, informal eğitim plansız ve doğaçlama olarak edinilen öğrenmeleri içermektedir. Yetişkin eğitimi de bünyesinde barındıran formal eğitim, profesyonel kişilerce verilmektedir.

Yetişkin eğitimi, örgün eğitim sisteminin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan ayrılmış ya da bitirmiş bireylerin **hayat boyu öğrenme anlayışı** kapsamında bireysel, toplumsal ve istihdam ile ilgili bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla katıldığı her türlü öğrenme etkinliklerini kapsamaktadır. **Yetişkin eğitimi**, bu ifade ile öğrenen bireylere sunulan ikinci bir şans olarak değerlendirilebilmektedir.

Bu tanımdan hareketle yetişkin eğitimin, ihtiyaç duyulan eğitimin talep ve gönüllülük esasıyla alınmasına, kişisel ve mesleki gelişimi destekleyecek bilgi ve beceri kazandırmasına, toplumsal yaşama değer katmasına, nitelikli, donanımlı yurttaşlar yetiştirilmesine pozitif katkı sunduğu ifade edilmektedir. **Halk Eğitim Merkezleri, Olgunlaşma Enstitüleri, Açık Öğretim Okulları** yetişkin eğitimi veren kurumlardır. **Ceza İnfaz Kurumları** gibi pek çok kurum, bu kurumlarla birlikte yetişkin eğitim faaliyetlerini yürütmektedirler. Örgün eğitim tüm eğitim ihtiyaçlarına cevap veremeyebilir. Yetişkinler hayatlarının belli dönemlerinde belli eğitim ve becerilere gereksinim duyarlar. **Gereksinimlere yönelik eğitim** ise yetişkin eğitimi ile mümkün olabilmektedir. Evlenmeden önce

herhangi bir ihtiyaç hissetmezken evlilik sonrası anne baba rollerinde ihtiyaç hissedilen **ebeveyn eğitimlerine** o dönemde yönelilmesi buna örnek olabilir. 50 yıl önceye kıyasla küresel ısınmanın günümüzde yangın ihtimallerini artırması ile **yangınla mücadele, afet farkındalık**, yangın müdahale gibi güvenli yaşam eğitimlerine olan ihtiyaç artmakta ve bu eğitim açığını kapatmak yetişkin eğitimi ile mümkün olmaktadır. Yine ülke ekonomisine katkı sağlamak, katı atık projesi gibi projelere destek vermek için başvurulmuş yetişkin eğitimi programlarıyla ekonomik faaliyetlerin uygulanmaları işlevsel bir hal almaktadır. Bu yüzden **yetişkin eğitimi, geleceğe dönük bir penceredir**.

Yetişkin Eğitim Programları

Yetişkin eğitiminde programlar bireyin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenir. Eğitim ihtiyaçlarımız ise her geçen gün gelişen teknoloji ve bilimsel çalışmalar doğrultusunda artmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı e-yaygın başlığında 73 farklı kurs alanında, 2768 mesleki kurs ve 1012 genel kurs olmak üzere toplam 3780 farklı kurs bulunmaktadır. Genel kabul gören anlayışa göre yetişkin eğitimi beş grupta incelenebilir.

- 1. Tamamlama Eğitimi:** Örgün eğitimi destekleyen ve diploma kazanmaya yönelik eğitimlerdir. Açık öğretim okulları ve okuma yazma eğitimleri bu grup altında verilebilir.
- 2. Mesleki ve Teknik Yeterlilik Eğitimleri:** Yeni bir meslek edinme, var olan mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri artırma, mesleki yenilikleri takip etme gibi eğitimler bu başlık altında verilebilir. Hazır giyim, nakış, aşçılık, bilgi teknolojileri, yabancı dil, sıfır atık, iş yerinde görgü kuralları, resmi yazışma kuralları gibi kurs programları bu başlık altındadır.
- 3. Daha iyi sağlık, refah ve aile hayatı için eğitim:** Toplumsal yaşamın gerekli kıldığı eğitimlerdir. Hijyen eğitimi, ebeveyn eğitimleri, beslenme eğitimleri, aile planlamasına yönelik eğitimler, kadına yönelik şiddetin önlenmesi eğitimleri bu grup altında incelenebilir.
- 4. Yurttaşlık eğitimi-siyasal ve toplumsal yeterlilik için eğitim:** Yurttaşlık bilinci ile demokratik anlayışın geliştirilmesi yönünde bulunan bu eğitime, vatandaşlık eğitimi, insan hakları eğitimi, hukuk okuryazarlığı gibi eğitimler dâhildir.
- 5. Öz-doyum için eğitim (kendini gerçekleştirme):** Kişisel gelişim kurslarını barındıran bu eğitim ile meslek edinme haricindeki spor, sanatsal kurslar verilmekte bireyin motivasyonunu ve yeteneklerini geliştirmesine rehber olunmaktadır. İletişim engelleri, stresle başa çıkma, beden dili eğitimleri bu grupta sayılabilir.

Yetişkin Eğitimi ve Bilme İhtiyacı

Yetişkin eğitimin en temel özelliği eğitim ihtiyacının birey tarafından farkına varılması ve giderilmesi yönünde gönüllü olarak faaliyetlere yönelmesidir. Bunun için öncelikle ihtiyacımızın ne olduğunu, tamamlamamız gereken alanların neler olduğunu keşfetmeliyiz.

Yetişkin Eğitimi Neler Kazandırır?

Eğitim yoksunluklarını gidererek yetişkin bireylerin toplumsal ve mesleki yaşamlarında donanım sahibi olmalarını destekler. Herhangi bir problem çıkmadan önce, önleyici bir eğitim tamponu durumunda görev alır. Kişisel ve kamu harcamalarının en aza indirilmesine yardımcı olur. Çalışmaların niteliğini artırarak ülke ekonomisine olumlu katkı sağlar. Bireylerin kendini gerçekleştirme yolculuğuna eşlik eder ve yetişkinin huzurlu olması ile eğitim ihtiyacının karşılanması topluma yansır. Kazandırdığı bilgi ve beceriler ile sertifika ve belge ile işsizliğin önlenmesinde rol oynar. Temel yaşam becerileri ve gelişen, değişen dünyada işlevsel bilgiler edinilmesinde pratiklik sağlar. Fiziksel ve ruhsal şiddeti önleme ile bağımlılıklarla mücadele gibi hayati konularda önleyici ve kriz müdahale yöntemleri üzerinde durarak önleme çalışmalarında beceri kazandırır. Yetişkin eğitimi çağcıl ve küresel gereksinimlere cevap vermeye çalışarak istihdamı doğrudan etkileme gücüne sahip olmaktadır.

Yetişkin eğitimi hayat boyu süren bir alan, kişinin kendini gerçekleştirme bir ışık, kamu yararına dönüşen bir emektir. Milli Eğitim Bakanlığının e-yaygın sistemine giriş yapılarak dikkatimizi çeken, donanım sahibi olmak istediğimiz veya işimizi daha iyi yapmamıza olanak sağlayacak kurslara göz gezdirebilir ilgili kurumlardan talepte bulunabiliriz. Yeni öğrenmeler dileklerimizle, sağlıklı kalınız.

Kaynaklar

1. Yetişkin Eğitimi ve Öğretimi | Eurydice (europa.eu)
2. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği Yayınlandı. (meb.gov.tr)
3. 5 YE.pdf (jandarma.gov.tr)
4. Kurs Programları (meb.gov.tr)

Linda ise bir fabrikada işçi olarak iki vardiyalı çalışmaktadır. Chris ve Linda işe giderken dönüşümlü olarak Christopher'ı, çoğunluğunu Çinli nüfusun oluşturduğu varoş ve güvenli olmayan bir mahalledeki kreşe bırakmakta, sıklıkla kimin bırakacağı konusunda tartışma yaşamaktadır. Gardner ailesi kiralık bir dairede oturmakta, kira ve vergi borçları ve de Chris'in elindeki cihazı bir türlü satamaması nedeniyle zor günler geçirmektedir.

Bir gün Chris caddede yürürken lüks bir arabanın içinden inen bir adamla tanışır ve kendisine nasıl bu kadar zengin olduğunu sorar. Adam Chris'e broker (*bir çeşit piyasa uzmanı*) olduğunu söyler. O andan itibaren Chris nasıl broker olunacağını araştırmaya başlar ve bu konudan Linda'ya bahseder. Linda ise Chris'e güvenmez ve onun bu hayalini hafife alır. Chris Linda'ya rağmen 20 kişinin ücretsiz stajyerliğe kabul edildiği, aralarından ise yalnızca 1 kişinin işe kabul edildiği brokerliğe başvurur ve stajyer olarak kabul edilir. Ailenin bir türlü düzelmeyen ekonomik sorunları ve son bulmayan borçları nedeniyle Linda'nın

UMUDUNU KAYBETME THE PURSUIT OF HAPPYNESS

Filme konu olan ve gerçek bir yaşam öyküsünden uyarlanan olay 1981 yılında San Francisco'da yaşanmaktadır. **Filmde petrol fiyatlarının artması ile meydana gelen kriz ve kriz sonucu ortaya çıkan işsizlik olgusu Gardner ailesi üzerinden anlatılmaktadır.** Chris Gardner, 30'lu yaşlarının başında, 5 yaşında bir erkek çocuk (*Christopher*) babası olan ve Linda ile evli bir erkektir. Chris geçimini tüm sermayesini yatırdığı "*taşınabilir kemik yoğunluğu ölçme cihazı*" satarak kazanmaya çalışmaktadır. Chris mesaisi boyunca doktorları dolaşarak cihazı pazarlamaya çalışmaktadır. Fakat cihaz doktorlar tarafından pahalı ve gereksiz olduğu gerekçesi ile talep görmemektedir.

evi terk etmesi üzerine Chris, oğlu Christopher ile yalnız yaşamaya bir yandan elindeki cihazı satmaya diğer yandan ise stajyerlik yapmaya ve staj yaptığı kurumdaki yöneticiler ile arasını iyi tutmaya gayret göstermeye devam eder. Uzun zamandır ödenmeyen kira borçları sebebiyle evden çıkartılan Chris ve Christopher bir motele yerleşir. Bir süre sonra tüm cihazları satmayı başaran Chris devletin bankadaki birikmiş 600 dolarına vergi borcu sebebiyle el koyması ile motel ücretini ödeyemez hale gelir ve bir geceyi ücretsiz evsizler yurdunda geçirmek zorunda kalır. Haftalar sonra Chris başarısı, güvenilirliği ve azmi sayesinde (staj sonunda girdiği sınavdaki) broker olmaya hak kazanır. başarısının da etkisiyle broker olmaya hak kazanır.

Filme Konu Olan Chris Gardner'ın Başarı Hikâyesi

80'li yıllarda oğluyla beraber sokaklarda yaşayan ABD'li ünlü iş adamı, yatırımcı ve motivasyon konuşmacısı olan **Chris Gardner şimdilerde 60 milyon dolarlık servetin de sahibi. "The Pursuit of Happiness"** adlı filmle hayatı beyaz perdeye aktarılan ABD'li ünlü yatırımcı Chris Gardner'in etkileyici hayat öyküsü kitabıyla aynı adı taşıyan filmle daha da ünlendi.

Sıkıntılı bir çocukluk geçiren Gardner babasını hiç tanımadı. Annesi ve alkolik üvey babası ile büyüdü. Üvey babası Chris'e kardeşlerine ve annesine sık sık fiziksel şiddet uyguluyordu. Asıl hikâyesi 27 yaşından sonra başlasa da Chris Gardner çocukluğunda geçirdiği zor zamanları şöyle anlatıyor:

"Bir çocuğun çekmemesi gereken acılar çektim. Daha 5 yaşındayken kararımı vermiştim: Çocuklarım babalarının kim olduğunu bilecekler. Daha sonrası zaten biliniyor. Bu başarıya, doğru kararlar vererek ulaştım."

1974 yılında, medikal cihazlar satmak için San Francisco'ya gitmişti. Otoparkta gördüğü kırmızı Ferrari'ye hayran kalmıştı ve sahibine nasıl aldığını sordu. Arabanın sahibi Bob Bridges borsacıydı ve yaptığı

konusmayla Chris Gardner'ın da borsayla ilgilenmesini sağladı. Bob Bridges, Gardner'a bir şirkette staj ayarladı. Staj sırasında park cezalarını ödeyemediği için tutuklandı. Sonrasında ise maddi durumu giderek kötüleşmeye başlamıştı. Neredeyse bir yıl boyunca henüz birkaç aylık olan oğlu Christopher Gardner ile birlikte sokaklarda yaşadı. Bu zorluklara rağmen Gardner pes etmedi ve tam zamanlı bir işe girdi. Sonunda bir ev tutacak kadar para kazanabildi, kariyer basamaklarını azmi sayesinde jet hızıyla çıktı ve 1987 yılında Gardner Rich adında kendi yatırım danışmanlık şirketini açtı.

Daha sonra hikâyesini paylaşma isteğiyle "The Pursuit of Happiness"

(Umudunu Kaybetme) kitabını yazdı. Bu kitap Hollywood'un ilgisini çekti ve aynı yıl ismi değiştirilmeden bu film çekilmeye başlandı. Bugün 62 yaşında olan Chris Gardner dünyayı geziyor ve etkinliklerde bu hikâyesini anlatıyor. Evsizlere yönelik derneklere bağış yapıyor, kadına karşı şiddetin önüne geçilmesi için vakıflara sponsor oluyor.

"Çocukluğum kaderim olsaydı, bugün karısını döven, çocukları taciz eden alkolik bir adam olurdum. Ben ise annemin sesini dinledim. Karanlığa değil, ışığa doğru yürüdüm..."

Kaynak

www.negibi.com

**BİN MUHTEŞEM
GÜNEŞ**

KHALED HOSSEİNİ

EVEREST YAYINLARI, 2020

Nereye giderseniz gidin, ülkeniz peşinizden gelir. Artık siz orada yaşamasanız da o içinde yaşar. Afganistan'ın Khaled Hosseini'de yaşadığı gibi...

Bin Muhteşem Güneş, ilk romanı Uçurtma Avcısı'yla tüm dünyada inanılmaz bir başarı yakalayan Hosseini'nin ikinci romanı. Yazar bu romanında da yine doğduğu toprakları anlatıyor. Bu kez iki kadının kesişen yaşamları ve dostlukları üzerinden... Küçük yaşta evlendirilen kızlar, çocuğu olmayan kadınlar, çocukluk arkadaşına duyulan, geçmişe gömülmüş aşklar...

Khaled Hosseini, hasreti, dostluğu, aşkı ve insanlığı en iyi anlatan yazarlardan. Başarıyla kurduğu olay örgüsüyle, çıkmaz yolların nasıl düzlüklere açılabileceğini gösteren yaratıcı bir kalem.

ACIMAK

REŞAT NURİ GÜNTEKİN

İNKILAP KİTABEVİ YAYINLARI, 2019

Reşat Nuri Güntekin 1928 yılında yayınlanan bu eserinde; çalışkan başarılı fakat zaaf gösterenlere karşı acımasız olan Zehra Öğretmen ile babası Mürşit'in bakış açılarından dramatik yaşam öykülerini anlatıyor.

Yazar, Cumhuriyet öncesinde, yeni mezun, idealist genç bir mülkiyelinin iş ve sosyal yaşamdaki çatışmalarını ve uyumsuz ilişkilerini anlatırken, dönemin memuriyet yaşamına, köhne yapısına ait önemli ipuçları da veriyor. Şehirden kasabalara sürüklenirken, ardında birer birer ilkelerini de bırakan genç adam hatalı bir evlilikle korkunç bir sona doğru sürükleniyor.

Acı ve sefaletle dolu ortamdan tesadüfle sadece kızı Zehra'yı kurtarabiliyor. Acımak; aile içi ilişkileri ve sorumluluklarını, adeta ders verir gibi gözler önüne seriyor.

YILDIZLARIN ÖTESİNDE

Guardian'ın tanımladığı haliyle "Orta Doğu'daki en büyük İngiliz yıldızı", Time Magazine göre "İslam'ın En Büyük Rockstarı." BBC, Azeri kökenli müzisyene "Mega Star" diyor. Birleşmiş Milletlere göre, BM'nin Açılığa Karşı Küresel Elçisi, dünya barışı ve uyumunun destekçisi. "Müzik alanına paha biçilmez katkısı" nedeniyle Onursal Edebiyat Doktoru Ödülü'nün en genç sahibi. İkonik bir müzisyen, çarpıcı derecede güçlü, net sesli, enstrümantalist, besteci, aranör ve yapımcı. Evet, **Sami Yusuf'tan** bahsediyoruz.

Tasavvuf müziğini tercih eden Yusuf, bestelerini yaparken geleneksel müzikten ve **Mevlana'dan Yunus Emre'ye kadar** mistik şiirlerden ilham alıyor. Yusuf'un melodileri meditatif melodilerden enerjik ritimlere kadar geniş bir yelpazeye hâkim. **Sami Yusuf'un** bugüne kadar yedi stüdyo albümü, sekiz single çalışması yayınlandı. Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Amerika ve Kuzey Afrika'da tüm biletleri tükenen mekânlarda performans sergiledi. Hatta 2014 yılında İstanbul Taksim Meydanı'ndaki konserine 250.000'den fazla kişi katıldı ve bu Yusuf'un o zamana kadarki en büyük canlı konser buluşmalarından biri olarak tarihe geçti.

Yusuf, ekibi ve dünyanın çeşitli ülkelerinden birlikte

çalıştığı müzisyenleri ile yeni besteler ve aranjmanlar oluşturmaya, uluslararası projelerle performansını sergilemeye devam ediyor. Çalışmalarını bazen oda korosu ile bazen de orkestralarla iş birliği içinde yapıyor. Bunları yaparken de kendi köklerini taşıyan geleneklerini, klasik batı şarkılarını ve Arap-Endülüs müziğini iç içe geçirerek, farklı gelenekleri aynı potada eritmek suretiyle bir araya getiriyor.

Sami Yusuf, birden fazla dilde şarkı söylüyor, farklı kültürleri araştırıyor ve buna "Dünyanın birçok yerinde yaşayan insanlar arasındaki bağlantıyı müzik en derin düzeyde sağlıyor." diyerek yaptığı işin uluslararası boyutundan dem vuruyor.

Sami Yusuf'un muazzam yeteneğini tanırken çok etkilendim. Bütün bunların ötesinde insani çalışmalarını öğrendim. Farklı bir müzik yaptığını gördüm. Evrensel olduğunu düşündüğüm müzikte, yeni tatlar yeni tarzlar ürettiğinin farkına vardım. Performanslarında, sergilediği birçok kültürün etkisini hissettim. Anlatmak istediği şeyin, zaman geçtikçe kaybolan birtakım değerlerimize sahip çıkmamız ve onlara yeniden sarılmamız gerektiği olduğunu kavradım.

Sami Yusuf'u dinlemenizi tavsiye eder, hayırlı Ramazanlar dilerim.

OSMANLI DEVLETİ'NDE KUL SİSTEMİ VE YENİÇERİ OCAĞI

Osmanlı Devleti'nin en önemli özelliğinden biri teşkilatlı bir yapıya sahip olmasıdır. Devlet, bu teşkilatın işleyişini sağlayan bir kurumdur. Osmanlı'nın devlet teşkilatı, merkez ve taşra olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Merkezde padişah ve Divan-ı Hümayun, taşra ise eyalet ve sancaklardan oluşur. Sarayda padişahın yanında devlet işlerine yardımcı olacak devlet adamları bulunur. Bu kişiler kul sistemi ile getirilmiş yetenekli, zeki ve çevik devlet adamlarıdır. Merkeze bağlı olarak eyaletlerde beylerbeyi ve sancakbeyi gibi kurumlar bulunur. Merkez ve taşradaki yönetimin devam etmesi için personel akışı sağlanmalıdır. Kul sistemi ise bu ihtiyacı gidermek için ortaya çıkmıştır. Kul sistemi, askeri ve idari yönden oluşan bir sistemdir. Osmanlı Devleti'nde birçok alanda ihtiyaç buradan sağlanmıştır.

Kul sistemi devşirmelerden oluşan kendine ait özellikleri bulunan bir sistemdir. Devşirilen çocuklar eğitilip beceri ve yeteneklerine göre sarayda belirli mevkilere gelmişlerdir. Eğitim sonrasında geriye kalan devşirme çocuklar devlet tarafından oluşturulmuş Yeniçeri Ocağına gönderilmiştir. Burada askeri bir birlik oluşturmuştur.

Devşirme Müessesesi

Her devlet teşkilatının içerisinde idari işleyişini sağlayan kurum, kuruluş ve sistemler bulunmaktadır. Osmanlı teşkilat tarihinin en önemli kurumlardan biri devşirme müessesesidir. Devşirme sistemi, Osmanlı Devleti'nde gayrimüslim çocukların toplanması, eğitilmesi, yetiştirilmesi ve yeteneklerine uygun olarak istihdam edilmesi uygulamasıdır. Daha önce İslam devletlerinde görülmeyen bu

usul, ilk olarak Çelebi Mehmet zamanında uygulanmış, II. Murad döneminde ise kanunlaştırılmıştır. Bu sistem Osmanlı devlet yönetiminin birçok alanına tesir etmiş, devletin temel kurumlarından biridir. Bu sistem Osmanlı Devleti'nin hem ordu hem de idari teşkilatıyla alakalı bir müessesedir.

Pençik Sisteminden Kul Sistemine Geçiş

Osmanlı hukukunda kul sistemi öncesindeki uygulama pençik sistemi, Müslüman Türk ailelerinden oluşan bir yapıdır. Osmanlı Devleti'nde yapılan fetihler boyunca pençik yöntemi, devletin asker ihtiyacını karşılamak için yeterli olmuştur. Daha sonra Ankara Savaşı sonucunda yaşanan Fetret Devri ile fetihler durmuştur. Böylece ganimet elde edilememiş ve ordunun asker ihtiyacı karşılanamamıştır. Pençik sistemi işlenemeyecek hale gelince ise yeni bir arayış içine girilmiştir. Böylece personel ihtiyacının varlığı yeni bir sistem olan kul sisteminin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Osmanlıda Kul Sistemi

Kul sistemi, hiçbir İslam devletlerinde görülmeyen ve ilk olarak Osmanlı Devleti'nde görülen orijinal bir devşirme usulüdür. Devşirme usulü 15. yüzyılın ortalarından başlayıp 18. yüzyılın başlarına kadar uygulanmıştır. Özellikle Balkanlarda yaşayan Hristiyanlarla birlikte 15. yüzyılın sonlarından itibaren Anadolu'daki Hristiyanlardan devşirme yapılmaya başlanmıştır. Bu sistemde Hristiyan çocuklar ihtiyaca göre belirli aralıklarla Müslümanlaştırılarak yeteneklerine göre eğitilip ordu ve yönetim kadrolarına alınmışlardır. Kul sisteminin getirilmesinin

temel nedenlerden biri, nüfuzlu Türk ailelerin gücünü kırma isteğidir. Böylece amaçlanan şey, belli bir ailenin tek başına yönetimde söz sahibi olmasını engellemektir. Nitekim Fatih Sultan Mehmet, İstanbul fethi sonrası Çandarlı ailesinin hâkimiyetini bitirmek adına Çandarlı Halil Paşa'yı idam etmiş ve yönetimde devşirme kimselelere görev vermeye başlamıştır. Kul sistemi ve pençik sistemi arasındaki farka baktığımızda ise pençik sisteminde savaşlardan elde edilen esirler devşirilirken, kul sisteminde Osmanlı Devleti'nin egemenliğini kabul etmiş ve onun topraklarında yaşayan Hristiyan ailelerin çocukları devşirilmiştir.

Devşirilen çocukların iyi görünmeleri, özel bir terbiye verilmek üzere padişaha ait olan Edirne Sarayı, Galata Sarayı, İshak Paşa Sarayı,

İbrahim Paşa Sarayı gibi saraylara gönderilirdi. Geriye kalanlar ise ileride Yeniçeri olmak üzere Anadolu'daki Türk köylülerinin yanına verilir burada Türkçeyi ve Türk adetlerini öğrenirler ve İslamiyet'i kabul ederlerdi. Devşirilen bu çocuklar saraylarda bir süre sıkı eğitim görüp ikinci bir elemeye tabi olurlar ve en seçkinleri Topkapı Sarayı'na alınırlardı. Daha sonra sarayda genel bilim eğitimleri görürlerdi. Bu eğitimin amacı Müslüman, edebiyat ve sanat-anlayan kibar devlet adamları yetiştirmektir. Sıkı eğitimin ardından yeniden bir elemeye tabi tutularak padişahın şahsi hizmetlerine mahsus üst mevkilere terfi ettirilirdi. Geri kalanları da orduda görevlendirilirdi.

Devşirilecek Kimsede Bulunması Gereken Özellikler

Osmanlı Devletinde devşirilecek çocuklarda bulunması gereken özelliklerin başında yaş şartı gelmekteydi. 15. ve 16. yüzyıllarda 8-18 yaş arası 17. yüzyılda ise 15-20 yaş arası sınır belirlenmiştir. Bu çocuklarda bulunması gereken diğer özellikler sağlıklı, eli yüzü düzgün, fiziksel olarak iyi gelişmiş ve akıllı olmalarıdır.

Devşirilecek çocuklar ayrıca zekâ testinden geçirilmiş, bu testte başarılı olanlar alınırken başarısız olanlar elenmiştir.

Yeniçeri Ocağı Kuruluşu

Yeniçeri Ocağı, I. Murad zamanında daimi ücretli askerlerden oluşan kapıkullarının en önemli sınıfını oluşturmaktadır. Osmanlı Devletinin kuruluşundan bu yana kazandığı başarılarında önemli roller oynamıştır. Osmanlılarda Yeniçerilerden önce Orhan Gazi tarafından Yaya-Müsellem Ordusu kurulmuştu. Bu ordu, fetihlerden sonra memleketlerine geri dönmeleri ve sayı olarak az olmaları sebebiyle Osmanlı için yetersiz kalmaktaydı. Osmanlı Devleti'nde yeni fetihler yapabilmek, ele geçirdiği toprakları muhafaza edebilmek için padişahın emir ve komutası altında bulunan daimi bir orduya ihtiyaç vardı. Bu ihtiyacı karşılamak üzere Yeniçeri Ocağı kurulmuştur. Edirne'nin fethinden sonra Rumeli'de devam eden fetihler ve savaş esirlerinin artmasından istifade edilerek ordunun kurulması fikri ortaya çıkmıştır. Bu düşünce sonucunda Sadrazam Çandarlı Halil Paşa'nın girişimleri ile savaşlarda esir alınan Hristiyan gençlerden

oluşan Yeniçeri Ocağı kurulmuştur. Kuruluşundan Kanuni Sultan Süleyman'ın ölümüne kadar olan dönemde Yeniçeriler, dönemin en güçlü ordusu olmuştur.

Yeniçeri Ocağında Yönetim ve İşleyiş

Yeniçerilerin ücretlerinin ödenmesinde ulufe denilen ve üçer aylık aralıklarla yılda 4 defa şeklinde ödemeler yapıldı. Yeniçeri ocağının komutanına Yeniçeri ağası denilmekte idi. Yeniçeri ağası, devlet içinde protokollerde bile veziriazamdan önce gelmekteydi. Bunun sebebi ise Yeniçeri ağasının Veziriazam'a değil de doğrudan padişaha bağlı olmasıdır.

Yeniçeri ocağı II. Murad döneminde önemli bir güç haline gelmiştir. Buna rağmen Yeniçeri Ocağı ilk isyanını II. Murad döneminde gerçekleştirmiştir. İsyan, II. Murat'ı tahta geçirmek için Çandarlı Halil Paşa tarafından tertip edilmiştir. Bu isyan sonucunda II. Murat'ın tahta çıkması yeniçerilerin isteği doğrultusunda olmuştur. Bu isyan sonucunda ise yeniçeriler, askeri bir teşkilat olarak kalmamış devlet işlerine müdahale etmişlerdir. Daha sonra ise Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasındaki en önemli sebep de bu olacaktı.

Genç Osman

Yeniçeri İsyanları

Osmanlı Devletinde başkent İstanbul'da çıkan bütün isyanlar "Kapıkulu Ordusu" tarafından çıkartılmıştır. Bu isyanların temelinde devlet adamları arasındaki iktidar mücadelesi ile ekonomik ve mali sebepler yatmaktadır. Ocağın ilk bozulmaya başladığı dönem III. Murad dönemidir. Kanuni Sultan Süleyman'a kadar hiçbir şekilde Türk ve Müslüman olanlar ocağa alınmazken bu dönemde para ile ocağa Türk ve Müslüman alımı başlamıştır. Bu durum ilerleyen yıllarda tamamen rüşvet ve iltimas yoluyla ocağa asker alımıyla devam etmiştir. Böylece ocağın kanun ve nizamı bozulmuş, askerler arasında disiplin kalmamıştır.

Osmanlı devletinde iktidar üç gruba dayanıyordu. Bu gruplar; Saray (padişah), Ümera (vezirler, kapıkulu) ve Ulema (Şeyhülislam, kadiaskerler, ilmiye sınıfı) şeklindeydi. Yeniçerilerin ümera desteği ile ilk isyanı Fatih Sultan Mehmet zamanına dayanmaktadır. Bu isyanın temel sebebi padişah ile veziriazam arasındaki mücadele olarak görülmektedir. Genç

yaşta padişah olan Fatih Sultan Mehmet isyanı bastırmış, veziri öldürtüp Çandarlı ailesini sürgün göndermiştir. Daha sonra kapıkulu ordusunu devleti genişletmek ve merkezileştirmek için kullandığından dolayı 15. ve 16. yüzyıllarda yetenekli padişahlar da tahta geçince Yeniçeriler isyan edememişlerdir.

III. Murad zamanında, düşük değerli akçayı ulufe olarak almak istemeyen kapıkulu askerleri isyan ettiler. Padişah'tan, Defterdar ve Veziriazamın kellesini istediler. Bunun üzerine isyanı bastırabilmek için yeniçerilerin istekleri yerine getirildi. Bundan sonra ise 17. yüzyıl boyunca yeniçeriler, veziriazamlığa ve hatta padişaha bile isteklerini yaptırmaya başladılar.

Genç Osman'ın Katli

En büyük yeniçeri isyanı Genç Osman zamanında çıkmıştır. Genç Osman, çıkmış olduğu Lehistan seferinde Yeniçeriler yüzünden Hotin Kalesi'ni alamamıştı. Bu yüzden "Yeniçeri Ocağı"nı kaldırarak düzenli bir ordu kurmak düşüncesindeydi. Bu düşüncesinin duyulması üzerine yeniçeriler isyan ettiler. Saraya gelerek

akli dengesi yerinde olmayan I. Mustafa'yı padişah ilan edip Genç Osman'ı önce kışlarındaki camiye götürdüler. Öldürmeyeceklerine dair söz verdiler ise de yeni sadrazam Kara Davud Paşa'nın entrikaları sonucu Yedikule Zindanların da padişah Genç Osman'ı katlettiler.

Çınar Vakası

Küçük yaşta tahta geçen IV. Mehmed (Avcı Mehmed) zamanında yönetim Kösem Sultanın ve Yeniçeri Subaylarının elindeydi. Bu dönemde çıkan Sipahi İsyanı, Yeniçeriler tarafından bastırıldı. Daha sonra iktidar, Avcı Mehmed'in annesi Turhal Valide Sultan ve Saray ağalarının eline geçti. Yönetimde etkili olan Kösem Sultan öldürüldü. Bunun üzerine çıkan isyan ise halk yardımı ile bastırıldı. 1656 yılına kadar yönetimi saraydaki devlet adamları sağladı. Yeniçerilerin tekrar isyan etmeleri sonucu, isyancıların isteklerini yerine getirmek için saray ağalarını öldürttü. Bu idam edilenler Sultan Ahmed meydanındaki Çınar ağacına asıldığı için bu olay "Vak'a-i Vakvakiye" olarak adlandırılır. Vakvak, meyveleri insan olan bir ağaca verilen isimdir. 1656 yılında Köprülü Mehmed Paşa'nın Veziriazamlığa getirilmesiyle Yeniçeriler itaat altına alındı. Böylece sarayda Köprülü ailesinin saltanatı da başlamış oldu.

17. ve 18. yy Yeniçeri İsyanları

Osmanlı Devletinin Avusturya'ya karşı yapmış olduğu iki başarılı seferin ardından üçüncü seferinde 1697 yılında yaşanan mağlubiyet "Zenta bozgunu" olarak adlandırılır. Zenta bozgununda yaşanan büyük kayıplar sonucu Osmanlı Devleti "Karlofça Antlaşması"nı imzalamak zorunda kaldı. Kaybedilen toprakların bir kısmını almak isteyen II. Mustafa anlaşma yapılmasını istemiyordu. Ancak Sadrazam Amcazade Hüseyin Paşa, uzun yıllar devam eden savaşın devleti yorduğunu ve halkın vergi vermemek için köyleri terk ettiğini, savaşa devam etmek için asker ve mühimmatın olmadığını söyleyerek padişahı ikna etmiş ve barış imzalanmıştır.

1730 Patrona Halil İsyanı

Lale Devri olarak adlandırılan dönemde idareci sınıfın zenginlik ve lüks içinde yaşaması, aksine halkın fakir ve sefalet içinde olması dikkat çekmekteydi. Devlet adamları halkın sıkıntılarına kulak tıkamışlardı. Bu sırada devam etmekte olan Osmanlı- İran Savaşları başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Patrona Halil adlı yeniçeri, etrafına topladığı bir grup yeniçeri ile işsiz güçsüz takımın Beyazıt Cami önünde ayaklanması sonucu isyan hareketini başlatmış oldu. Padişah, Veziriazam ve bazı ileri gelen devlet adamlarının idamını emretti. Ne yazık ki bunlar isyanın yatışmasına yetmedi. Sonunda isyancılar, III. Ahmed'i tahttan indirerek yerine I. Mahmud'u çıkardılar. İsyancılar köşk, bahçe ve birçok sanat eserlerini yakıp yıktılar. Böylece yeniçeriler askeri bir sınıf olarak değerlerini kaybettiler.

Nizam-ı Cedid Hareketi ve Yeniçeriler

III. Selim' in tahta çıktığı dönemde Osmanlı-Rus savaşları devam etmekteydi. Ruslara karşı yaşanan mağlubiyet üzerine padişah yeniçerilerle savaş kazanılamayacağını anladı. III. Selim bu sebeple ıslahatlara başladı. Devlet adamlarından, devletin içinde bulunduğu kötü durumdan çıkarılması için neler yapılacağına dair raporlar istedi. Ortaya çıkan sonuç yeniçerilerin

yerine daha düzenli ve disiplinli bir ordu kurulması oldu. Bunun üzerine padişah, "Nizam-ı Cedid" adı verilen yeni bir askeri ordu kurdurdu. Nizam-ı Cedid için yeni kışlalar yapıldı. İsveç ve Fransa'dan subaylar getirildi. Bu ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için "İrad-ı Cedid" adı verilen bir hazine kuruldu. Ama yapılan bu ıslahatlar bazı menfaatçi Ulema ve Yeniçeriler tarafından tepki gördü. Böylece III. Selim'in tahttan indirilip öldürülmesi olayları ile ıslahat çalışmaları son buldu.

Yeniçeri Ocağı'nın 1826 yılında kaldırılmasına kadar yeniçeri askerleri devlete sürekli sıkıntı çıkartmıştır. Osmanlı'da isyanların birçoğunun sonunda ya yöneticiler ya da padişah değişmiştir.

Vaka-i Hayriye Olayı

Yeniçeri ocağının kaldırılması II. Mahmud döneminde olmuştur. Osmanlı tarihinin önemli olayları arasında yer alan yeniçeri ocağı'nın kaldırılması, tarihi kaynaklarda "Vaka-i Hayriye" (Hayırlı Olay) olarak anılmaktadır.

Daha önce de bahsedildiği gibi yeniçeri ocağı, Sultan I. Murat tarafından devletin askeri ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulmuştu. Doğrudan padişahın emrinde merkezi bir ordu statüsünde, kuvvetli sağlam bir şekilde teşkil edilen ocak, kazanılan zaferlerde önemli rol oynamıştır. Lakin 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren

ocağa, Hristiyan uyruklu gençlerin alınmaları terk edilerek Müslüman esnaf ve köylüler alınmaya başlayınca ocaktaki eski disiplin kalmamıştır. Böylece ocağın kurulu ve iyi işleyen düzeni bozulmuştur. Bir süre sonra Yeniçeriler, işleri askerlik olmasına rağmen başka işlerle meşgul olmaya başlamışlardır.

Yeniçeri ocağının eski nizam ve disiplinini tekrar sağlamak amacıyla öncelikle ıslahatlar yapılmaya çalışıldı. Askeri yeniliklere karşı gelen yeniçeriler, devlet adamları ve padişaha karşı silahlı mücadeleye giriştiler. Vaka-i Hayriye'nin gerçekleşmesinin bir sebebi de Yeniçerilerin "devlet içinde devlet olmuş olması"dır. Bunları göz önünde bulunduran II. Mahmud, yeniçeri ocağını kaldırmaya girişmeden önce bazı politikalar uyguladı. Öncelikle yeniçeri ocağında düzenleme yapmada dikkatli ve akıllıca davrandı. III. Selim ve Alemdar olayları gibi durumlarla karşılaşmamak için ocağa görünüşte iyi davranıyordu. Sık sık yeniçeri ağası ve sadrazam değiştirerek güvendiği kişileri göreve getiriyordu. Önemli mevkilere özgüvenli ve güçlü devlet adamlarını da getirince "eşkinici" adı verilen yeni bir askeri örgüt kurulmasını emretti.

Yeniçeriler, artık ulema tarafından da desteklenmiyordu. III. Selim'i öldürmüşler ardından II. Mahmut'un tahta çıkmasını sağlamışlardı. Yeniçeriler ocağın kapatılmaması için mücadele etseler de büyük can kayıpları vermiş ve ocağın kapatılmasına engel olamamışlardır. Böylece Yeniçeri Ocağı 17 Haziran 1826 yılında padişah II. Mahmud tarafından kapatılmıştır.

Kaynaklar

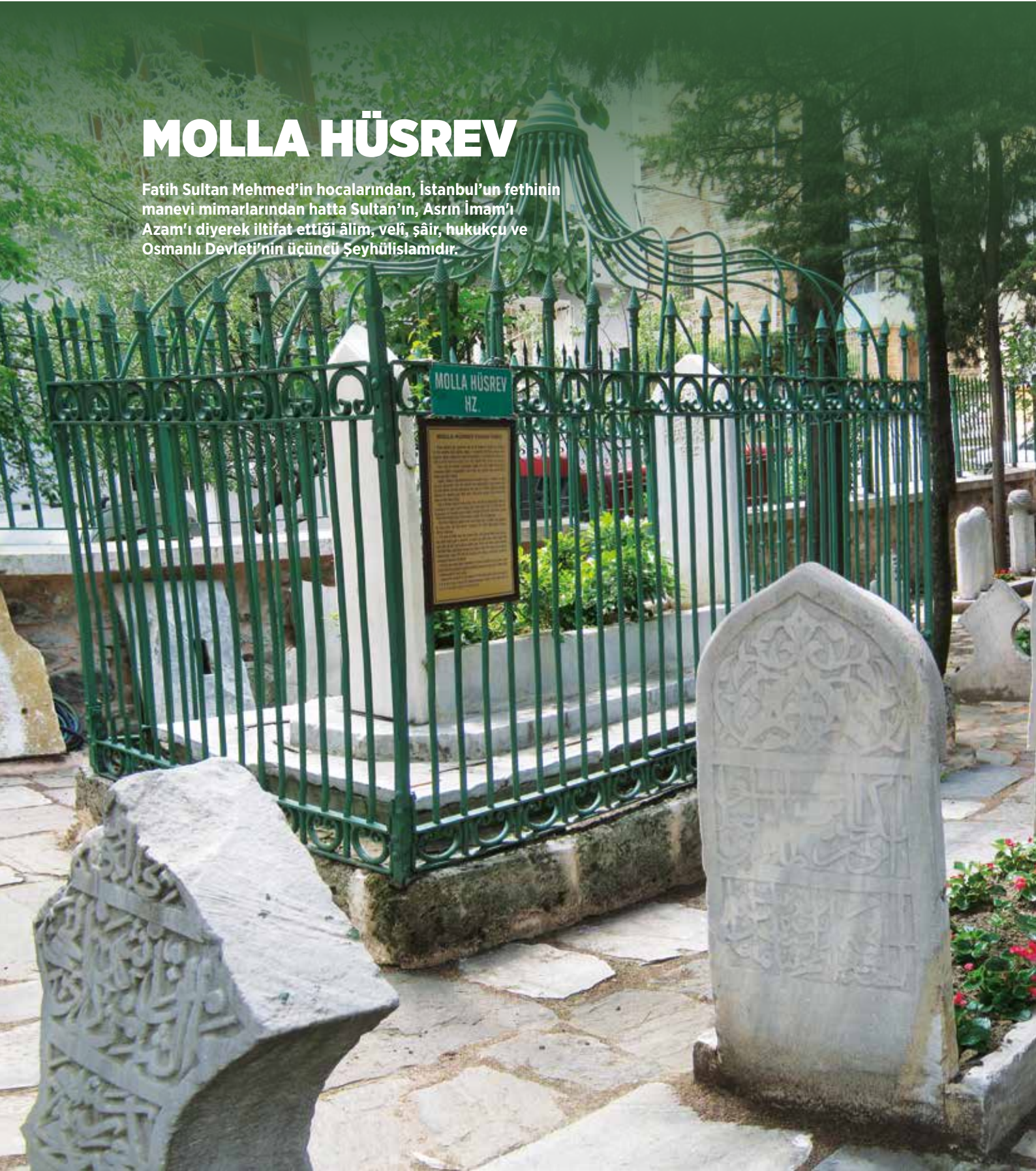
1. Bayraktar, Osman ve ALAYOĞLU, Nihat (2018), "Günümüz Örgütleri İçin Yetenek Yönetim Modeli Önerisi: Devşirme Sistemi", Amme İdaresi Dergisi, S. 51(3), s. 89- 119
2. İnalcık, Halil (2017) Devlet-i 'Aliyye-Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I, 60. Basım, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
3. Ortaylı, İlber (2014), Osmanlı Sarayında Hayat, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul
4. Kundakçı, Sibel, (2017), "Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasından Sonra Devam Eden Yeniçerilik Gayretkeşliği Üzerine Bazı Düşünceler", ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 8, S.1, s. 20-42

Patrona Halil İsyanı

MOLLA HÜSREV

Fatih Sultan Mehmed'in hocalarından, İstanbul'un fethinin manevi mimarlarından hatta Sultan'ın, Asrın İmam'ı Azam'ı diyerek iltifat ettiği âlim, velî, şâir, hukukçu ve Osmanlı Devleti'nin üçüncü Şeyhülislamıdır.

Asıl adı **Mehmed'dir**. Biyografisini veren **Taşköprizâde** babasını **"ümerâ-i Ferâsiha'dan "Rûmiyyü'l-asl" Ferâmurz** diye kaydeder. Bu ifadelerden babasının, Rum vilâyeti şeklinde anılan Sivas-Tokat bölgesinde bulunan ve bir Türkmen boyu olan **Varsak kabilesi** beylerinden olduğu anlaşılır. Molla Hüsrev'in **Dürrü'l-hükkâm** adlı eserinin sonunda verdiği künye dedesinin adının **Ali** olduğunu göstermekte ve aynı künyeye 843 (1439) yılı başlarına ait bir satış belgesinde **Mehmed b. Ferâmurz b. Hoca Ali** olarak rastlanmaktadır. Molla Hüsrev'in biyografisi hakkındaki bazı yanıltıcı bilgilerin ayıklanması neticesinde onun aslının **Amasya-Tokat-Sivas** bölgesindeki Varsaklar'a dayandığı ve babasının zâviyesinin bulunduğu Sivas-Tokat arasındaki köyde doğduğu anlaşılmaktadır. Bu köy bir kısım kaynaklarda **Yozgat-Yerköy** civarındaki **Karkın** olarak gösterilmiştir. Ne zaman dünyaya geldiği kaynaklarda belirtilmemiştir.

"Hüsrev" Lakabını Eniştesinden Almıştır

Taşköprizâde'nin verdiği bilgiye göre; Molla Hüsrev'i, babası Ferâmurz'un genç yaşta vefat etmesi üzerine, kız kardeşi ile evlenen ve bir Osmanlı Emiri olan eniştesi **Hüsrev Bey** himayesine almış, bu sebeple ona önceleri **"Hüsrev kayını"** lakabı takılmış, daha sonra doğrudan eniştesinin adıyla **"Hüsrev"** olarak anılmaya başlanmıştır.

Yaşadığı Dönem

Osmanlı Devleti, **XIV. yüzyılın başlarında** Selçuklu-Bizans sınırlarında kurulan küçük bir beylik olup, zaman içerisinde diğer Türk beylikleri arasından ileri çıkarak tarihe damgasını vuran büyük bir imparatorluk haline gelmiştir. Sosyal kurumlarının birçoğu Selçukluların devamı olmakla birlikte Osmanlılar, bu kurumlara yeni bir vizyon getirerek onların asırlar boyu devam etmesini sağlamışlardır. **Osmanlı Devleti'nin** asırlarca varlığını devam ettirmesinde ve **pek çok kültürü, dili, ırkı bir arada barındırabilecek donanım** sahip olmasında bu kurumların etkisi büyük olmuştur. Osmanlı Devleti,

Fatih Sultan Mehmet'le birlikte yükselme dönemine geçmiştir. İstanbul'un fethiyle Ortaçağ kapanmış ve bu dönemde **Anadolu birliği** ve sosyal kurumsallaşma büyük oranda tamamlanmıştır. Aynı zamanda bu dönemde Fatih'in adını verdiği çeşitli medreseler inşa edilmiştir. **Fatih Medreseleri** diye bilinen bu eğitim kurumlarının programlarının hazırlanmasında bizzat Sultan Fatih'in de katkısı olmuştur. **Fatih'in bilim ve tekniğe olan bu ilgisi, yeni başkent İstanbul'u bir ilim ve kültür merkezi haline getirmiştir.** Osmanlı sınırları dışında yaşayan birçok bilim adamı Fatih tarafından İstanbul'a davet edilmiştir. Bunlar arasında bulunan ve İstanbul'a getirilen **Ali Kuşçu** (ö.1474), Fatih medreselerinde matematik dersleri vermiştir. Onun öğrencisi sayılan **Mirîm Çelebi** (ö. 1525) dönemin anılmaya değer bilim adamlarındandır. Osmanlı tıp literatürünün gelişmesinde büyük katkıları olan **Şerefeddin Sabuncuoğlu** (ö. 1468 civarı) ve **Celaeddin Hıdır** (ö. 1417), dönemin önemli bilim adamları arasında gösterilebilir.

Osmanlı Devleti'nin yükselme döneminde **fennî ilimlerde** gerçek-

leşen atılımlara paralel olarak **dini ilimlerde de önemli gelişmeler** olmuştur. **Sahn-ı Semân medreseleri** olarak anılan ve Fatih'in kurduğu medreselerde "ulum-u Aliye" denilen Kur'an ilimleri, **Hadis ve İslam Hukuku (Fıkıh)** okutulmuştur. Bu dönemde yaşamış ünlü ilmi şahsiyetler arasında, Hocaâde olarak da bilinen **Muslihiddin Mustafa b. Yusuf** (ö.1487), Fatih'in meşhur hocalarından olan **Akşemseddin Muhammed b. Hamza** (ö.1459), **Molla Gürânî** (ö.1488), **Molla Yegân** (ö.1461) ve **Molla Zeyrek** (ö.1497-98) gösterilebilir.

Hayatı

Molla Hüsrev, hayatının ilk devresini doğduğu Rum vilayetinde geçirmiş ve ilk eğitimini de babası öldükten sonra eniştesinin himayesinde ilerletmiştir. Molla Hüsrev, eğitimini tamamladıktan sonra ilk resmi görevi olan **Edirne'de Şah Melek Medresesi müderrisliğine** atanmıştır. Molla Hüsrev'in gençlik yıllarından itibaren ilme olan düşkünlüğü ve bu alandaki çalışmaları, ilme büyük önem veren **Fatih Sultan Mehmet'in dikkatini** çekmiş ve bu sebeple aralarında büyük bir yakınlık meydana gel-

miştir. Bu yakınlığın Molla Hüsrev'in mesleki hayatının tümünü etkilediği söylenebilir. Osmanlı Devleti'nin başındaki II. Murad'ın uzlete çekilip tahtı oğlu II. Mehmed'e (Fatih) bırakması esnasında **Molla Hüsrev, Kazaskerliğe getirilmiştir.** Savaş tehlikesinin ortaya çıkmasıyla II. Murad tekrar tahta geçmiş ve oğlu Mehmed'i Manisa'ya göndermiştir.

Klasik kaynaklarda, Molla Hüsrev'in II. Mehmed'le (Fatih) olan samimi-yeti ve ona olan sadakati gereği onunla beraber Manisa'ya gittiği belirtilmektedir. Oysa bu yıllarda (1447-1450) Molla Hüsrev'in **Edirne kadısı** olarak bazı vakfiye belgeleri imzaladığına dair bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgiler neticesinde Molla Hüsrev'in II. Murad'ın yeniden tahta geçmesinden sonra Fatih'le beraber Manisa'ya gitmeyip, Edirne'de kaldığı ve burada **Kadı** olarak görev yaptığı söylenebilir. Fatih'in tahta ikinci defa çıkışından sonra da bu yakınlık devam etmiş, kendisine tahsis edilen maaşla yanından ayrılmamıştır. İstanbul'un fethinin ardından **ilk baş kadı Hızır Bey'in vefatından (863/1459) sonra Molla Hüsrev, İstanbul kadılığına atanmıştır.** Bunun yanında **Galata ve İskenderiye kadılıkları ile Ayasofya Medresesi müderrisliği de Molla Hüsrev'e verilmiştir.** Kaynakların verdiği bilgilere göre, 877 (1472-1473) yılında Molla Hüsrev, tertiplenen bir düşün cemiyetinde dönemin âlimlerinden Molla Gürânî'ye padişahın sağında, kendisine solunda yer verilmesini ilmi derecesine uygun bulmadığından İstanbul'u terk edip Bursa'ya gitmiştir. Bursa'da Emir Sultan'a yakın Zeyniler semtinde bir arsa satın alarak **"Hüsrev Medresesi"** diye bilinen medresesini yaptırmıştır. Bu medresede bir müddet ders verdikten sonra **Fatih Sultan Mehmed onu İstanbul'a davet ederek İstanbul Müftüsü olarak tayin etmiştir.** Molla Hüsrev, gerek ders verdiği yıllarda gerekse de kadılık ve müftülük yaptığı yıllarda dindar tavırları, samimiyeti ve mütevizallığıyla halkın teveccühünü kazanmıştır.

Kaynaklarda Molla Hüsrev'in derse gideceği zaman halkın, evinin

önünde toplandığı, onu saygı ile medreseye kadar götürdüğü ve yine saygı ile evine kadar getirdiği ifade edilmiştir. Maddî imkânları epey iyi olmasına rağmen konağındaki hizmetkârlarını çoğu zaman kendi hizmetinde kullanmadığı ve odasını kendisinin süpürdüğü rivayet edilmiştir. **Molla Hüsrev, yirmi yıldan fazla İstanbul Müftüsü olarak görev yapmış** ve h. 885 yılı Şaban ayında (1480 Ekim), bir cuma günü İstanbul'da vefat etmiştir. **Cenazesi Bursa'ya götürülerek kendi yaptırdığı medresenin avlusuna defnedilmiştir.** Zamanın İmâm-ı Azam Ebû Hanîfesi olarak nitelendirilen Molla Hüsrev, Bursa'da yaptırdığı medreseden başka İstanbul'da **Şehzâdebaşı'nda kendi adına bir der cami yaptırmıştır.** Kaynaklarda Molla Hüsrev'in Celâleddin adında bir oğlu ile Hüsrevzâde lakabıyla meşhur, Mustafa Efendi adında bir torunu olduğu belirtilmektedir.

Eğitimi

Molla Hüsrev'in tahsil hayatı bir coğrafya ile sınırlı kalmayıp sürekli değişmiştir. Edirne'de Sadeddin et-Teftâzânî'nin öğrencilerinden Haydar Herevî'den ders alan Molla Hüsrev'in, eğitimini burada tamamladığı belirtilmektedir. Başka bir görüşe göre ise Bursa'da Molla Fenârî'nin oğlu **Yusuf Bali'den** (ö. 840/1436-37) **icazet almıştır.** Molla

Yegân ve Şeyh Hamza ders aldığı diğer hocaları arasındadır. Buna dayanarak Molla Hüsrev'in dönemin ilim çevrelerinde söz sahibi kimse-lerden ders aldığını söyleyebiliriz. Molla Hüsrev'in ders gördüğü hocaları gibi yetiştirdiği öğrencileri de dönemlerinin önemli ilim adamlarındandır. Sultan Bayezid döneminin en değerli ilim adamlarından **Şeyhulislam Zembilli Ali Cemali Efendi** (ö. 932/1526) başta olmak üzere, **Fenârî Hasan Çelebi** (ö. 891/1486), **Molla Hasan Samsunî** (ö. 891/1486), **Yusuf b. Cüneyd et-Tokadî** (ö. 902/1496-97), **Molla Muhyiddin Mehmed Manisaloğlu** (ö. 888/1483) gibi âlimler, yetiştirdiği öğrenciler arasındadır.

Memlûkler dönemi Hanefî fıkıh düşüncesi, ilk dönem Osmanlı fıkıh çalışmaları üzerinde etkili olmuştur. Osmanlılar, kuruluş ve yükseliş dönemlerinde henüz ilmi bir gelenek oluşturmamışken birçok Memlûk şehri İslam dünyasının ilim merkezi olması konusunda Bağdat'ın yerine geçmişlerdir. Zîrâ Moğol istilası, haclı seferleri ve Endülüs'ün yıkılmaya yüz tutması gibi nedenlerle yerlerinden olan birçok âlim Memlûklerin hâkim olduğu şehirlere göç ederek oraya yerleşmişlerdir. Özellikle bu dönemde Memlûklerin yönetimi altında bulunan Mısır ve Şam bölgeleri İslam dünyasının

en önemli ilim merkezleri haline gelmiştir. Molla Hüsrev de, ilim ve eğitim için bu merkezlere gitmesine rağmen ilmi ve eserlerinde özellikle fıkıh alanında kendine has özellikleri bulunan Memlûk hanefilerinden etkilenmiştir. Eğitim hayatını başından sonuna kadar Osmanlı ilmiye teşkilatı içerisinde geçiren Molla Hüsrev, bu teşkilatın modern görünüm kazanmasında aktif rol oynamıştır. İlmiye teşkilatı içerisinde müderris olarak başladığı kariyerini, teşkilatın zirvesi olan Şeyhülislam olarak tamamlamıştır.

Eserleri

1. Mirkâtü'l-vüşûl ilâ 'ilmi'l-uşûl

Bizzat müellif tarafından Mir'âtü'l-uşûl fî şerhi Mirkâtî'l-vüşûl adıyla şerhedilmiştir.

2. Dürerü'l-hükkâm fî şerhi Gureri'l-ahkâm

Müellifin kaleme aldığı Gurerü'l-ahkâm'ın şerhidir.

3. Hâşiye 'ale't-Telvîh

Sadrüşşerîa'nın fıkıh usulüne dair et-Tavzîh'i üzerine Teftâzânî'nin yazdığı

et-Telvîh isimli hâşiyesine yapılan ilâvelerden ibarettir.

4. Hâşiye 'alâ Envârî't-tenzîl li'l-Beyzâvî

Bakara Suresinin 142. ayetine kadar yapılmış bir hâşiye olup, Muhammed b. Abdülmelik el-Bağdadi eseri Bakara Suresinin sonuna kadar tamamlamıştır.

5. Hâşiye 'alâ Hâşiyeti'l-Muhtaşar li's-Seyyid Şerîf

İbnü'l-Hâcib'in Muhtaşarü'l-müntehâ adlı fıkıh usulüne dair eseri için Seyyid Şerîf el-Cürcânî'nin kaleme aldığı hâşiyenin özellikle mukaddime kısmı üzerine bir hâşiyedir.

6. Risale fi'l vela

Risâle fî bahsi men tevellade min hürreti'l-aşl ve'l-ıtk, adıyla da anılan eser Molla Hüsrev'in kölelik hukukuna dair önemli bir çalışmasıdır. Birçok âlimin sert tenkitlerine mâruz olan risâle Osmanlı hukukçuları arasında tartışmalara yol açmıştır. Eser aleyhine Hızır Şah Mentesevî, Molla Gürânî, Kemalpaşazâde ve Ganizâde Mehmed Nâdirî reddiyeler yaz-

mışlardır. Molla Hüsrev bunlardan özellikle Molla Gürânî'nin risâlesine Ecvibe "alâ Molla Gürânî Risâle fî cevâbi reddi mâ fî Risâleti'l-Gürânî ve Risâle fî tahkiki mesâ'ilî'l-velâ reddden 'ale'l-Gürânî" adlarıyla anılan bir risâle ile cevap vermiştir.

7. Nakdû'l-efkâr fî reddi'l-enzâr

Ecvibe 'alâ es'ileti 'Alâ'iddîn er-Rûmî, Ecvibe fî'l-muhâkeme beyne es'ile 'Alâ'iddîn er-Rûmî ve Ecvibe 'an su'âlâtî 'Ali er-Rûmî isimleriyle de bilinen eser, Ali b. Mûsâ er-Rûmî'nin (ö. 841/1437) çeşitli ilimler ve eserler hakkında ileri sürdüğü görüşlerle ortaya atılan sorulara verilen cevapları içermektedir.

8. Hâşiye 'ale'l-Mutavvel

Teftâzânî'nin eseri üzerine yazılmış bir hâşiyedir.

9. Vasiyetnâme

Molla Hüsrev, Türkçe kaleme aldığı vasiyetnâmesinde ölümünün ardından defnedilinceye kadar yapılmasını istediği işlemleri anlatmaktadır.

10. Esâsü'l-iktibâs Tercümesi

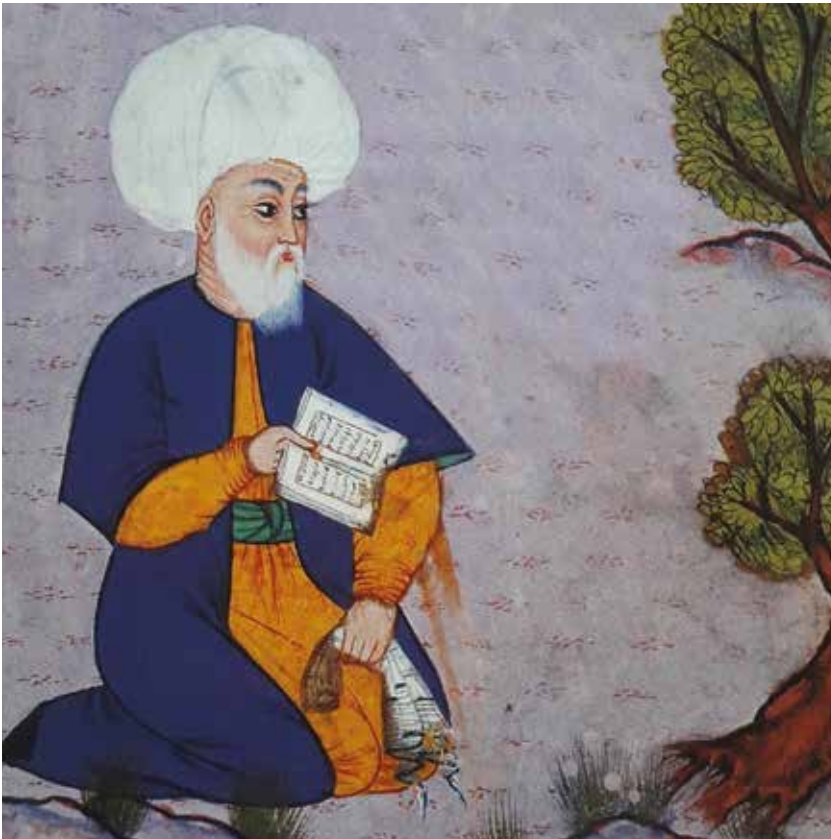
Nasîrüddîn-i Tûsî'ye ait eserin Arapça çevirisi olup, Fâtih Sultan Mehmed'e takdim edilmiştir.

Bunların dışında kütüphane kataloglarında **Molla Hüsrev adına kayıtlı olan eserlerden bazıları şunlardır:**

"el-Cevheretü'l-münîfe fî şerhi Vaşıyyeti Ebî Hanîfe, Erba'a ve hamsüne farîza, el-Fuşûlû'l-mühimme fî te'lîfi'l-ümme, Hâşiye 'ale'l-Hayâlî, Hâşiye 'alâ Tavâlî'i'l-envâr, Kelâm müte'allak bi't-tesmiye fî evâ'ilî's-süver, Risâle fî esrârî'l-Fâtîha, Risâle fî i'râbî "elif lâm mîm zâlike'l-kitâb", Risâle ma'mûle 'alâ sûreti'l-En'âm, Risâle fî tefsîri kavlihi te'âlâ "lem tekûn âmenet min kablü", Şerh-i Kirâ'ât, Hulâşatü'l-Fetâva'l-Bezzâziyye, Kâşîfetü's-şübühâtî'l 'Aleviyye, Risâle 'alâ 'Aşabe-i Seb'a, Risâle fî'l-vaż."

Kaynaklar

1. İslamansiklopedisi.org.tr
2. https://doi.org. http://teis.yesevi.edu.tr

KÜTÜPHANE HAFTASI

28 Mart 2022 – 3 Nisan 2022

Hükümlü ve Tutuklular
2021 Yılında

1.427.550
Kitap Okudu

Halk Kütüphanelerine

85.831
Hükümlü ve Tutuklu
Üye Oldu

Ceza Infaz Kurumu
Kütüphanelerinde

1.110.000
Kitap Mevcut

Halk Kütüphanelerinden

381.990
Kitap Ödünç Alındı

cte.adalet.gov.tr

ctogmkurumsal

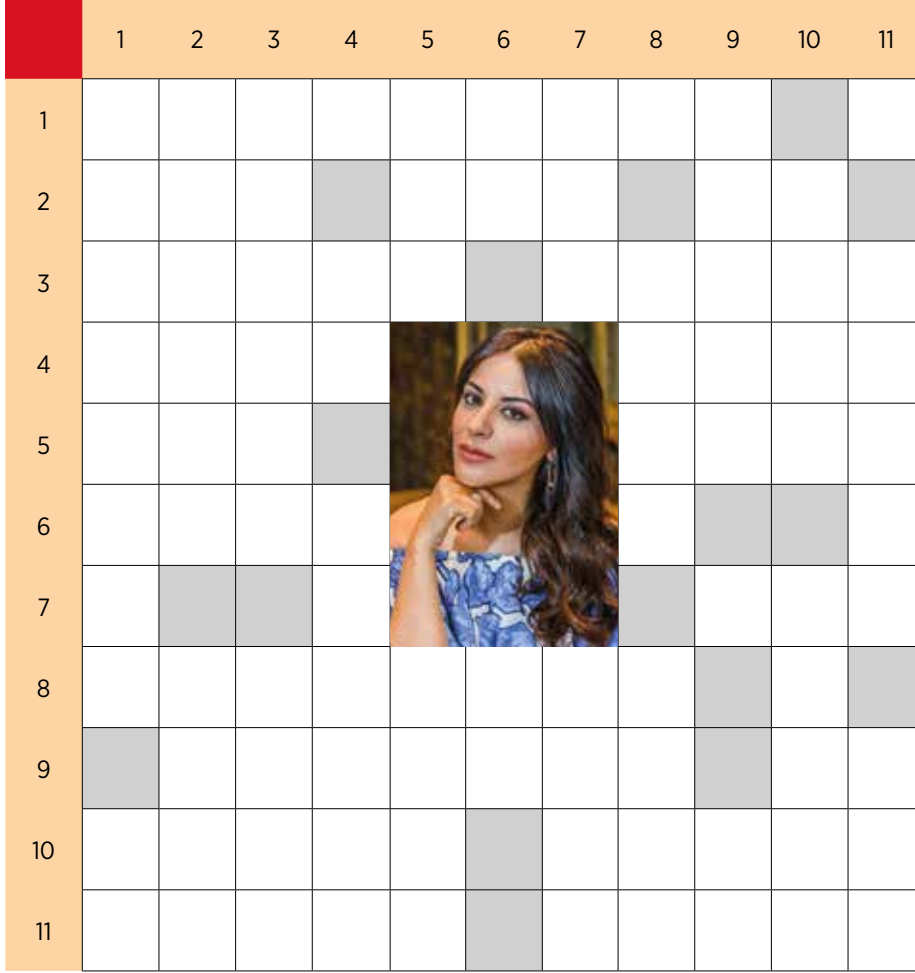

ctekurumsal

ctokurumsal

KARE BULMACA

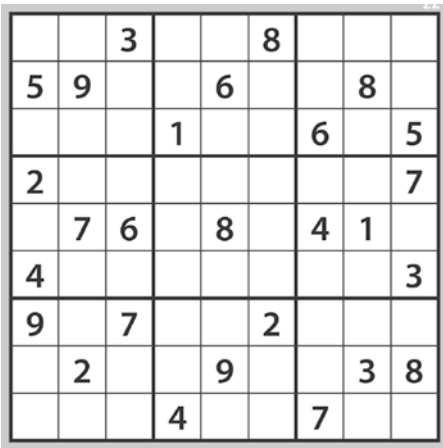
SOLDAN SAĞA

1. Bir ilimiz - Üçüncü tekil şahıs
2. Baston - Evcil bir geyik türü - Mozambik'in plakası
3. Bir şeyin gerçekleşmesine çok az kalmak, Kalmak - Taban, yer
4. Ateş, alev - Fotoğraftaki şarkıcımız
5. Yasaklama - Birkaç kez yavru vermiş ya da yavru verecek duruma gelmiş olan
6. Mesleki ahlak
7. Geleneksel Azeri çalgısı
8. Ayağı sekili at
9. İstanbul'da bir semt - Sicim
10. 80-90'ların teknolojik oyun konsolu - Tavana asılan süslü aydınlatma aracı
11. Üzerinde ölçü, koruma öğeleri ve kumanda devreleri bulunan elektrik levhası - Bir meyve

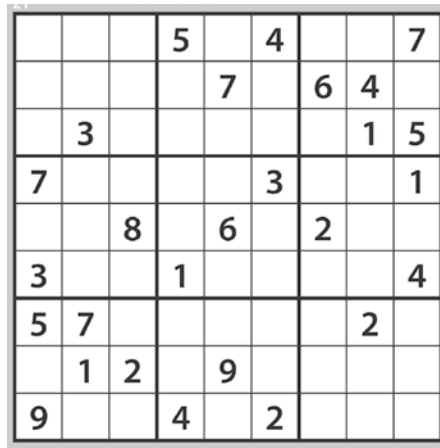
YUKARIDAN AŞAĞI

1. Bir tür şekerleme - Amerika'da bir haber ajansı
2. Soyluluk - Dar ve kalınca tahta
3. Sarıya çalan bir renk - Aleni, ortada olan
4. Yeterli olmayan - Eskiden yaygın olan gece kulüplerine verilen ad
5. Üstü açık su yolu- Görevden alma
6. Kuzu sesi - Kalsiyumun simgesi
7. Altın değer ölçüsü - Toprağın derinliklerine kök salan, gövdesi kereste ya da odun olmaya elverişli, dallı budaklı gövdesi yüksekliklere ulaşan, uzun ömürlü bitki
8. Namaz çağrısı - Eski dilde dayanıklı, güçlü, sağlam, zorlu
9. Asya'da bir ülke- Şehir
10. Şu nedenle, şundan dolayı, çünkü anlamındaki bağlaç - Bir tür rüzgar
11. Bir gösterme sıfatı - Çaresi, çözümü olmayan, çaresiz olan- Beklenenden ya da gerekenden çok olan

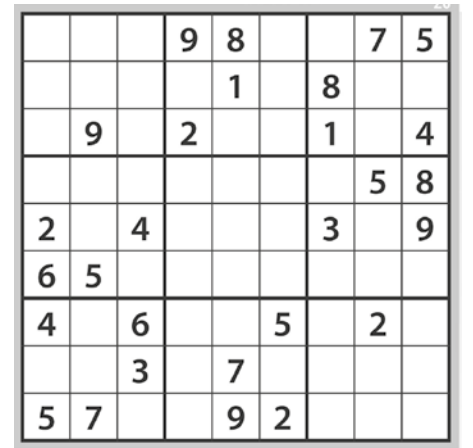
SUDOKU

A

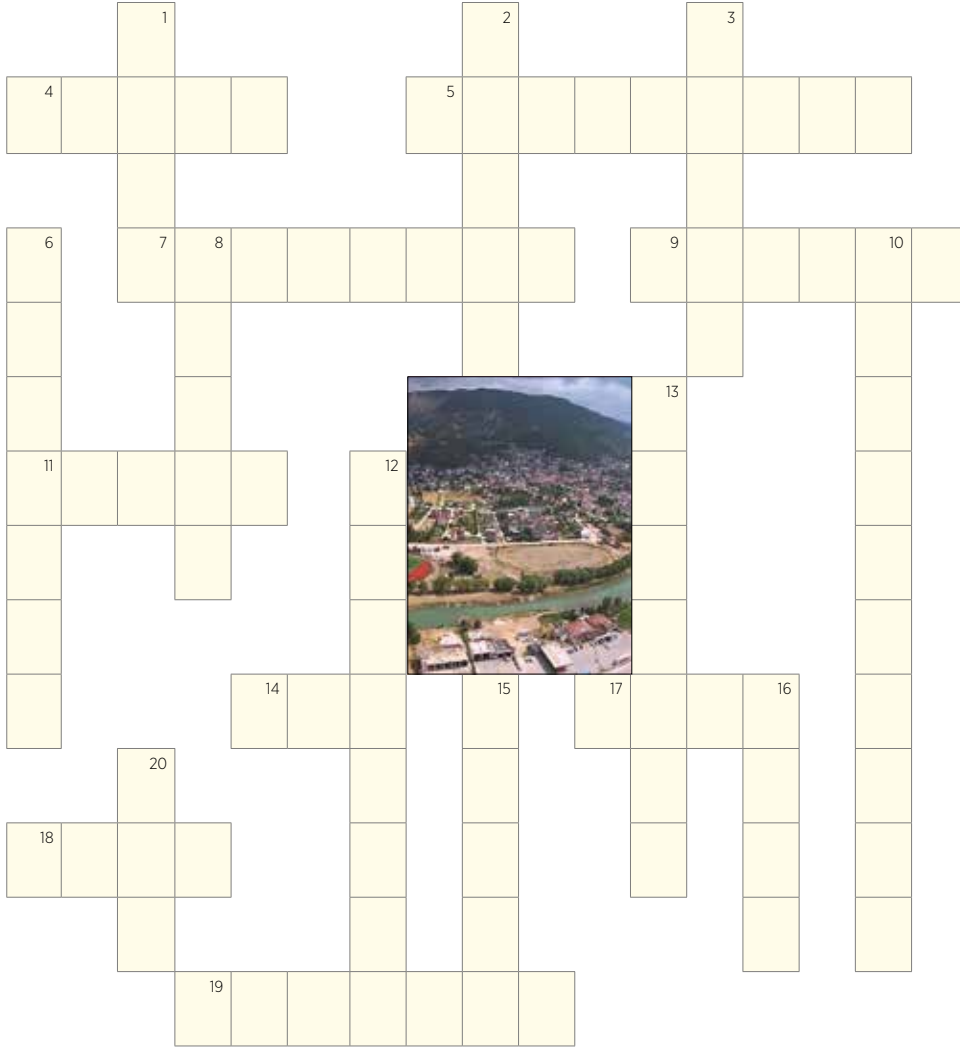

B

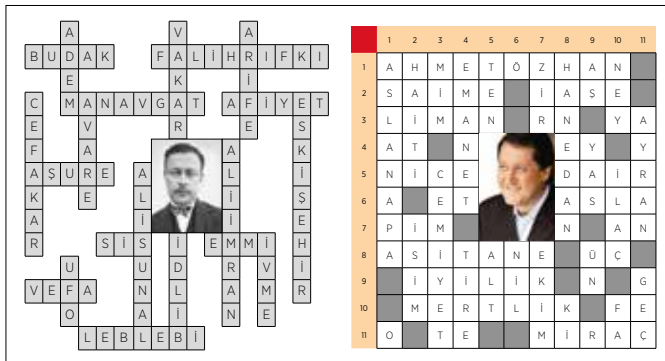
C

SARMAL BULMACA

1. Bozukluk, eksiklik, elverişsizlik, sakatlık
2. Ayaktakımı, kast sisteminin dışında kalan topluluk
3. Bir Akdeniz balığı
4. Bakan
5. Osmanlı Devleti'nde amirallik yapmış bir paşa
6. Salgın
7. Tokat'ın bir ilçesi
8. Gelişimini tamamlamış, olgunlaşmış, yetişmiş, olmuş
9. Afrika'da bir ülke
10. Kırklareli'nin bir ilçesi
11. Yüzeyden içeri inen
12. Bir Hristiyan yortusu
13. Dans edinmeyi meslek edinmiş kadın
14. Gözü açık, uyanık
15. Bir tür pamuk
16. Akarsu yatağı
17. Karadeniz balıkçı teknesi
18. Asya'da bir göl
19. Avrupa'da bir ülke
20. Tibet öküzü

Mart Ayı Çözümleri

6	1	3	5	2	8	9	7	4
5	9	2	7	6	4	3	8	1
7	4	8	1	3	9	6	2	5
2	5	9	3	4	1	8	6	7
3	7	6	2	8	5	4	1	9
4	8	1	9	7	6	2	5	3
9	3	7	8	5	2	1	4	6
1	2	4	6	9	7	5	3	8
8	6	5	4	1	3	7	9	2

A

2	6	1	5	8	4	3	9	7
8	9	5	3	7	1	6	4	2
4	3	7	6	2	9	8	1	5
7	5	6	2	4	3	9	8	1
1	4	8	9	6	7	2	5	3
3	2	9	1	5	8	7	6	4
5	7	4	8	3	6	1	2	9
6	1	2	7	9	5	4	3	8
9	8	3	4	1	2	5	7	6

B

3	6	1	9	8	4	2	7	5
7	4	2	5	1	3	8	9	6
8	9	5	2	6	7	1	3	4
1	3	7	6	2	9	4	5	8
2	8	4	7	5	1	3	6	9
6	5	9	3	4	8	7	1	2
4	1	6	8	3	5	9	2	7
9	2	3	4	7	6	5	8	1
5	7	8	1	9	2	6	4	3

C

Dünyada çocuklara armağan edilen ilk bayram

23 NİSAN

Türkiye, dünyada çocuklarına bayram hediye eden ve bu bayramı bütün dünya ile paylaşan ilk ve tek ülke

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, her yıl onlarca ülkeden gelen çocukların da katılımıyla büyük coşkuyla kutlanıyor

Mustafa Kemal Atatürk

"Bu bayramı onlara armağan edeceğim. Gözüm arkada kalmayacak"

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk, Birinci Büyük Millet Meclisi'nin açılış günü olan 23 Nisan'ı tüm dünya çocuklarına armağan etti

23 NİSAN 1920

Birinci Millet Meclisi Ankara'da açıldı

1921

"23 Nisan" Milli Bayram olarak kutlanmaya başladı

1927

Himaye-i Etfal Cemiyeti (Çocuk Esirgeme Kurumu), 23 Nisan'ı "Çocuk Günü" ilan etti

23 Nisan, Mustafa Kemal Atatürk'ün himayesinde ilk kez çocuk bayramı olarak kutlandı

1979

UNESCO 1979'u Çocuk Yılı ilan etmesiyle 23 Nisan, uluslararası nitelik kazandı

DEĞER

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

Kutlu Olsun

www.cte.adalet.gov.tr